

ที่บุคคลของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำ
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอวังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ศุภิศรา อมัยวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนาและศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

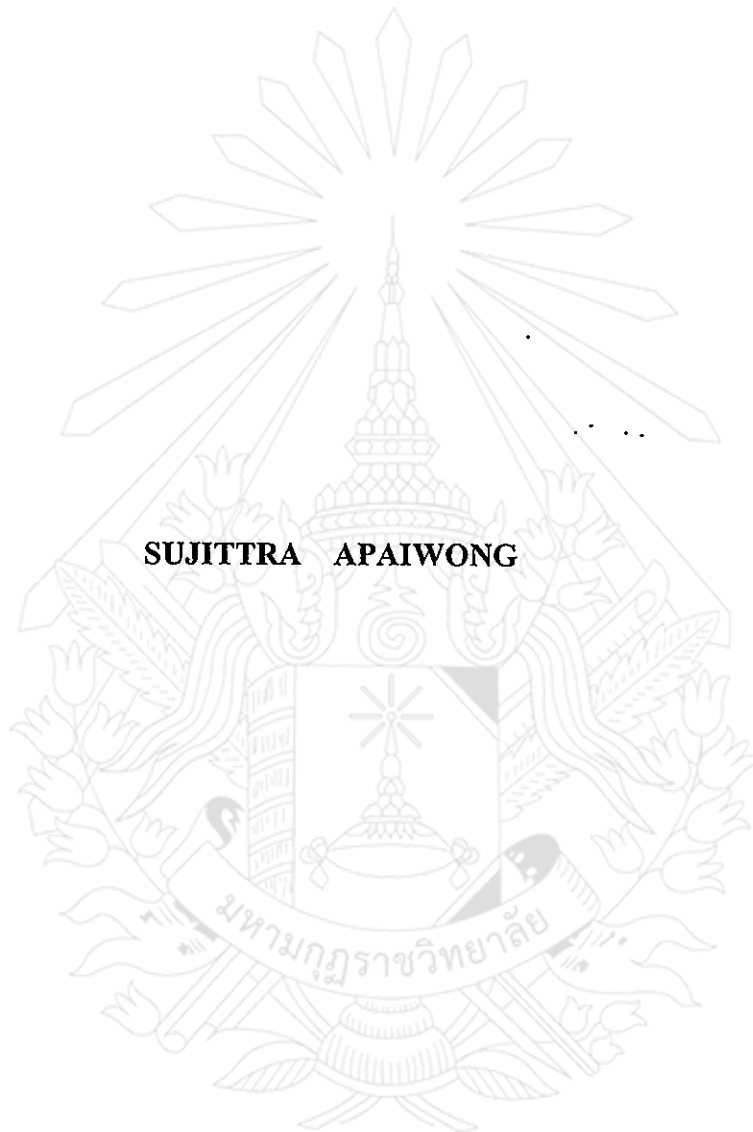
ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำ
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

B 9167

**ATTITUDES OF TUMBON ADMINISTRATION ORGANIZATION
BOARD TOWARD THE APPLICATION OF THE BUDDHA'S TEACHING :
A CASE STUDY OF JUNGHAN DISTRICT, ROI ET PROVINCE**

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF BUDDHIST STUDIES
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2550 (2007)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ :
ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

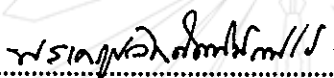
ชื่อนักศึกษา : สุจิตรา อภัยวงศ์

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

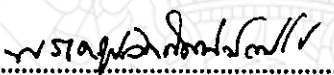
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ไพรัช พันชมภู

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รศ.พิเศษ ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

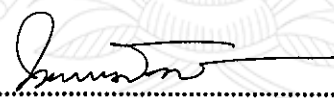

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

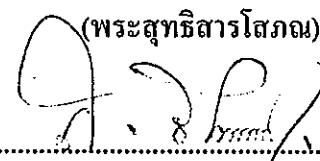
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ไพรัช พันชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รศ.พิเศษ ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์)

..... กรรมการ

(พระสุทธิสารโสภณ)

..... กรรมการ
(ผศ. พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Attitudes of Tumbon Administration Organization Board toward the
Application of the Buddha's Teaching to Duty Performances :
A Case Study of Junghan District, Roi-Et Province

Student's Name : Sujitra Aphaiwong

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Assoc. Prof. Emeritus Dr. Charas Phayaggharajasakdhi

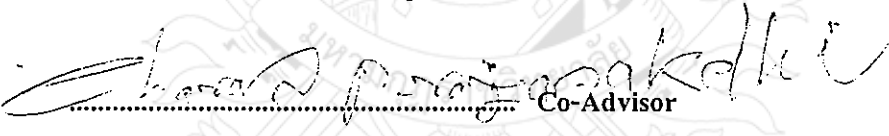
Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

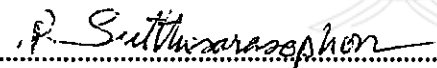

..... Dean of Graduate School
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

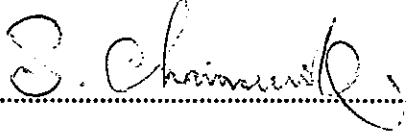
Thematic Committee

..... Chairman
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

..... Advisor
(Dr. Phairat Phuenchomphoo)

..... Co-Advisor
(Assoc. Prof. Emeritus Dr. Charas Phayaggharajasakdhi)

..... Member
(Phrasutthisarasophon)

..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: สุจิตรา อภัยวงศ์
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ไพรัช พันชมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: รศ.พิเศษ ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมไปใช้ในหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

โดยศึกษาจาก นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล, รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๘ ตำบล ๓๒ คน ในการปฏิบัติหน้าที่ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (๒) ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ (๓) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง และ (๔) ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล ๘ คน รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล ๑๖ คน และเลขานุการนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล ๘ คน รวม ๓๒ คน

ผลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า พบว่าคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ปัจจุบัน ทั้ง ๔ ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชากรในท้องถิ่น

Thematic Title : Attitudes of Tambon Administration Organization Board toward
the Application of the Buddha's Teaching to Duty Performances :
A Case Study of Junghan District, Roi-Et Province

Student's Name : Sujitra Aphaiwong

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

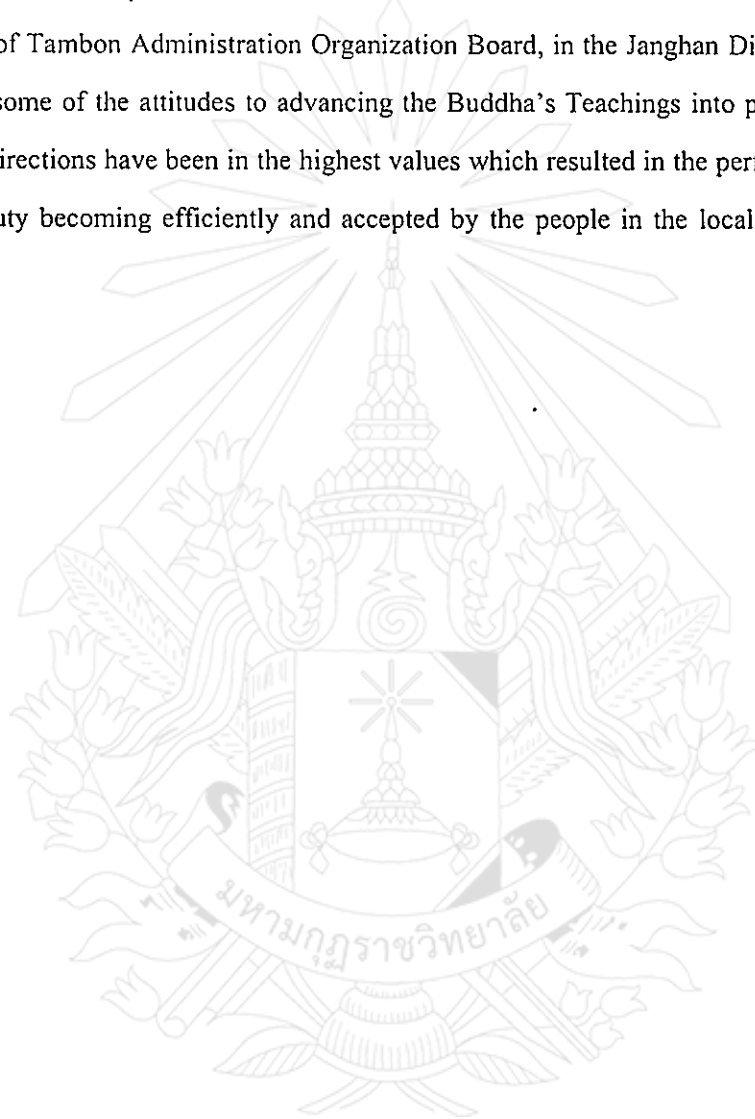
Co-Advisor : Assoc. Prof. Emeritus Dr. Charat Phayakkharajchusak

Academic Year : B.E. 2549 (2006)

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the attitudes of the administration Organization Board of Tambon Administration Organization Board toward the application of the Buddha's teaching to duty performances, and to study problems and various obstacles concerning with advancing the Buddha's teaching into practice on duty. A case study had mostly been gaining from Tambon Administration Organization Board: The President of Tambon Administration Organization Board, Vice-Presidents Secretaries of Tambon Administration Organization Board were available in the areas of the Janghan District, Roi-Et Province including 8 sub-districts. In this context, there 32 persons being assigned to operate upon four functions as follows:(1) to operate upon the Board's Administration Organization activities of Tambon Administration Organization Board in pursuance of the Board's resolutions, rules and regulations and Tambon development plans; and taking full responsibility for the Board's Administration Organization activities of the Tambon Administrators towards Tambon Administration Organization Board; (2) to some development plans for Tambon, and annually budgetary expenditures in order to set forth their plans toward Tambon Administration Organization Board by taking into account with the consent of the high authority; (3) to report on the working done and the money expenditure to Tambon Administration Organization Board to be known at least two times a year and; (4) to operate on another duty in concordance with the official's assignment, namely tools to be used on the data collection in the form of its interviews, statistics that employed in analyzing upon findings. e.g. percentage, on the value, standardized deviation value.

Hence the sampling groups that had been used to the study constituted of the Presidents of Tambon Administration Organization Board being listed 8 persons, Vice-President of Tambon Administration Organization Board being listed in 16 persons and the President's Secretaries of Tambon Administration Organization Board being listed 8 persons. Its totalities were of 32 persons. Therefore, its consequences as obtained from studies found that Administration Organization Board of Tambon Administration Organization Board, in the Janghan District, Roi-Et Province, taking some of the attitudes to advancing the Buddha's Teachings into practice. At present, the former directions have been in the highest values which resulted in the performing on the administrative duty becoming efficiently and accepted by the people in the local areas as a whole.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย จากความกรุณาของคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ดร.ไพรัช พี่นชมภู รศ.พิเศษ ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณพระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เมตตาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขจนจนสารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยดีตลอดมาในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดทุกท่านที่ให้คำแนะนำและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ อันมีค่าแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้นำท้องถิ่นทุกระดับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คุณประโยชน์และความดีอันใดอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอขอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนส่งเสริม สนับสนุนผู้วิจัยในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยดีตลอดมา

สุจิตรา อภัยวงศ์

สารบัญคำย่อ

งานสารนิพนธ์ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง ของมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งมีคำย่อ และคำเต็มเรียงตามลำดับคัมภีร์ที่ใช้ในการอ้างอิงในงานเล่มนี้ ดังนี้

คำย่อ

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม.

ม.ม.

ม.อุ.

ส.นิ.

อง.ติก.

ขุ.ขุ.

ขุ.ธ.

ขุ.อุ.

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ. วิ.

คำเต็ม

สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวคค

สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณาสก

สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปณาสก

สุตตันตปิฎก ส้มุตตนิคาย นิทานวคค

สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ติกนิปาต

สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐ

สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมปท

สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทาน

อภิธรรมปิฎก วิภังค

เลขเครื่องหมายเล่ม ข้อ และหน้า

ตัวเลขที่อยู่หลังชื่อคัมภีร์มี ๒ แบบ คือ แบบ ๒ ตอน และแบบ ๓ ตอน เลข ๒ ตอน หมายถึง เลขเล่ม และเลขหน้า เช่น ๒๘/๑๗๕ หมายถึง เล่มที่ ๒๘ หน้า ๑๗๕ ส่วนเลข ๓ ตอน หมายถึง เลขเล่ม และหน้า เช่น ๓/๒๘๒/๕๓๖ หมายถึง เล่มที่ ๓ ข้อ ๒๘๒ หน้า ๕๓๖

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญคำย่อ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	๗
๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงพุทธ	๑๖
๒.๓ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำไปใช้ในหน้าที่ทั้ง ๔ ด้าน	๒๖
๒.๔ แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	๒๗
๒.๕ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	๓๕
๒.๖ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	๓๕
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๒
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๖

	หน้า
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	๔๗
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๗
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๗
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๘
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	๔๙
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๑
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๔๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๔๐
๕.๒ อภิปรายผล	๑๖๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๖๒
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๖๒
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๖๒
บรรณานุกรม	๑๖๔
ภาคผนวก	๑๖๘
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๑๗๐
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๗๑
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	๑๗๑
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๗๕
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๙๖
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๗

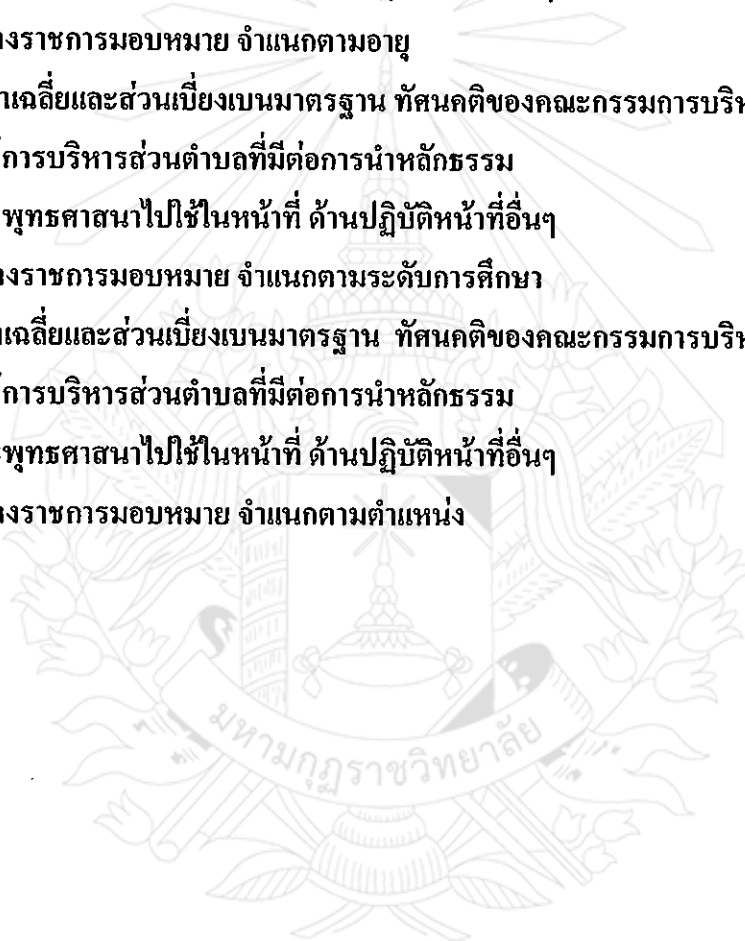
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	๕๑
ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	๕๑
ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๒
ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง	๕๒
ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกตามเพศ	๕๓
ตารางที่ ๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกอายุ	๕๖
ตารางที่ ๗ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกระดับการศึกษา	๕๘
ตารางที่ ๘ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกตำแหน่ง	๖๒
ตารางที่ ๙ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามเพศ	๖๕
ตารางที่ ๑๐ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามอายุ	๗๐

<p>ตารางที่ ๑๑ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา</p>	<p>๘๘</p>
<p>ตารางที่ ๑๒ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามตำแหน่ง</p>	<p>๘๓</p>
<p>ตารางที่ ๑๓ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามเพศ</p>	<p>๘๐</p>
<p>ตารางที่ ๑๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามอายุ</p>	<p>๘๕</p>
<p>ตารางที่ ๑๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา</p>	<p>๑๐๑</p>

<p>ตารางที่ ๑๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามตำแหน่ง</p>	<p>๑๐๖</p>
<p>ตารางที่ ๑๗ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามเพศ</p>	<p>๑๑๒</p>
<p>ตารางที่ ๑๘ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามอายุ</p>	<p>๑๑๕</p>
<p>ตารางที่ ๑๙ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา</p>	<p>๑๑๕</p>
<p>ตารางที่ ๒๐ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามตำแหน่ง</p>	<p>๑๒๒</p>

- ตารางที่ ๒๑ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ๑๒๖
ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามเพศ
- ตารางที่ ๒๒ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ๑๒๕
ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามอายุ
- ตารางที่ ๒๓ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ๑๓๓
ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามระดับการศึกษา
- ตารางที่ ๒๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร ๑๓๖
ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามตำแหน่ง

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นการพัฒนาประเทศในรูปแบบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น และมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารการพัฒนาชนบทให้สอดคล้องต่อเนื่องกับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นการเสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวม

ตำบลถือเป็นหน่วยงานการปกครองรากฐานของประเทศที่มีความสำคัญในฐานะเป็นหน่วยงานที่ประกอบขึ้นเป็นอำเภอ จังหวัด ด้วยเหตุที่ตำบลเป็นหน่วยงานขนาดเล็กที่มีประชากรและทรัพยากรที่มีศักยภาพเพียงพอ การจัดระเบียบบริหารงานในระดับตำบลจึงเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารงานพัฒนาระดับฐานรากที่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย คณะรัฐบาลที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางลงสู่การปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้จากการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารของสุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตลอดจนการให้อิสระแก่ประชาชนในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลเข้ามาบริหารและควบคุมการดำเนินงานของเทศบาลเป็นต้น ขณะเดียวกันการปกครองท้องถิ่นระดับตำบลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและดำเนินการปกครองท้องถิ่นของตนผ่านองค์กรที่เรียกว่าสภาตำบล โดยรัฐบาลพยายามดำเนินการปรับปรุงกลไกทางการปกครองและการบริหารสภาตำบลอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพื่อกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วน

ร่วมในการบริหารงานของสภาตำบลมากยิ่งขึ้นตามลำดับซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น และเป็น การฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่อันชอบธรรมในการปกครองตนเองตามหลักการปกครอง ระบบประชาธิปไตย และนอกจากนั้นยังพบว่า การเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานและพลังอัน สำคัญต่อความมั่นคงทางการเมืองในระดับชาติด้วย กล่าวได้ว่า การพัฒนาการเมืองในระดับชาติ เกิดจากการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นมาก่อน หากการเมืองในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง การเมืองในระดับชาติก็มีความมั่นคงตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าการเมืองในระดับท้องถิ่นมี ความล้มเหลว การเมืองในระดับชาติก็ไม่มีโอกาสสร้างความมั่นคงได้ รัฐบาลประเทศใดที่มุ่ง พัฒนาการเมืองในระดับชาติจึงมีความพยายามที่จะพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นให้มีความ เข้มแข็งและมั่นคง นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองในระดับชาติแล้วยังเป็นการ พัฒนาที่ถูกต้องวิธีเนื่องจากการเมืองในระดับท้องถิ่นใกล้ชิดประชาชนมากกว่าการเมืองในระดับชาติ

การบริหารการพัฒนาของสภาตำบลที่ผ่านมา มีปัญหาอุปสรรคของรูปแบบสภาตำบล ที่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลไม่สามารถก่อนนิติกรรมสัมพันธ์ได้เอง รายได้มีน้อยไม่สามารถกำหนด โครงการเพื่อการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนคุณภาพชีวิตของประชาชน ไม่มีอำนาจในการ บริหารที่ชัดเจนและไม่มีบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นของตนเองทำให้การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ มีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น พฤติกรรมของข้าราชการที่ไม่ให้ความสำคัญหรือครอบงำสภาตำบลอย่าง ใดอย่างหนึ่ง ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและ ปรับปรุงฐานะของสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคลของรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีนายชวน หลีกภัย ได้ปรับปรุงการจัดระเบียบการบริหารตำบล เพื่อให้มีอำนาจการบริหารพัฒนาได้อย่างมี ประสิทธิภาพเกิดความคล่องตัวและมีทรัพยากรในการบริหารอย่างเพียงพอ ซึ่งจะก่อให้เกิดการ พัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้ตราเป็นพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๖ ส่งผลให้สภาตำบลจึงได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖,๒๑๖ แห่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีความสามารถดำเนินกิจการของตนเองได้ ปรับปรุงอำนาจ หน้าที่ของสภาตำบลให้มีกิจกรรมกว้างขวางขึ้น และกำหนดให้สภาตำบลซึ่งมีรายได้โดยไม่รวม เงินอุดหนุนเฉลี่ย ๓ ปีย้อนหลังไม่น้อยกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท ตั้งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น รูปแบบใหม่เรียกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้มีอิสระแลฐานะทาง การเงินการคลังรายได้เป็นของตนเอง มีอำนาจในการบริหารงาน มีความรับผิดชอบต่อสถานภาพ ของท้องถิ่นในทางนิติกรรมสัญญา มี บุคลากรและขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบเป็นของตนเอง หรือทำ ให้บทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นในการบริหารจัดการมีมากขึ้น

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นปัญหาที่ถูกหยิบยกขึ้นมา เป็นประเด็นการอภิปรายว่าผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่มีวิสัยทัศน์ไม่เข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ เน้นบทบาท นักเลือกตั้งมากกว่านักพัฒนา มักใช้อำนาจเพื่ออุปถัมภ์ค้ำชูพรรคพวก มากกว่าใช้อำนาจในระบบคุณธรรม พอจะสรุปได้ว่า คือสาเหตุหนึ่งที่ทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นไร้ประสิทธิภาพในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมที่มีกระบวนการแข่งขันกันสูง การเห็นประโยชน์ส่วนตัวเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ซึ่งระบบการแข่งขันย่อมจะมีผลทำให้ขาดหรือบกพร่องในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ฉะนั้นในภาวะที่การเมือง เศรษฐกิจ สังคมเต็มไปด้วยการแข่งขันจึงจำเป็นต้องเน้นให้คนนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความสมดุลกับสภาพสังคมปัจจุบัน

สภาพสังคมในปัจจุบันนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการรับเอาความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาอย่างขาดการกลั่นกรอง ไม่มีขีดจำกัด จึงทำให้เกิดลัทธิวัตถุนิยมและบริโภคนิยมแผ่ขยายเจริญรุดหน้าอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว แต่ในทางตรงกันข้าม สภาพทางจิตใจของประชาชนในชาติกลับเสื่อมถอยและตกต่ำอย่างน่าเป็นห่วง เพราะการพัฒนาทางจิตใจ หรือขาดศีลธรรมประจำใจนั่นเอง ในยุคโลกาภิวัตน์ สังคมก็ยังมีปัญหาในเรื่องของจิตใจ ในเรื่องความเครียด ปัญหาครอบครัวแตกแยก ความเห็นแก่ตัวของผู้คนในสังคมก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเด็กผู้หญิงและคนชราถูกทอดทิ้งมากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาประเทศชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจของคนในชาติด้วยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านวัตถุ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นคนในอำเภอจันทหารจังหวัดร้อยเอ็ด จึงมีความสนใจศึกษาทัศนคติต่อการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาทัศนคติ ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่

๒. เพื่อศึกษาปัญหาในการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาทัศนคติที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับ และแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และรับผิดชอบ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ด้านจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓. ด้านรายงานผลการปฏิบัติและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

๔. ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ได้แก่คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ๘ ตำบล จำนวน ๓๒ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ๘ ตำบล คือ ๑) ตำบลคินคำ ๒) ตำบลจันทหาร ๓) ตำบลดงสิงห์ ๔) ตำบลป่าฝาง ๕) ตำบลผกแก้ว ๖) ตำบลยางใหญ่ ๗) ตำบลม่วงลาด ๘) ตำบลแสนชาติ ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ตัวแปรต้น คือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา คุณวุฒิ ตำแหน่ง

ตัวแปรตาม คือทัศนคติต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใน ๕ ระดับ ประกอบด้วย ๑ เห็นด้วยน้อยที่สุด ๒ เห็นด้วยน้อย ๓ เห็นด้วยปานกลาง ๔ เห็นด้วยมาก ๕ เห็นด้วยมากที่สุด

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบทัศนคติ ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในหน้าที่ ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

๒. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

๓. เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยและพัฒนา โครงการอื่น ๆ ครั้งต่อไป

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมายถึง หลักธรรมคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนา ได้แก่

อิทธิบาท ๔ หมายถึงคุณธรรมเครื่องให้ความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย มี ๔ ประการ

๑. ฉันทะ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
๒. วิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายาม
๓. จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
๔. วิมังสา หมายถึง ความพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น

มรรคมีองค์ ๘ หมายถึงข้อปฏิบัติที่ทำให้ดับทุกข์ ประกอบด้วย

๑. สัมมาทิฎฐิ หมายถึง เห็นชอบ
๒. สัมมาสังกัปปะ หมายถึง ดำริชอบ
๓. สัมมาวาจา หมายถึง เจรจาชอบ
๔. สัมมากัมมันตะ หมายถึง ทำการชอบ
๕. สัมมาอาชีวะ หมายถึง เลี้ยงชีพชอบ
๖. สัมมาวายามะ หมายถึง เพียรชอบ
๗. สัมมาสติ หมายถึง ระลึกรชอบ
๘. สัมมาสมาธิ หมายถึง ตั้งจิตมั่นชอบ

พระวาสธรรม ๔ หมายถึงธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ประกอบด้วย

๑. ศักยะ หมายถึง การรักษาความสัตย์ ทำอะไรจริงใจและจริงจัง
๒. ทมะ หมายถึง การรู้จักข่มใจตนเอง
๓. ขันติ หมายถึง ความอดทน
๔. จาคะ หมายถึง การบริจาคทาน

พรหมวิหาร ๔ หมายถึง ธรรมประจำใจอันประเสริฐ ประกอบด้วย

๑. เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาให้เป็นสุข
๒. กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
๓. มุทิตา หมายถึง มีความยินดี เมื่อผู้อื่นเป็นสุข
๔. อุเบกขา หมายถึง ความวางใจเป็นกลาง

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจันทราจังหวัดร้อยเอ็ดประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลดินดำ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหาร องค์การบริหารส่วนตำบลคงสิงห์ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง องค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น องค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และองค์การบริหารส่วนตำบลแสนชาติ

คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำหน้าที่ด้านบริหาร ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการบริหารหนึ่งคน รองประธานบริหารสองคน และเลขานุการกรรมการบริหารหนึ่งคน รวมตำบลละสี่คน

หน้าที่ หมายถึง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารที่บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๕๕ (ความเดิมในมาตรา ๕๘ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วในมาตรา ๑๐ ของ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๒) ประกอบด้วย

๑. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ความยุ่งยาก ข้อขัดข้อง ความยากลำบากในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำหลักธรรมไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทบุรีจังหวัดร้อยเอ็ดในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษามีรายละเอียดใกล้เคียงที่สอดคล้องกับการวิจัยที่กำลังศึกษาผู้วิจัยได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- ๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงพุทธศาสนา
- ๒.๓ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำไปใช้ในหน้าที่
- ๒.๔ แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- ๒.๕ อำนาจหน้าที่คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒.๖ สภาพพื้นที่อำเภอจันทบุรี
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น เป็นหลักการที่มนุษย์จะต้องใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักของการปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจในเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงความหมาย ความสำคัญและลักษณะ องค์ประกอบแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติและการวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น เป็นความหมายที่เกี่ยวกับหนทางที่จะนำมาซึ่งข้อควรประพฤติปฏิบัติเพื่อเกิดสัมฤทธิ์ผลตามมา และความหมายของแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น จึงประกอบด้วยความหมายทางภาษาและความหมายทั่วไป ดังที่ปรากฏในหนังสือต่าง ๆ ดังนี้

๑. ความหมายทางภาษา ดังที่ได้ปรากฏในหนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า “ทัศนคติ เป็นคำสมาส ระหว่างคำว่า ทัศนะ กับ คำว่า คติ ซึ่งแต่ละคำมีความหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น ทัศนะนั้น หมายถึง ความเห็นหรือสิ่งที่มนุษย์ได้มองเห็น คติ

นั้น หมายถึง แบบอย่างหรือมีลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี”^๑ ดังนั้น เมื่อนำคำทั้งสองคำมารวมเป็นคำสมาสเดียวกัน จึงได้ความหมายว่า ความเห็นที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่จะควรนำประพฤติกปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมประเทศชาติต่อไป

๒. ความหมายทั่วไปของแนวคิดที่เกี่ยวกับทัศนคติ นั้น เป็นความหมายที่ผู้รู้ได้คิดค้นเพื่อที่จะหาคำจำกัดความเพื่อใช้ในการเข้าในคำดังกล่าว ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติจึงหมายถึง “ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจ ในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะคือ แสดงความรู้สึกชอบ เรียกว่าทัศนคติที่ดีหรือทางบวกและแสดงความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่าทัศนคติไม่ดีหรือทางลบ”^๒ “เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งจะสังเกตได้จากที่มนุษย์มักจะมีแนวโน้มที่ตอบสนองต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ หรืออุดมการณ์ในรูปของการประเมินค่าของสิ่งนั้น”^๓ “เพื่อป้องกันถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์”^๔ “ที่มีอยู่ภายในจิตใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ไม่สามารถสังเกตเห็นหรือวัดได้โดยตรง แต่มนุษย์ก็สามารถรู้ได้จากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไร”^๕ “มีความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานที่ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งบอกถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”^๖ “ที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น และความรู้หรือความจริง รวมทั้งความรู้สึกที่มนุษย์ประเมินค่าออกมาทั้งในทางบวกและทางลบ”^๗ “มีความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวระหว่างความรู้

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖), หน้า ๓๕๓.

^๒กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ๒๕๓๖), หน้า ๖๕.

^๓ณรงค์ จันทร์นวล, จิตวิทยาทั่วไป, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๗), หน้า ๒๖๐.

^๔นิพนธ์ คันทะเสวี, สรุปรายงานการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มต่อทหารอเมริกันที่ประจำประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สงเสริม, ๒๕๑๑), หน้า ๕.

^๕นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพฯ : เอกมัยการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๑๘.

^๖ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระพรรณ, ๒๕๒๖), หน้า ๑.

^๗ประสาธ อิศรปริดา, จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน, (กรุงเทพฯ : กราฟิการ์, ๒๕๒๓), หน้า ๑๗๗.

ลึกและความเชื่อ หรือการเรียนรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่ง ต่อเป้าหมายทัศนคตินั้น”^๘ “เป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจ และไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกัน”^๙ คือ “ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือแนวโน้มที่พร้อมจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อม การตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ”^{๑๐} “มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งทำให้เกิดความพร้อมที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบ ในทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด”^{๑๑} “เป็นการรวบรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความเห็น และความจริง รวมทั้งความรู้สึกที่เราเรียกว่า เป็นการประเมินค่าทั้งในทางบวก และทางลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันกัน และจะบรรยายให้ทราบถึงจุดแกนกลางของวัตถุเหล่านั้น มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้น”^{๑๒} “เป็นผลของความรู้สึกทางใจ ที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเอนเอียง เป็นไปในทางหนึ่งทางใด ทัศนคติจึงเป็นนามธรรมอย่างหนึ่งส่งผลสะท้อนมาสู่พฤติกรรมของคน เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ ก็คือ การแสดงออกในทางทัศนคติของเขา ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และการเรียนรู้ที่รวมเป็นภูมิหลังของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันจึงก่อให้เกิดทัศนคติในการประพฤติ ต่อสิ่งเดียวกันในลักษณะแตกต่างกัน”^{๑๓}

ดังนั้น ความหมายของแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ นั้น จึงเป็นความหมายที่บ่งบอกถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติที่เน้นหนักถึงหลักขบวนการที่เป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดขบวนการในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงาน เพราะทัศนคติ นั้น ได้เริ่มจากขบวนการความคิด ความเชื่อ ลงมือปฏิบัติ ประเมินผลเพื่อหาข้อบกพร่องและนำข้อดีที่จะได้นำไปปฏิบัติ และการนำแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ นั้น จึงเป็นการนำหลักการที่ได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อนำไปทดลองปฏิบัติจริง

^๘ ประภาวดี ดุลยจินดา, พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๐), หน้า ๕๐๓.

^๙ พรณี ช. เจนจิต, จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๘), หน้า ๒๘๘.

^{๑๐} พัทนี วรกวิน, จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและการปฏิบัติการ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๗๘.

^{๑๑} ลัดดา กิตติวิภาค, ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น, (กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๑.

^{๑๒} โสภา ชูพิกุลชัย, จิตวิทยาสังคมประยุกต์, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๑๕.

^{๑๓} อรุณ รักรธรรม, “พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร”, ใน เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ ๑-๓, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๐) : ๒๕, (อัดสำเนา).

เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามมา ซึ่งมีทั้งผลบวกและผลลบ หรือมีความสำเร็จและประสบความสำเร็จล้มเหลว เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ทักษะที่มนุษย์มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ จึงมีทัศนคติในทางบวก ทางลบ และในทางสายกลาง ดังกล่าว

๒.๑.๒ ความสำคัญและลักษณะของแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเป็นอันมาก เพราะว่า แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น เป็นแนวความเห็นที่ถูกต้องในการที่จะนำมาปฏิบัติงาน เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายที่ได้ตั้งเป้าเอาไว้ ดังนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ จึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ทัศนคติเป็นฐานของปฏิสัมพันธ์ ทัศนคติเป็นฐานสำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล และระหว่างบุคคลต่อสังคม เมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ติดต่อกับคนอื่น เขาจะเรียนรู้ด้วยว่า ทัศนคติของผู้ติดต่อดูด้วยนั้น เหมือนหรือต่างไปจากทัศนคติของเขาเอง การประเมินทัศนคตินี้ระหว่างกัน ในลักษณะนี้ช่วยกำหนดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในอนาคตนอกจากนี้ทัศนคดียังเป็นฐานของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมด้วย

๒. ทัศนคติเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ ทัศนคดียังอาจใช้เป็นเครื่องมือในการพยากรณ์สังคมได้ด้วย เช่น ในช่วงการเลือกตั้งต่าง ๆ มักจะมีการสำรวจ ทัศนคติของผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและการสำรวจนี้สามารถใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้งได้ค่อนข้างแม่นยำ ในองค์การ การสำรวจทัศนคติต่องานว่าคนทำงานมีความพอใจในงานหรือไม่เพียงใดสามารถใช้เป็นข้อมูลอัตราการเข้า – ออกและการขาดงานได้^{๑๔}

ความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติในปัจจุบันนั้น มีผู้ให้ความสนใจในเรื่อง “ทัศนคติ” ของคนในการ ปฏิบัติงานมากขึ้น เพราะแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของคนมีผลหรือมีอิทธิพลต่อผลของการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ถึงทัศนคติของบุคคลในองค์การจะเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขององค์การบุคลากรของหน่วยงานทำให้เกิดขวัญกำลังใจ ในการทำงานที่ทำให้มีลักษณะสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนช่วยให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานขององค์การด้วย

ส่วนลักษณะของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น มีลักษณะที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เกี่ยวกับทางบวก ทางลบและทางสายกลาง ซึ่งผู้รู้ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติไว้ ดังนี้

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๐๔.

๑. ลักษณะแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก การตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยเห็นได้จากที่นักวิชาการได้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าทัศนคติดีมีลักษณะที่สำคัญ ๓ ประการ ดังนี้

๑) มีลักษณะเป็นสภาวะก่อนที่จะมีพฤติกรรมตอบโต้ ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าเป็นสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

๒) มีลักษณะความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๓) มีลักษณะเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรูสึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึกตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความต่อไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย^{๕๕}

๒. ลักษณะของทัศนคติจะเป็น ๒ มิติ คล้ายๆ กับวัตถุซึ่งเป็นมิติความกว้าง และมิติความยาว ลักษณะของทัศนคติจะประกอบด้วยมิติซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑) มีลักษณะเป็นทิศทางที่มีอยู่ ๒ ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ทางบวก ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทีในทางที่ดี ชอบและพึงพอใจ เป็นต้น ส่วนทางลบ ก็จะเป็นไปในทางตรงข้าม ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทีในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ และไม่พึงพอใจ

๒) มีลักษณะในเรื่องของความเข้มข้น มีอยู่ ๒ ระดับ คือ ระดับความเข้มข้นมาก และระดับความเข้มข้นน้อย เช่น บางคนมีความรู้สึกชอบสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยมาก แต่บางคนมีท่าทีไม่พอใจมาก เป็นต้น ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่มีความเข้มข้นมาก จะเป็นอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ^{๕๖}

๓. ลักษณะของแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เกี่ยวกับลักษณะที่เป็นส่วนบุคคล ดังนี้

๑) มีลักษณะในเรื่องของความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท เป็นการแสดงออกแห่งภาพทางสมองทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปัจเจกชน และสถานการณ์ต่างๆ

๒) ทัศนคติมิใช่สิ่งติดมาแต่กำเนิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์

^{๕๕} ทิตยา สุวรรณชฎ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗), หน้า ๗๕.

^{๕๖} สงวน สุทธิเลิศอรุณ, ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๕), หน้า ๕๒.

๓) มีลักษณะในการทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลควรประพฤติ หรือแสดง ปฏิกริยาในอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน วัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ^{๑๑}

๔. ลักษณะของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติภายในร่างกายของมนุษย์ที่สามารถแบ่ง ลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑) ทัศนคติเป็นพฤติกรรม หรือความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

๒) ทัศนคติเป็นความรู้สึก ที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้า หรือเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่าบุคคลใดจะมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

๓) การแสดงออกของทัศนคติหรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดๆ จะเป็นในรูป ของการสนับสนุนคล้อยตามที่เป็นไปในทางบวก หรือในรูปของการโต้แย้งคัดค้านซึ่งเรียกว่า เป็นไปในทางลบ หรืออาจรู้สึกเฉยๆ ต่อสิ่งเร้า

๕. ลักษณะสำคัญของทัศนคติมี ดังนี้

๑) มีลักษณะเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งการเตรียมนี้เป็นการเตรียมภายในจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

๒) มีลักษณะเป็นสภาวะตอบสนองของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ นั้นมีลักษณะที่ซับซ้อน ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย

๓) มีลักษณะที่ไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจที่มีอิทธิพลต่อ ความรู้สึกนึกคิดและเป็นตัวกำหนดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้

๔) มีลักษณะที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัด พฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้

๕) ทัศนคติมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นลักษณะที่เกิดจากบุคคล โดยผ่านการเรียนมานานนับตั้งแต่เด็ก ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม จะมีอิทธิพลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ปฏิเสธ ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ลักษณะของทัศนคตินี้สามารถ เปลี่ยนแปลงได้ตามวัย^{๑๒}

ลักษณะแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ เป็นลักษณะที่จะครอบคลุมได้หมดทุกเรื่อง เพราะเป็น ลักษณะที่เกี่ยวเนื่องกับการประเมินค่าหรือความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ เป็นการรวบรวมความรู้สึกนึก คิด ความเชื่อ และความจริง รวมทั้งความรู้สึกที่เรียกว่า เป็นการประเมินค่าทั้งในทางบวกและทางลบ

^{๑๑} นวม สงวนทรัพย์, สารัตถจิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้า, ๒๕๓๕), หน้า ๗๗.

^{๑๒} ส. วาสนา ประवालพฤษก, ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยาในการวัดผล, (กรุงเทพฯ : ศูนย์ ส่งเสริมการศึกษา, ๒๕๒๔), หน้า ๕.

ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันถึงกัน และเป็นการบรรยายให้เห็นถึงแก่นของวัตถุนั้นๆ ความรู้ความเข้าใจ บวกกับความรูสึก นึกคิดเหล่านี้ จึงมีแนวโน้มมีแนวโน้ม ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่สามารถแสดงออกมาสู่สาธารณชนได้พบเห็น ซึ่งในส่วนนี้สามารถประเมินค่าของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของแต่ละบุคคลได้

๒.๑.๓. องค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

องค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น เป็นองค์ประกอบที่มีอยู่ในตัวบุคคล หรือที่เรียกว่า ส่วนประกอบที่นำมารวมกันเข้าเพื่อให้เป็นขบวนการที่สอดคล้องกับแนวความคิดที่คบบ องค์ประกอบ ซึ่งผู้รู้ได้แยกองค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติไว้ ดังนี้

๑. องค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่อยู่ในตัวของมนุษย์ ซึ่งมีองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ด้านความรู้(Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และผลของความรู้ ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นความเชื่อ การจำข้อเท็จจริง เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล จึงทำให้บุคคลนั้นแยกและวินิจฉัย อันเป็นบ่อเกิดแห่งความคิด ความสนใจในที่สุด

๒) ด้านความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่สอดคล้องกับความคิด เช่น ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีกับใครแล้วก็จะแสดงออกทางอารมณ์ในรูปไม่ชอบ ไม่พอใจคนนั้น

๓) ด้านปฏิบัติ(Behavioral Component) คือ ลักษณะของความพร้อมที่จะปฏิบัติ หรือแสดงออกเป็นพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคิดทางอารมณ์^{๑๕}

๒. องค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นทั้งภายนอก ภายในพร้อมทั้งเหตุและผล 3 ประการ ดังนี้

๑) ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง บรรดาความรู้สึกที่ ชอบ ไม่ชอบ รัก หรือเกลียด หรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องอารมณ์ของบุคคล

๒) ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ ผลเสีย ถ้าจะพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ก็คือการที่บุคคลสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคม ที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนประเมิน

^{๑๕}สุบรรณ พันธุ์วิลาศ และชัชวรัตน์ ปัญญพงษ์, ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเคียนสโตร์, ๒๕๒๒), หน้า ๔.

๓) ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มใน อันที่จะมีพฤติกรรม (Action Tendency) เป็นส่วนที่บุคคลพร้อมจะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อ เหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของ ความรู้สึกและส่วนของสติและเหตุผล^{๒๐}

๓. องค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นความรู้และพฤติกรรมมี ๓ ประการ ดังนี้

๑) การรู้ (Cognition) เป็นการรู้ถึงแนวโน้มและพฤติกรรมจึงมีความสัมพันธ์กัน อย่างใกล้ชิด ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคล ที่มีต่อเป้าหมายทัศนคติ เช่น ทัศนคติต่อลัทธิต่าง ๆ รวมไปถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ ต่อเป้าหมายทัศนคตินั้นจึงจะเหมาะสมที่สุด

๒) ความรู้สึก (Feeling) หมายถึงอารมณ์ที่มีต่อเป้าหมายทัศนคตินั้น เป้าหมาย จะถูกมองด้วยอารมณ์ ความรู้สึกนี้เอง ที่ทำให้บุคคลเกิดความดีดิ่ง ยึดมั่นซึ่งอาจกระตุ้นให้มี ปฏิกิริยาตอบโต้ได้หากมีสิ่งขัดกับ ความ รู้สึกมากกระทบ

๓) แนวโน้มพฤติกรรม (Action Tendency) เป็นความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่ สอดคล้องกับทัศนคติ ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อเป้าหมายเขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรม ช่วยเหลือสนับสนุนเป้าหมายนั้นถ้าบุคคลมีทัศนคติในทางลบต่อเป้าหมายเขาก็จะมีความพร้อมที่จะ มีพฤติกรรมทำร้ายหรือทำลายเป้าหมายนั้นเช่นกัน^{๒๑}

องค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น จึงเป็นองค์ประกอบที่เป็นภาพรวมระหว่าง มนุษย์ ความคิดและสิ่งแวดล้อม ที่เข้ามารวม ในศูนย์กลาง คือ มนุษย์ เพราะมนุษย์นั้น ประกอบด้วย ร่างกายและจิตใจพร้อมทั้งมนุษย์ได้อาศัยธรรมชาติอยู่อาศัย ดังนั้น องค์ประกอบของแนวคิดที่ เกี่ยวกับทัศนคตินั้น จึงประกอบด้วย มนุษย์เป็นองค์ประกอบหลัก และความคิดมนุษย์ จึงเกิดจาก ธรรมชาติแลสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดทัศนคติ ดังกล่าว

๒.๑.๔ การวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

การวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น เป็นการวัดประเมินค่าที่เป็นนามธรรมและไม่สามารถจับต้อง ได้ เพราะเป็นแนวคิดที่ไม่สามารถประเมินค่าออกมาเป็นตัวเลขได้ ดังนั้น การวัด แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ จึงเป็นการกำหนดสิ่งเร้าหรือกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาไว้ เป็นเป้าหมายสำหรับการประเมินค่า และมีการกำหนดการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นด้วยลักษณะ ต่าง ๆ

^{๒๐} ทิตยา สุวรรณะชญ, สังคมวิทยา, อ่างแก้ว, หน้า ๗๕.

^{๒๑} ปภาวดี กุลยจินดา, “พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร”, เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ ๘-๑๕, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๐) : ๕๐๕, (อัดสำเนา).

ของการตอบสนองที่ใช้เป็นตัววัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่ใช้อยู่ทั่วไป เรียกว่า องค์ประกอบที่ใช้วัดทัศนคติ ซึ่งเป็นหลักการวัดของ Milron J. Rosenberg และ Carl I. Hovland ได้แบ่งองค์ประกอบที่ใช้วัดทัศนคติออกเป็น ๓ ประการ ดังนี้

๑. การวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นองค์ประกอบทางด้านท่าที ความรู้สึกส่วนตัว (Affective Component) ได้แก่ ความรู้สึกส่วนบุคคลที่เขามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น โกรธ เกลียด รัก ชอบ เป็นต้น เป็นเรื่องความแตกต่างกันตามแต่บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลจะมี หรือเรียกว่า เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคลก็ได้ เช่น ของสิ่งหนึ่งอาจเป็นที่ชอบของคนคนหนึ่งแต่อาจไม่เป็นที่ชอบของอีกคนหนึ่งก็ได้และความรู้สึกดังกล่าวนี้อาจจะแสดงออกโดยสีหน้า ท่าทาง เมื่อเขาคิดถึงสิ่งนั้น

๒. การวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นองค์ประกอบด้านพุทธิปัญญาหรือความรู้ ความคิด (Cognitive Component) ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ (Belief) หรือแนวคิด (Concept) หรือการรับรู้ (Perception) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งแง่ดีและไม่ดี

๓. การวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือแนวโน้มที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งของบุคคลหรือสถานการณ์ ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมก็จะเกิดการปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตอบสนองการเขียนข้อความทัศนคติจะใช้ได้อย่างประสบความสำเร็จนั้นต้องการทดสอบประสบการณ์ จิตใต้สำนึก และความเฉลียวฉลาด บ่อยครั้งที่ข้อความเกี่ยวกับทัศนคติจะต้องแสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสบการณ์

การวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น จึงเป็นการวัดกันที่องค์ประกอบของร่างกายมนุษย์ที่ประกอบด้วยร่างกายและจิตใจที่มีความสมบูรณ์ด้วยพุทธิปัญญา คือ ปัญญาแห่งการหยั่งรู้ในเชิงต่าง ๆ โดยอาศัยสิ่งมากระตุ้นให้เกิดอารมณ์ตอบสนอง ซึ่งจะตอบสนองมากน้อยนั้น จะขึ้นอยู่กับพุทธิปัญญาของแต่ละบุคคลที่จะสามารถแสดงแนวคิดออกมาให้ปรากฏสู่สาธารณชนได้พบเห็น และส่วนดังกล่าวนี้จะเป็นหลักของการวัดแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ ดังกล่าว

๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงพุทธศาสนา

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานในเชิงพุทธศาสนา เป็นแนวคิดที่ได้มาจากหลักของการบริหารพุทธบริษัทของพระพุทธเจ้า ที่พระพุทธองค์ได้ทรงบริหารพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงมาได้ถึงสองพันกว่าปี ด้วยการที่พระพุทธองค์ทรงใช้หลัก “พระปัญญาคุณ พระมหากรุณาคุณ และพระวิสุทธิคุณ”^{๒๒} ดังนี้

^{๒๒}วิสุทธิ.ฎีกา. ๑/๑.

๒.๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้พระปัญญาคุณในการบริหารงาน

พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีปัญญาที่หาประมาณไม่ได้และเป็นผู้บริหารพุทธบริษัทที่ด้วยพระปัญญาคุณ ซึ่งพระองค์ได้ทรงใช้ปัญญาในการบริหารเหล่าพระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกา ด้วยการทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัทของพระองค์ให้ตั้งอยู่ในหลักของการมีปัญญา เพื่อให้พุทธบริษัทได้แก้ไขปัญหาคด้วยตนเองเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ ปัญญา ๓ ปัญญาวิสุทธิธรรม ๔ ดังนี้

๑. การบริหารพุทธบริษัทสี่ของพระพุทธเจ้า โดยอาศัยหลักของปัญญา ๓ ประการนั้น พระองค์ได้ทรงสังเกตเห็นว่ามนุษย์มีปัญญาไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะเห็นได้จากการกำเนิดของมนุษย์ที่เปรียบได้เสมือนดอกบัว ๔ คือ “อุคฆฏิตัญญุ เป็นบุคคลที่เข้าใจอย่างรวดเร็วเมื่อได้ยินคำสั่งสอน วิปจิตัญญุ เป็นผู้เข้าใจอย่างรวดเร็วเมื่อได้ยินหลักธรรมคำสอน เนยยะ เป็นผู้เข้าใจง่ายเมื่อได้ยินหลักธรรมคำสอน และปทปรมะเป็นผู้เข้าใจยากเมื่อได้ยินหลักธรรมคำสอน”^{๒๓} ดังนั้น เมื่อพระองค์ทรงสังเกตเห็นบุคคลทั้ง ๔ ระดับนี้แล้ว พระองค์จึงทรงสอนให้พุทธบริษัทให้รู้หลักของปัญญา ๓ ที่ประกอบด้วย “จินตามยปัญญา สุตมยปัญญาและภาวนามยปัญญา”^{๒๔} เพื่อให้งานในด้านการบริหารมีความเจริญก้าวหน้า ดังนี้

๑) จินตามยปัญญา เป็นปัญญาที่เกิดจากแนวความคิดในด้านต่าง ๆ พินิจพิจารณาหาเหตุและผลที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การทำงาน มีความรอบครอบอย่างมีสติสัมปชัญญะ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดที่เป็นเหตุแห่งให้เกิดความประมาทขึ้นได้

๒) สุตมยปัญญา เป็นปัญญาที่เกิดจากการได้ยิน ได้ฟัง ศึกษาเล่าเรียนในสิ่งที่ยังไม่รู้หรือทบทวนในสิ่งที่ผ่านมา แต่ไม่ให้ผ่านไปอย่างไรประโยชน์ ดังนั้น จึงมีการศึกษาเล่าเรียนสิ่งที่ยังไม่รับรู้ให้ได้รับรู้ ทบทวนสิ่งที่รู้เพื่อให้จดจำมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเรื่องของการรู้นั้น ๆ ต่อไป

๓) ภาวนามยปัญญา เป็นการฝึกฝนให้มีความชำนาญในสิ่งที่ได้รับรู้มา เพื่อหาข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือสิ่งที่ติดอยู่ตามปกติแล้วก็ทำให้ดีขึ้นต่อไป เพื่อให้เกิดปัญญาในการแก้ไขส่วนที่บกพร่องต่อไป

ปัญญาทั้ง ๓ ประการนี้ พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัททุกคนได้รับทราบเพื่อนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคฤหัสถ์และบรรพชิต ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติและสิ่งใด

^{๒๓}อง. จตุกถ. ๒๑/๑๓๓/๑๘๓.

^{๒๔}ที.ปา. ๑๑/๒๒๘/๒๓๑.

ควรไม่ควรสำหรับบรรพชิต ดังนั้น เมื่อพุทธบริษัททั้งสี่มีปัญญาค่วมกันทุกหมู่เหล่าแล้วก็จะง่ายต่อการพัฒนาให้มีความเจริญมั่นคงต่อไปได้

๒. ปัญญาวุฒิธรรม ๔ เป็นหลักธรรมที่ควรแก่บุคคลที่นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญอกงามในด้านการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่เกิดขึ้นแก่บุคคลนั้น เช่น พระพุทธเจ้าทรงยกตำแหน่งที่เป็นเลิศในทางปัญญาให้แก่พระสารีบุตร เพราะพระองค์ทรงเห็นว่า พระสารีบุตรมีวุฒิธรรมในด้านนี้ ส่วนพระภิกษุองค์อื่นก็ได้รับการยกย่องในด้านอื่นตามสมควรไปในแต่ละวุฒิธรรม ดังนั้น พระพุทธองค์จึงทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัทสี่เข้าใจในหลักของปัญญาวุฒิธรรมซึ่งประกอบด้วย “สัปปุรสสังเสวะ สัทธัมมัสสวนะ โยนิโสมนสิการ และธัมมานุวัตรมปฏิบัติ”^{๒๔} เพื่อให้ความเจริญอกงามในพระพุทธศาสนาต่อไป ดังนี้

๑) สัปปุรสสังเสวะ เป็นการเสวนากับสัตบุรุษผู้ทรงด้วยความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นการฝึกสมองให้มีแนวความคิดใหม่เกิดขึ้นกับตนเอง เพราะสัตบุรุษนั้นเป็นบุคคลที่เพียบพร้อมด้วยความรู้ ภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา ซึ่งผู้มีปัญญาหรือมีความรู้มาก ๆ ส่วนมากจะชอบถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นให้กับบุคคลที่มีความรู้น้อยกว่าตน เพื่อการสนทนากันในครั้งต่อไปจะสามารถเข้าใจง่าย เพราะต่างฝ่ายความรู้เท่าเทียมกัน

๒) สัทธัมมัสสวนะ เป็นการสดับพระสัทธรรม หรือการรับฟังคำสั่งสอนของนักปราชญ์ที่ให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยความเคารพ เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนในคตินิยมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในการดำเนินชีวิตและความเจริญในด้านการประกอบอาชีพ ดังนั้น การสดับฟังพระสัทธรรมด้วยความเคารพ เพื่อให้เข้าถึงหลักธรรมที่แท้จริง จึงเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาที่จะสามารถแก้ไขปัญหาคืบต่อไป

๓) โยนิโสมนสิการ เป็นการน้อมนำเข้ามาสู่จิตใจอย่างแยบยล รู้จักการคิดอย่างละเอียดรอบครอบพิจารณาหาเหตุและผลที่จะนำตนมุ่งสู่จุดหมายสูงสุดของการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างถูกต้องและวิธีตามหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเอง ผู้อื่นและสังคม

๔) ธัมมานุวัตรมปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติธรรมหรือปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมแก่ตนเอง หรือการปฏิบัติธรรมที่เหมาะสมแก่ตน เช่น คฤหัสถ์ควรปฏิบัติตามหลักธรรมของคฤหัสถ์ บรรพชิตก็ควรปฏิบัติตามหลักธรรมที่เหมาะสมแก่บรรพชิต เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ มีความสัมพันธ์ทั้งด้านการดำเนินชีวิตและด้านการทำงาน ปฏิบัติให้ถูกต้องวิธีตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์และนักปราชญ์

^{๒๔} อย.จตุกก. ๒๑/๒๔๘/๓๓๒.

ดังนั้น ปัญญาวุฒิชรรมดังกล่าวนี้ เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าใช้ในการบริหารพุทธบริษัท ที่ให้มีความเจริญรุ่งเรืองมาจนถึงปัจจุบัน ถึงพระพุทธองค์จะทรงปรินิพพานไปนานแล้วก็ตาม แต่หลักของการบริหารงานของพระพุทธองค์ยังทรงตั้งอยู่ต่อไป เพราะพุทธบริษัทก็ยังมีการนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต การบริหารชีวิตให้พบกับความสงบสุขและการประกอบอาชีพที่สุจริต จึงทำให้แนวคิดในการบริหารงานในเชิงพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้พระปัญญาคุณในการบริหารงาน จึงเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนมีปัญญาที่สามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในสังคม สร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับตน ผู้อื่นและสังคม เพราะตนเองคือบุคคลหนึ่งที่จะต้องเผชิญกับปัญหาในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มนุษย์ทุกคนเกิดมาเพื่อแก้ไขปัญหา และสิ่งที่แก้ไขปัญหาได้ คือ ปัญญา เมื่อทุกคนมีปัญญา ก็จะง่ายต่อการบริหารงานต่อไป

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้พระมหากรุณาคุณในการบริหารงาน

พระพุทธเจ้าเป็นผู้ใช้หลักพระมหากรุณาคุณในการบริหารพุทธบริษัทที่ให้ความมั่นคงโดยอาศัยหลักของเมตตาธรรม มีความเมตตาแก่เหล่าพระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกา คือ หลักพรหมวิหาร ๔ ซึ่งประกอบด้วย “เมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา”^{๒๖} ที่เป็นหลักในการส่งเสริมแก่บุคคลที่ควรส่งเสริม วางเฉยแก่บุคคลที่ควรวางเฉย เพราะจะสอนอย่างไรก็ได้ เพราะบุคคลเหล่านั้นเป็นบุคคลที่มีมิจฉาทิฎฐิตีที่ยากแก่การสอน ดังนั้น ผู้วิจัย จึงนำหลักของพรหมวิหาร ๔ มาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการใช้พระมหากรุณาคุณในการบริหารงาน ดังนี้

๑. เมตตา เป็นหลักที่พระพุทธเจ้าได้ทรงใช้กับพุทธบริษัทที่ทุกคน มีความห่วงใย อยากจะให้มนุษย์และสัตว์โลกทั้งหลายพ้นจากความทุกข์ มีไมตรีจิตกับมนุษย์ทุกคน พระพุทธองค์จึงทรงสั่งสอนให้มนุษย์รู้จักหนทางแห่งความพ้นทุกข์ให้ได้ โดยอาศัยหลักของอริยสัจ ๔ ที่พระองค์ทรงค้นพบ โดยการสอนมนุษย์ให้รู้จัก “ทุกข์ รู้จักสมุทัย รู้จักนิโรธและทรงสอนให้รู้จักมรรค”^{๒๗} ซึ่งเป็นหลักของการปฏิบัติตามหลักของความจริง เพื่อให้เห็นตามความจริงแล้วจึงจะสามารถทำใจให้เป็นกลางได้ในที่สุด

๒. ความกรุณา พระพุทธองค์ทรงให้ความกรุณาแก่บุคคลทุกคน ทรงสอนให้เห็นหลักของสัมมาทิฎฐิ ทรงโปรดเวณีย์สัตว์โลกให้พ้นจากความทุกข์ โดยอาศัยปรัชญาญาณในการหยั่งรู้

^{๒๖} อ.จ.ปญฺจก. ๒๒/๑๕๒/๒๕๒.

^{๒๗} อภิ.วิ. ๓๕/๑๔๕/๑๒๗.

ในช่วงเวลาที่พระพุทธองค์ทรงปฏิบัติอยู่เป็นประจำว่า บุคคลใดจะบรรลุเป็นอริยบุคคล เมื่อพระองค์ทรงทราบแล้วก็เสด็จไปทรงโปรดด้วยพระมหากรุณาคุณ

๓. ความมูทิตา พระพุทธองค์ทรงแสดงมูทิตาจิตกับพุทธบริษัททุกคนที่สามารถปฏิบัติเข้าถึงความเป็นพระอริยเจ้า ทรงแสดงมูทิตากับสาวกของพระองค์ด้วยการยกให้เป็นเอตทัคคะในด้านต่าง ๆ เช่น ยกให้พระสารีบุตรเป็นอัครสาวกเบื้องขวา เป็นผู้มีเอตทัคคะ ในด้านการเป็นผู้เลศทางปัญญาและพระโมคคัลลานะ ก็ยกทรงให้เป็นผู้มีเอตทัคคะในด้านการเป็นผู้เลศในทางอิทธิฤทธิ์ สิ่งเหล่านี้ก็แสดงว่า พระพุทธองค์ก็ทรงแสดงมูทิตากับผู้ที่เข้าถึงการเป็นพระอริยเจ้าในทางพระพุทธศาสนาเช่นกัน

๔. อุเบกขา พระพุทธองค์วางเฉยต่อผู้มีมิถิญาปฏิญญาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ พระองค์จะไม่ทรงแสดงพระอาการใด ๆ กับบุคคลที่มีมิถิญาปฏิญญา เพราะบุคคลเหล่านั้น จะไม่ยอมฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ถัดตนเป็นที่ตั้ง มีความเห็นเป็นที่ตั้ง จึงทำให้พระพุทธองค์ทรงวางเฉย ไม่ทรงแสดงอาการใดออกมาเห็น เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้พระมหากรุณาคุณในการบริหารงานนั้น เป็นการนำหลักของความสามารถแสดงความเป็นผู้บริหารที่มีพรหมวิหารสี่ประจำอยู่ในจิต ซึ่งเป็นการแสดงออกให้ผู้ภายในองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ รับทราบว่า ผู้บริหารของตนหรือเจ้านายของตนเป็นผู้มีพรหมประจำอยู่ในจิตใจ ก็จะทำให้บุคลากรภายในองค์กรทำงานได้อย่างสบายใจ และมีความคิดว่า การทำความดีภายในองค์กรแล้วก็จะได้รับผลตอบแทนที่ดี จึงมีกำลังใจในการทำงาน ซึ่งเป็นจิตวิทยาชนิดหนึ่งที่องค์กรต่าง ๆ ควรจะนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายในองค์กร

๒.๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้พระวิสุทธิคุณในการบริหารงาน

พระวิสุทธิคุณ เป็นความบริสุทธิ์แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระองค์ทรงมีอยู่ พระองค์ทรงใช้พระวิสุทธิคุณในการบริหารพุทธบริษัทให้มีความเจริญสุขมาได้จนถึงปัจจุบัน ถึงแม้พระพุทธองค์จะทรงพระปรินิพพานไปนานแล้วก็ตาม เพราะพระพุทธองค์ทรงสอนให้พุทธบริษัททำ “กาย วาจา และจิตใจ”^{๒๔} มีความบริสุทธิ์

๑. กายสุจริต การบริหารงานด้วยการบริสุทธิ์นั้น เป็นผู้บริหารที่มีความโปร่งใสทั้งการปฏิบัติงานต่อหน้าและลับหลัง เพื่อหวังประโยชน์ในการที่ทำให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรหน่วยงาน เพราะฉะนั้น การทำงานด้วยการบริสุทธิ์นั้นจะต้องอาศัยหลักของความเพียรพยายามทำงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีความอดทนต่อความลำบากทางกาย ที่เหมือนกับพระพุทธองค์ที่ทรงออก

^{๒๔}ที่.ปา. ๑๑/๒๒๘/๒๒๗.

เผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้วยการเดินด้วยพระบาทของพระองค์เอง ซึ่งเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยความบริสุทธิ์ทางกาย

๒. วาจาสุจริต เป็นการบริหารงานด้วยวาจา หรือเป็นหลักคำพูดที่มีความชัดเจนที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามที่ได้ตั้งใจเอาไว้ เพราะฉะนั้น มนุษย์ถึงจะปฏิบัติงานคืออย่างไรก็ตามถ้าหากมีวาจาที่ไม่ดีแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ หรือมีวาจาได้อย่างเดียว แต่การปฏิบัติทางกายไม่ดี ก็ไม่ประสบความสำเร็จเช่นกัน ดังนั้น เมื่อมีกายที่ทำงานด้วยความบริสุทธิ์และมีวาจาที่บริสุทธิ์แล้วก็จะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จได้ด้วยดี เช่นเดียวกันกับพระพุทธเจ้าที่พระองค์ทรงออกเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ ก็อาศัยกายที่บริสุทธิ์และวาจาที่บริสุทธิ์ จึงทำให้พระพุทธศาสนาสามารถเผยแผ่จากประเทศอินเดียมาจนถึงประเทศไทยที่มีความห่างไกลกันมาก

๓. จิตใจบริสุทธิ์ เป็นการบริหารงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นการบริหารงานเพื่อหวังประโยชน์ส่วนรวม มีความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน เป็นการทำงานที่ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด แต่สิ่งที่ได้มานั้นหรือค่าแรงที่ได้มานั้น เป็นเพียงการบำรุงจิตใจที่ได้จากการทำงานด้วยความบริสุทธิ์ พระพุทธเจ้าทรงออกเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนด้วยความเมตตาแก่มนุษย์และสัตว์โลกทั่วไปเพื่อให้พ้นจากความทุกข์ เป็นการมุ่งหวังเพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่มวลมนุษยชาติที่เกิดมาเพราะตัณหา จึงทำให้เกิดความทุกข์ ดังนั้น การบริหารงานด้วยความบริสุทธิ์ใจนั้น จึงเป็นการบริหารงานเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและความสงบสุขภายในองค์กรหรือหน่วยงาน

๒.๒.๔ หลักธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

หลักธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในทางพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธองค์ทรงเน้นหนักถึงหลักไตรสิกขา เพราะการที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ผลดีตามความต้องการนั้น จะต้องมีการศึกษาหาแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องก่อนมีการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผลออกมาในทางบวก คือ ไตรสิกขา สัมมาทิฐิ ๒

๑. ไตรสิกขา เป็นหลักของการปฏิบัติในเบื้องต้น เพราะการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้รับผลดีตามมานั้นจะต้องอาศัยหลักของไตรสิกขาที่ประกอบด้วย “ปริยัติ ปฏิบัติและปฏิเวธ”^{๒๕} ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถหรือปัญญา ดังนี้

๑) ปริยัติธรรม เป็นการศึกษาหาความรู้จากตำราหรือการได้ยินได้ฟังมา อย่างถูกต้องและเข้าใจในการเรียนรู้หรือการได้ยินได้ฟังสิ่งเหล่านั้นอย่างแม่นยำ

๒) ปฏิบัติธรรม นำไปประพฤติปฏิบัติตามที่ตนได้เล่าเรียนหรือได้ยินได้ฟังจากครูอาจารย์ที่ท่านสั่งสอนมาเป็นอย่างดี

^{๒๕}ที่.ป.า. ๑๑/๒๒๘/๒๓๑.

๓) ปฏิเวชรธรรม เป็นผลที่ได้รับจากการเล่าเรียนและนำไปประพฤติปฏิบัติ คือ ความรู้ความสามารถที่จะสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาของชีวิตได้ จึงเรียกว่า “ปัญญา”

๒. สัมมาทิฐิ ๒ ประการ ประกอบด้วย พรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการ^{๓๐} เป็นต้นเหตุของการเกิดปัญญาและความสงบสุข ดังนี้

๑) พรโตโฆสะ เป็นการรับฟังผู้อื่นที่ทำให้เกิดการกระตุ้นหรือเป็นสิ่งที่ชักจูงจากภายนอกเพื่อให้เกิดความสนใจในการรับฟังเพื่อหาความรู้ การเล่าเรียน การสนทนาซักถาม โดยเฉพาะกัลยาณมิตรและทำให้เกิดปัญญาตามมาในภายหลัง

๒) โยนิโสมนสิการ การใช้ความคิดให้ถูกวิธี ซึ่งเป็นการแยกแยะโดยการทำจิตใจอย่างแยกคาย เป็นการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ด้วยความคิดที่พิจารณาเพื่อสืบสาวหาเหตุผลด้วยการแยกแยะประเภทสิ่งนั้นหรือปัญหานั้น ๆ ออกให้เห็นตามสภาวะที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและปัจจัยดังกล่าว จึงจะทำให้เกิดปัญญาในการไขปัญหาต่อไป

๓. ปณิธาน หรือการตั้งปธาน ๔ ประการ มี สัจวรปธาน ปหานปธาน ภวานापธาน และอนุรักษนาปธาน^{๓๑} ซึ่งเป็นการตั้งปธานไว้ในที่ขอบดังนี้

๑) สัจวรปธาน มีความระลึกลอยอยู่เสมอว่า จะพยายามไม่ให้สิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นหรือการไม่พยายามทำสิ่งที่ไม่ดีที่ยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งเป็นการพยายามปิดกั้นเพื่อไม่ให้สิ่งไม่ดีเกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว

๒) ปหานปธาน มีความพยายามละความไม่ดีที่เกิดขึ้นแล้วหรือการกำจัดสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป ซึ่งเป็นการกำจัดกิเลสที่เป็นสิ่งไม่ดีออกจากจิตใจ เช่น การมีความโลภอยากได้ของคนอื่นมาโดยไม่ชอบธรรม ก็พยายามเลิกทำในสิ่งนั้นเสีย ดังกล่าว

๓) ภวานापธาน เป็นการเพียรพยายามทำสิ่งที่เป็นกุศล หรือการพยายามทำสิ่งที่เป็นกุศลที่ยังไม่เกิดและทำเพื่อให้เกิดขึ้นต่อไป

๔) อนุรักษนาปธาน เป็นการรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้วไว้ให้มั่นคงและสร้างกุศลเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งเป็นการปณิธานอย่างแน่วแน่อย่างนี้เรียกว่า การมีความพยายามในทางที่ชอบ ที่ถูกที่ควร ตามวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ชุมชน สังคมและในระดับประเทศต่อไป เป็นต้น

๔. สุจริต ๓ การปฏิบัติชอบ เป็นการประพฤติปฏิบัติตั้งแต่สิ่งดี ๆ ประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม ซึ่งเรียกว่า “การปฏิบัติสุจริต ๓ ประการ คือ กายสุจริต วชิสุจริตและมโน

^{๓๐} อ.พุทธ. ๒๐/๓๗๑/๑๑๐.

^{๓๑} อ.จตุกก. ๒๑/๖๕/๕๖.

สุจริต”^{๑๒} เพราะการปฏิบัติที่สุจริตทั้ง ๓ ประการนี้แล้วจะทำให้ตนเอง ผู้อื่นและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังนี้

๑) กายสุจริต เป็นการปฏิบัติทางกายที่สุจริต เช่น การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ถักขโมย ผิดประเวณีและการเว้นจากการดื่มสุราจนขาดสติ เป็นต้น

๒) วชิสุจริต เป็นการปฏิบัติทางคำพูดที่สุจริต เช่น เว้นจากการพูดจาหลอกลวง พูดคำหยาบและการเว้นจากการใช้พูดเพื่อเอื้อที่ไร้สาระ เป็นต้น

๓) มโนสุจริต เป็นประพฤติทางจิต ทำจิตใจให้เป็นสัมมาทิฐิ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องสัมมาทิฐิ

๕. อธิปไตย ๔ เป็นหลักที่เกื้อหนุนให้ถึงความสำเร็จในการดำเนินชีวิตตามวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมาย คือ “ฉันทะ วิริยะ จิตตะและวิมังสา”^{๑๓} ซึ่งเป็นหลักในการปฏิบัติเพื่อเข้าถึงทางแห่งความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ดังนี้

๑) ฉันทะ มีความพอใจในการดำเนินชีวิตแบบผู้สละจากทางโลกแล้ว ซึ่งเป็นผู้ชำระกิเลสตัณหาออกจากจิตใจ เพราะกิเลสเป็นสิ่งที่ทำให้มีความเศร้าหมองในร่างกายและจิตใจ

๒) วิริยะ มีความเพียรพยายามปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้เพื่อความเจริญแห่งพระภิกษุสงฆ์ ดังนั้น จึงมีความพยายามในการดำเนินชีวิตแบบผู้มีความสันโดษ คือ “มีความสันโดษในปัจจัยสี่”^{๑๔} เพราะปัจจัยสี่นั้นเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนในการดำเนินชีวิตเท่านั้น ไม่ใช่ความสุขอยู่ที่ปัจจัยสี่ แต่ความสุขอันสูงสุดหรือจุดหมายสูงสุดคือ พระนิพพานในพุทธศาสนาเถรวาท

๓) จิตตะ มีการเอาใจใส่ดูแลตนเองให้มีความบริสุทธิ์ในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเอาใจใส่ในการรักษา “ให้กายสุจริต วชิสุจริตและมโนสุจริต”^{๑๕} เพื่อให้มีความบริสุทธิ์ที่เหมาะสมในการรับการกราบไหว้จากคฤหัสถ์

๔) วิมังสา มีการพิจารณาไตร่ตรองถึงหลักธรรมจะเหมาะสมสำหรับตนเพื่อนำไปปฏิบัติเพื่อให้ถึงจุดหมายอันสูงสุด เพราะหลักธรรมมีถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ จึงใคร่ครวญหาเหตุผลว่าหลักธรรมข้อใดที่เหมาะสมกับตนซึ่งเรียกว่า “จริต”^{๑๖} ซึ่งเป็นลักษณะของอุปนิสัยของแต่ละ

^{๑๒} อภ.ส. ๓๔/๘๔๐/๓๒๗.

^{๑๓} ที.ปา. ๑๑/๒๓๑/๒๒๓.

^{๑๔} ที.ส.อ. ๑/๒๕๓.

^{๑๕} อภ.ส. ๓๔/๘๔๐/๓๒๗.

^{๑๖} วิสุทธิ.มหาฎีกา. ๑/๑๒๗.

ละบุคคลที่จะสามารถนำหลักธรรมที่ตนถนัด ไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นต้น

หลักของอิทธิบาททั้ง ๔ ประการนี้ จะต้องมีพื้นฐานมาจากการปรารถนาที่จะออกจากทางโลกมุ่งมาสู่ทางธรรม เพราะมีความพอใจในการอยู่อย่างสันโดษมุ่งชีวิตที่ไม่ข้องกับความวุ่นวายแห่งการเกี่ยวข้องกับค้ำวาม มุ่งมาสู่ความเพียรพยายามในการสร้างคามเพื่อให้พ้นจากความทุกข์ตามหลักของอริยสัจจะ

๖. ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ คือ “ทาน ศีล ปรินจาจะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ชันติและอวิโรธนะ”^{๓๗} ซึ่งเป็นการสำคัญที่ผู้นำหรือผู้ปกครองควรนำไปประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๑) ทาน ผู้นำเป็นผู้ที่ถูกจับตามองมากที่สุด เพราะเป็นจุดศูนย์รวมของสังคมหรือประเทศ จึงจำเป็นต้องมีความเมตตาต่อสังคมที่ตนปกครองอยู่หรือสังคมอื่น ๆ ที่ขอความช่วยเหลือ

๒) ศีล เป็นผู้รักษากาย วาจาให้มีความสงบสุขหรือการปฏิบัติตนให้อยู่ในความสงบสุข ดังกล่าว

๓) ปรินจาจะ เป็นการเสียสละความสุขของตนเพื่อความสุขของผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเพื่อช่วยเหลือให้ได้ เป็นต้น

๔) อาชชวะ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม เช่น พุดอย่างไรก็ทำอย่างทีพุดไว้หรือคิดอย่างไรก็ควรจะทำอย่างทีคิด

๕) มัททวะ ผู้นำหรือผู้ปกครองนั้นเปรียบเสมือนผู้ให้ความคุ้มครองถึงความอยู่รอดปลอดภัยของผู้ที่อยู่ใต้ความดูแลของตน เช่น “การมีความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น มีความกรุณาต่อผู้ด้อยโอกาต่าง ๆ เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นแสดงความสามารถออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม”^{๓๘} ซึ่งเป็นหลักของความอ่อนโยนไม่หยาบกระด้าง ดังกล่าว

๖) ตปะ เป็นมีอำนาจเด็ดขาด เวลาการทำงาน ก็คือ ทำการทำงาน เวลาเล่นก็คือเวลาเล่น ไม่ปล่อยให้กามครอบงำจิตใจ คือ “กามกิเลส ซึ่งเป็นผู้มีจิตใจที่ประกอบด้วยกามราคะต่าง ๆ เช่น จิตใจหลงมัวเมาในเรื่องของกามตัณหาชอบการเสพกามอย่างนี้เป็นต้น ส่วนกามวัตถุ

^{๓๗}พ.ชา. ๒๘/๒๔๐/๘๖.

^{๓๘}อง.ปญจก. ๒๒/๑๕๒/๒๕๒.

เป็นผู้หลงใหลในวัตถุต่าง ๆ เช่น วัตถุโบราณ รูปร่างมนุษย์ด้วยกัน”^{๙๙} เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นจุดอ่อนของการปกครอง

๙) อักโกระ เป็นผู้ที่ละความโกรธได้ ถึงจะมีสิ่งมาทำให้เกิดความโกรธก็ตาม จะต้องใช้อารมณ์ข่มความโกรธนั้นให้ได้ เพราะความโกรธนี้เป็นสิ่งที่ดึงให้ตกลงไปในที่ต่ำ ดังนั้น จึงควรข่มความโกรธไว้หรือกำจัดไปให้สิ้นเพื่อไม่ให้แสดงออกมา ดังกล่าว

๑๐) อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียนผู้อื่นด้วยกาย วาจาและใจ เพราะผู้นำหรือผู้ปกครองนั้นย่อมอยู่ในที่สูงจึงเป็นเป้าสายตาของผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนไม่ว่าจะประกอบภารกิจก็ตามสิ่งที่ควรละเว้นคือการเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการเบียดเบียนในทางตรงหรือทางอ้อม

๑๑) ขันติ เป็นผู้มีใจอดทนอดกลั้นต่อความตรากตรำทำงานหนัก ตามปกติแล้วผู้นำหรือผู้ปกครองนี้ทำงานหนักกว่าบุคคลธรรมดาถึงหลายเท่า เพราะทำงานเพื่อตนและครอบครัวทำงานเพื่อส่วนรวม การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นไม่ใช่แต่เป็นการเสียสละทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเดียวเท่านั้น ผู้นำจะต้องเสียสละทั้งกำลังทรัพย์และกำลังกายพร้อมทั้งแรงสนับสนุนจากครอบครัว

๑๒) อวิโรธนะ เป็นผู้ตั้งมั่นอยู่ในความเที่ยงธรรมหรือการตั้งตนไว้บนฐานที่ชอบ คือ การมีปัญญา สัจจะ จาคะและอุปสมะ คือ การมีความรู้ การรักษาสัจจะและการทำจิตใจให้มีความสงบ “ซึ่งเป็นกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมส่วนมากมี ศีล วินัย กฎหมายบ้านเมือง”^{๑๐๐}

ทศพิธราชธรรมทั้ง ๑๐ ประการนี้ เป็นหลักของผู้นำหรือผู้ปกครองควรจะไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในหลักการดำเนินชีวิตในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งเป็นการแสดงถึงการมีน้ำใจของผู้ใหญ่ที่มีให้ผู้น้อยตามหลักของความเมตตา คือ การทานหรือการให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ว่าจะเป็นการมอบหน้าที่การงานให้ปฏิบัติรวมถึงการให้ความไว้วางใจ อย่างนี้เป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงพุทธศาสนานั้น จึงเป็นแนวคิดที่ได้มาจากหลักของการบริหารพุทธบริษัทของพระพุทธเจ้า ที่พระพุทธองค์ได้ทรงบริหารพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญมั่นคงมาจนถึง ๒๕๔๕ ปี เพราะพุทธองค์ได้ทรงถ่ายทอดหลักธรรมคำสั่งสอนให้แก่พุทธบริษัทอย่างไม่ปิดบัง เพื่อให้พุทธบริษัทได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ผู้บริหารในองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ควรจะถ่ายทอดความรู้ความสามารถและประการของตนเอง

^{๙๙}บุญยิตติ. ๒๕/๒๐๘/๒๔๘.

^{๑๐๐}พระสมร กุศลโล (พรหมศรี), “ปรัชญาการดำเนินชีวิตตามหลักปัจจุยตีในพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๒๑.

ให้แก่ผู้ที่จะมารับช่วงในการบริหารงานต่อไป เพื่อจะได้เป็นการสืบทอดต่อไปยังบุคคลรุ่นที่จะ
ดำเนินงานต่อไป

๒.๓. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำไปใช้ในหน้าที่ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่

อิทธิบาท ๔ หมายถึงคุณธรรมเครื่องให้ความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผล
ที่มุ่งหมาย มี ๔ ประการ

๑. ฉันทะ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น และปรารถนาที่จะทำให้ดียิ่งขึ้น เราทำงาน
ชนิดใดต้องสร้างความพอใจให้เกิดขึ้นในงานนั้นด้วยการพิจารณาให้เห็นคุณค่าของงานนั้น

๒. วิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้งงานด้วยความขยัน
อย่างเต็มที่ ไม่ใช่ทำอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ หรือหลบหนีสาน

๓. จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และทำสิ่งนั้นด้วยใจจดจ่อไม่ปล่อยให้
ฟุ้งซ่านเลือนลอบไป ถึงงานนั้นสำคัญเป็นชีวิตจิตใจ หาวิธีแก้ไขปรับปรุง ถ้าไม่ดีมีอุปสรรคอะไรบ้าง
จะแก้ไขอย่างไร ถ้าดีแล้ว มีทางที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือไม่

๔. วิมังสา หมายถึง ความพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น

มรรคมืองค์ ๘ หมายถึงข้อปฏิบัติที่ทำให้ดับทุกข์ ประกอบด้วย

๑. สัมมาทิฐิ หมายถึง เห็นชอบ คือความเห็นที่ถูกต้อง คือเห็นตามสภาพที่เป็นจริงของ
ธรรมชาติ

๒. สัมมาสังกัปปะ หมายถึง คำริชอบ การดำริหรือการครุ่นคิดที่ถูกต้อง ความดำริที่ถูกต้อง
ที่ชอบขั้นต้น เช่นความตั้งใจในทางที่ดี ส่วนความดำริที่ถูกต้องที่ชอบขั้นสูงตามหลักคำสอนของพุทธ
ศาสนา

๓. สัมมาวาจา หมายถึง เจรจาชอบ การพูดคำสัตย์จริง พูดแต่สิ่งที่ไม่ก่อทุกข์ให้แก่
ตนเองและผู้อื่น ซึ่งต้องเว้นจากวจีทุจริต

๔. สัมมากัมมันตะ หมายถึง การงานชอบ การกระทำร่างกาย กิริยาทางกาย เช่นการ
เคารพสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

๕. สัมมาอาชีวะ หมายถึง เลี้ยงชีพชอบ การแสวงหาปัจจัย ๔ หรือเครื่องอุปโภค
บริโภคมาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ควรแสวงหาที่ถูกต้องด้วยหลักแห่งศีลธรรม

๖. สัมมาวายามะ หมายถึง เพียรชอบ ความเพียรพยายามในอันที่จะกระทำสิ่งใดสิ่ง
หนึ่งเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

๗. สัมมาสติ หมายถึง ระลึกรู้ชอบ อาการของจิตที่ตื่นตัว ไม่หลงลืม ไม่ประมาท

๘. สัมมาสมาธิ หมายถึง ตั้งจิตมั่นชอบ ความตั้งมั่นแห่งจิต

ภราวาสธรรม ๔ หมายถึงธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ประกอบด้วย

๑. สัจจะ หมายถึง การรักษาความสัตย์ ทำอะไรจริงใจและจริงจัง

๒. ทมะ หมายถึง การรู้จักข่มใจตนเอง การฝึกจิตใจให้ทรงพลัง ปรับปรุงแก้ไข

ตนเองเสมอ

๓. ขันติ หมายถึง ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบ มีจิตใจเข้มแข็ง

๔. จาคะ หมายถึง การบริจาคทาน การใจกว้างให้ปันสิ่งของ ไม่หวงแหน

พรหมวิหาร ๔ หมายถึง ธรรมประจำใจอันประเสริฐ ประกอบด้วย

๑. เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาให้เป็นสุข มีจิตใจแผ่ไม่ตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป

๒. กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป

๓. มุทิตา หมายถึง มีความยินดี เมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น

๔. อุเบกขา หมายถึง ความวางใจเป็นกลาง มีจิตใจเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง^{๕๐}

๒.๔ แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นการกระจายอำนาจ(Decentralization) เป็นหลักในการจัดระเบียบการปกครองของประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องกระจายอำนาจการบริหารการพัฒนาจากส่วนกลางไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะตำบลเป็นหน่วยการปกครองระดับย่อยในท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินบริหารการพัฒนาได้อย่างเป็นอิสระตามแนวคิดหลักการกระจายอำนาจ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย อันนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาให้ตอบสนองกับความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจ ได้มีผู้ให้ทัศนะหรือความหมายไว้หลายท่าน ตัวอย่างดังนี้

๒.๔.๑ การกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ หมายถึง “การกระจายอำนาจเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีความเป็นอิสระ ตาม

^{๕๐}ฉลอง มาปรีดา, คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๓-๖.

สมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ให้ องค์การที่ไม่ใช่ส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง”^๒ “เป็นการแบ่งอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจอย่างอิสระในการตัดสินใจการปฏิบัติงานภายในขอบเขตของตนอย่างเต็มที่ ให้คน ในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีอำนาจในการบริหารมีงบประมาณเป็นของตนเอง มี เจ้าหน้าที่และฐานะเป็นนิติบุคคล”^๓ “เป็นมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่น ที่ได้มีการจัดองค์กรกันขึ้น โดยความเห็นชอบของส่วนรวม(โดยผ่านกระบวนการการเลือกตั้ง)ได้มี โอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะแยกในการที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการ สาธารณะบางประการเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น”^๔ การกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยสรุปไว้ ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้ว เป็นฐานเสริมความสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนา ชนบทโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัย โครงสร้าง การปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควรซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจาย อำนาจอย่างแท้จริง”^๕

ดังนั้น การกระจายอำนาจเป็นการที่รัฐบาล โอน หรือมอบอำนาจการบริหารการปกครอง และการพัฒนาให้แก่องค์กรท้องถิ่นที่ได้จัดตั้งขึ้นได้มี โอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

^๒ ประยูร กาญจนดล, กฎหมายปกครอง, (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๗๑.

^๓ ดำรงค์ศักดิ์ แก้วเพ็ง, “การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการพัฒนาของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๔๐, หน้า ๘.

^๔ ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๗), หน้า ๒๔.

^๕ ลิจิต ธีรเวทิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๓.

การตัดสินใจในการกำหนดนโยบายการวางแผนและการดำเนินการ โดยมีอำนาจในด้านงบประมาณ บุคลากร และความอิสระในการควบคุมตรวจสอบ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งการดำเนินการเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๒.๔.๒ ลักษณะการกระจายอำนาจ

ลักษณะการกระจายอำนาจการกระจายอำนาจ ในการปกครองท้องถิ่นและการบริหารเพื่อพัฒนา มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

๑. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลางไม่ขึ้นตรงต่อการบริหารจากส่วนกลาง แต่การบริหารราชการส่วนกลางคอยควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย
๒. มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพร้อมกับผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน
๓. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองหรือการบริหารงานได้ตามสมควรของแต่ละพื้นที่การปกครองโดยอาศัยขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ในการปกครอง
๔. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเอง
๕. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของตนเอง

นอกจากนี้ไพบูลย์ ช่างเรียน ยังกล่าวถึงลักษณะของการกระจายอำนาจว่า การที่องค์กรในระดับท้องถิ่นจะมีความสามารถในการบริหารการพัฒนาชนบทได้นั้น องค์กรหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นควรมีลักษณะคือ เป็นองค์กรที่มีความอิสระในการดำเนินงาน(Autonomy) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่น (Popular participation) การมีอิสระพอสมควรเกี่ยวกับการบริหารการคลังของท้องถิ่น (Financing)” และนอกจากนี้การกระจายอำนาจเพื่อการพัฒนาชนบทมีลักษณะการกระจายอำนาจ ๒ แนวทางหลักคือ ประการแรก การกระจายอำนาจการวางแผนให้ท้องถิ่นตัดสินใจแก้ปัญหาของท้องถิ่นเอง ตามปัญหาและความต้องการของประชาชนเอง ประการที่สอง การกระจายอำนาจการคลังและงบประมาณให้มีอิสระ ในด้านการคลังหรือจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน^{๖๖}

ลักษณะการกระจายอำนาจนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นการกระจายผู้ปกครององค์กรหรือหน่วยงานออกไปควบคุมดูแลในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะเป็นการควบคุมผู้บริหารอีกระดับหรือที่เรียกว่า เป็นการปกครองแบบร่างแห ที่ผู้บริหารสูงสุดมีเพียงคนเดียว และจะควบคุมผู้บริหารระดับย่อยลงมาอีกทีหนึ่ง ซึ่งแทนที่จะควบคุมคนทั้งหมดภายในองค์กรหรือหน่วยงาน แต่เป็นการควบคุมระดับผู้บริหารเพียงคนเดียวก็เท่ากับควบคุมคนทั้งหน่วยงาน

^{๖๖}ไพบูลย์ ช่างเรียน, “การคลังท้องถิ่น : ปัจจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาชนบท”, นิตยสารการทำเรือ, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ (มีนาคม ๒๕๓๐) : ๒๘.

๒.๔.๓ ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจมีความสำคัญทั้งในทางการเมืองและการบริหารงานของท้องถิ่น ดังนี้

๑. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของการปกครองในระบบประชาธิปไตย เนื่องจากท้องถิ่นได้มีความตื่นตัว มีความสามารถและโอกาสในการปกครองตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานที่ส่งเสริมการพัฒนาการปกครองในระบบประชาธิปไตย

๒. การกระจายอำนาจมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความคิดริเริ่ม ที่ช่วยตนเองจากท้องถิ่น และโอกาสเข้าร่วมในการปกครองและพัฒนาชุมชนในลักษณะเป็นความอิสระพอสมควร ความสำคัญในทางเศรษฐกิจและทางสังคม เป็นการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น^{๔๑}

ความสำคัญของการกระจายอำนาจนั้น มีความสำคัญในด้านการปกครอง เพราะเป็นการปกครองแบบร่างแห ที่มีผู้บริหารสูงสุดเพียงคนเดียว ส่วนผู้บริหารในส่วนอื่น ๆ นั้นจะต้องขึ้นตรงต่อผู้บริหารสูงสุด ที่จะสามารถสั่งการลงมายังผู้บริหารระดับรองลงมา

๒.๔.๔ หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจออกไปสู่ท้องถิ่น เพื่อมีความง่ายต่อการปกครอง เพราะถ้าหากไม่มีการกระจายอำนาจออกสู่ท้องถิ่นแล้ว งานด้านต่าง ๆ ก็จะมีไหลทะลักเข้าสู่ส่วนกลาง จึงทำให้มีความยุ่งยากในการบริหารงานที่มีระบบ ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญในการกระจายอำนาจ จึงมีส่วนประกอบสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๑. ความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) เป็นการกระจายอำนาจปกครอง จะต้องมีการเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนองค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๒. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์การนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์การเช่นนี้ก็จะไม่มีลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่ก็มีข้อน่าสังเกตว่า อำนาจอิสระขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควรไม่มากเกินไป จน

^{๔๑}ลิจิต ชีรวะกิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, อ้างแล้ว, หน้า ๓.

ทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย(Unity and Sovereignty) ของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่ควรมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้และให้มืองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

๓. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมรการเลือกผู้บริหารและผู้นำที่นิติบัญญัติเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการ ไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจจะทำได้

๔. มิงบประมาณของตนเอง เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองรวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย การให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์การปกครองท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

องค์ประกอบสำคัญทั้ง ๔ ประการ ของหลักการกระจายอำนาจตามที่กล่าวมานี้หากองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบทั้ง ๔ ประการและสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการถูกควบคุม หรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับสูงกว่าไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคแล้ว ย่อมเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงาน เพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่น ๆ อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การจัดระเบียบการปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ หลักการรวมอำนาจ(Centralization) หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ส่วนการปกครองระดับใดจะให้อำนาจแก่หลักการใดมากกว่ากันขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาในอดีต และสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ

๒.๔.๕ การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง(Local Self Government) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวคิดและทฤษฎีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

๑. วิญญู อังคนารักษ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปแบบลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีความอิสระในการบริหารงานพอสมควร”^{๔๘}

๒. ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น คือ “การที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจ ให้หรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนเองที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”^{๔๙}

๓. ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐ และโดยในนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”^{๕๐}

๔. ประหยัด หงษ์ทองคำ ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ ดังนี้

^{๔๘}วิญญู อังคนารักษ์, “แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น”, ใน เอกสารประกอบการบรรยาย, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๑๕ : ๒๕๔. (ฉบับพิมพ์โรเนียว).

^{๔๙}ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓.

^{๕๐}ประทาน คงฤทธิศึกษากร, “ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น”, เอกสารการศึกษาระดับปริญญาโท, (กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๒๕, (อัดสำเนา).

๑) William A. Robson ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นหมายถึงการปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นไม่ใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

๒) William V. Holloway กล่าวว่า “การปกครองตนเองของท้องถิ่น” หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาพของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

๓) Daniel Wit ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น^{๕๐}

ความหมายการปกครองท้องถิ่นตามคำกล่าวของท่านผู้นั้น เป็นการปกครองท้องถิ่น ที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารและพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

๒.๔.๖ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นองค์การปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนวคิดของ ประทาน คงฤทธิศึกษากร ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

๑. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

^{๕๐}ประหัต หงษ์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๐.

๒. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการเพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy)

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

๔. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

๕. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

๖. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

๗. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์ และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนในโดยรวม

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นนั้น มีองค์ประกอบที่ถอดแบบมาจากองค์การปกครองส่วนกลางทุกประการ เพราะการมีรูปแบบการปกครองเหมือนกัน ก็จะง่ายต่อการตรวจสอบในการทำงานขององค์กรนั้น เป็นสิ่งที่มีองค์ประกอบของการปกครองในรูปแบบส่วนกลางทุกประการ

๒.๔.๗ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางออกสู่ชนบท และการปกครองในชนบทจะสามารถตัดสินใจในการทำงานที่เร่งด่วน โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากส่วนกลาง เช่น การช่วยเหลือในด้านอุทกภัย ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองท้องถิ่นจะตัดสินใจช่วยเหลือประชาชนโดยไม่ต้องรอคำสั่งจากส่วน และสามารถทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ได้ ซึ่งมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนกล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรม

ทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

๒. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนเพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

๓. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้อย่างชัดเจนทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

๔. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความตื่นตัวและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา^{๒๖}

๕. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้นด้วยเหตุที่ได้รับคามนิยมนศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับการเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

ดังนั้น ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่มีความง่ายต่อการบริหารจัดการในการปกครองที่เป็นร่างแห ซึ่งมีการเชื่อมโยงลงไปถึงทุกระดับและสามารถทราบถึงสถานการณ์การเมืองการปกครองได้เป็นดี เพราะเริ่มจากหนึ่งที่เป็นผู้บริหารสูงสุดและก็ได้ลงมาตามลำดับจนกระทั่งถึงหัวหน้ากรรมกร จะสามารถทราบได้ทั้งหมดว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร จะสามารถทราบได้ทั้งหมด

๒.๔.๘ บทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีบทบาทครอบคลุมปัญหาและงานพัฒนาแทบทุกด้านแต่ปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เน้นด้านงานโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลักและพบว่ามีกรั่วไหลของงบประมาณไปในทางไม่ชอบจึงจำเป็นที่จะต้องมี

^{๒๖}พูนศักดิ์ วาณิชวิสกุล, “การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย กรณีศึกษาสภาตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๒, หน้า ๔๑.

แนวคิดหลักในการทำงานที่เสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยการพัฒนาตัว
องค์การบริหารส่วนตำบลเองให้มีแนวคิดหลักในการทำงานแบบมีส่วนร่วม เน้นการพัฒนาคนให้
เกิดการพึ่งพาตนเองทั้งนี้มีรูปธรรมในเรื่องของกระบวนการวางแผนมีส่วนร่วมอย่างมีขั้นตอนที่
สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและการจัดทำงบประมาณ ได้ครอบคลุมปัญหาสำคัญ ๆ ของตำบล
และการรวมพลังสร้างสรรค์ตำบลให้น่าอยู่และมีความสุขรวมทั้งน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการ
ป้องกันการคอร์รัปชันได้

๒.๔.๕ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ
สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและ
สิ่งปฏิกูล
- (๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (๗) คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- * (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- * (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้
ตามจำเป็นและสมควร

[อนุ (๘) (๙) ของมาตรา ๖๗ แก้ไข โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒]

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

- (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (๖) ส่วนเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (๑๒) การท่องเที่ยว
- (๑๓) การผังเมือง

[อนุ(๑๒)(๑๓) ของมาตรา ๖๘ เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒]

มาตรา ๖๕ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา ๖๕/๑ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้ดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

[มาตรา ๖๕/๑ เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖]

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๗๑ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล ออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจะเสนอได้ก็แต่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลวรรคที่หนึ่งแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับการร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันตั้งแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นใหม่ หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล คืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันตกไป

[มาตรา ๗๑ แก้ไข โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖]

มาตรา ๗๒ การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการพนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และกรณีที่เป็นข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

[มาตรา ๗๒ แก้ไข โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖]

มาตรา ๗๓ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

๒.๕. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(๑) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) จัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๓) รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามทางราชการมอบหมาย

๒.๖ สภาพพื้นที่อำเภอจันทหาร

สภาพพื้นที่ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัย มุ่งเน้นที่จะศึกษาเฉพาะกรณีของทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งในที่นี้จะเป็น

การศึกษาสภาพทั่วไปของอำเภอจันทหาร ที่ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา สภาพทั่วไป ที่ตั้งและ การเมืองการปกครองในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

๒.๖.๑ ประวัติความเป็นมาของอำเภอจันทหาร

ประวัติความเป็นมาของอำเภอจันทหารนั้น ตั้งแต่ดั้งเดิมมาอำเภอจันทหารเป็นพื้นที่ส่วน หนึ่งของเขตการปกครองของอำเภอเมืองร้อยเอ็ดแต่เนื่องจากท้องที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ดมีพื้นที่ขนาด ใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ถึง ๘ ตำบล จำนวน ๑๑๐ หมู่บ้าน ทำให้ การให้บริการแก่ประชาชนไม่ทั่วถึง และเพื่อสะดวกในการบริหารงานของราชการ กระทรวงมหาดไทยจึงมีประกาศตั้งกิ่งอำเภอจันทหาร เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒ และมีพระราชกฤษฎีกาประกาศยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๘ ตามลำดับ

๒.๖.๒ ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้งและเขตอำเภอจันทหารตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดร้อยเอ็ดห่างจากตัวจังหวัด ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตรและห่างจากกรุงเทพมหานครระยะทางประมาณ ๕๑๘ กิโลเมตร มี อาณาเขตติดต่อกับท้องที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จดเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	จดเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	จดเขตกิ่งอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	จดเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

๒.๖.๓ สภาพทั่วไปของอำเภอจันทหาร

สภาพปัจจุบันของอำเภอจันทหาร เป็นข้อมูลที่ได้รับจากผู้วิจัยได้จากข้อมูลฝ่ายปกครองอำเภอจันทหารสภาพปัจจุบันของอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วย สภาพภูมิศาสตร์ อากาศ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและสภาพการเมืองและการปกครอง มีดังต่อไปนี้

๑. สภาพภูมิศาสตร์ เป็นอำเภอจันทหารมีพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๖๕.๑ ตาราง กิโลเมตรพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงโดยสูงจากน้ำทะเลประมาณ ๑๔๐ เมตรขอบสูงจะอยู่ในเขต พื้นที่ตำบลจันทหาร และลาดต่ำลงสู่แม่น้ำชีซึ่งไหลผ่านทางทิศเหนือของอำเภอมีพื้นที่ดอนและป่า ละเมาะเพียงเล็กน้อย โดยมีพื้นที่ราบประมาณ ๑๔๓.๖๘ ตารางกิโลเมตรและมีพื้นที่เป็นน้ำ ๒๑.๓๒ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๐ ตารางกิโลเมตรและร้อยละ ๑๓.๒๐ ตาราง กิโลเมตร ของพื้นที่อำเภอจันทหารทั้งหมด ตามลำดับ

๒. สภาพภูมิอากาศของอำเภอจันทหารอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำ ฤดูกาล ๒ ลมมรสุมเช่นเดียวกับลักษณะภูมิอากาศของประเทศไทยโดยทั่วไป กล่าวคือ ลมมรสุม

ตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เกิดอากาศหนาวเย็นและมีความแห้งแล้งในเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้อากาศชื้นและมีฝนตกทั่วไป ในเดือน พฤษภาคม-ตุลาคม และนอกจากนี้ในปลายฤดูฝนยังได้รับอิทธิพลพายุดีเปรสชัน จึงทำให้ฝนตกหนักที่สุดในเดือนกันยายนอีกด้วย

๓. สภาพเศรษฐกิจของประชาชนอำเภอจันทราส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนาเป็นอาชีพหลักซึ่งจะปลูกทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า พื้นที่ริม บริเวณแม่น้ำชีและระบบคลองส่งน้ำด้วยไฟฟ้าส่วนใหญ่จะทำทั้งนาปีและนาปี้ง ไร่นาสวนผสม ขุดบ่อเลี้ยงปลา เช่นพื้นที่ตำบลฝักแว่น และตำบลม่วงลาดจะเลี้ยงปลากดกบก็อยู่จำนวนมาก ส่วน ตำบลดินคำจะเลี้ยงกุ้งก้ามกราม เป็นต้น นอกจากนี้ตำบลคงสิงห์และตำบลแสนชาติยังมีการปั้นอิฐ มอญออกจำหน่าย และเมื่อว่างจากการทำนาประจำในแต่ละครั้งผู้ชายส่วนใหญ่จะไปขับรถแท็กซี่ ที่กรุงเทพฯ และประชาชนส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงเกือบร้อยละ ๗๐ ก็จะทำงานอุตสาหกรรม ประจำอำเภอให้ประชาชนส่วนมากไม่ค่อยตกงานมีงานทำตลอดแล้วแต่ว่าจะชอบแบบไหนให้เลือก ทำทั้งโรงงานอุตสาหกรรมเย็บเสื้อผ้าส่งออกต่างประเทศและการทำอิฐมอญและการทำนาปี้ง จึงทำให้ประชาชนในอำเภอจันทรามีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าอีกหลายอำเภอในจังหวัดร้อยเอ็ด เพราะมีระบบเศรษฐกิจที่ดี ทำให้ความเป็นอยู่ที่ดีและมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนิน ชีวิตของตนใกล้เคียงกับชีวิตคนเมือง

๔. สภาพสังคมและวัฒนธรรมในอำเภอจันทราประชาชนส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษไทยอีสานเหมือนชาวอีสานทั่วไป จึงมีความสำคัญในระบบเครือญาติอย่างแนบแน่น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจจนดูเสมือนว่าเป็นญาติกันทั้งหมู่บ้าน ขณะเดียวกันก็มี วิธีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ตลอดจนยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะ ประเพณีฮีตสิบสอง นับถือศาสนาพุทธ ผสมผสานกับความเชื่อพื้นบ้านในเรื่องบาปบุญอันทำให้คน ภายนอกมองเห็นว่า เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน และวิถีชีวิตแห่งการต่อสู้ของคนอีสานจะเป็นคนขยัน ซื่อสัตย์ มีความอดทนต่องานที่ต่ำสูง

๕. สภาพการเมืองและการปกครองนั้น ปัจจุบันอำเภอจันทรา แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น ๘ ตำบล จำนวน ๑๑๐ หมู่บ้านดังนี้

๑) ตำบลดินคำ	จำนวน	๑๗	หมู่บ้าน
๒) ตำบลจันทรา	จำนวน	๑๕	หมู่บ้าน
๓) ตำบลคงสิงห์	จำนวน	๑๖	หมู่บ้าน
๔) ตำบลป่าฝาง	จำนวน	๑๒	หมู่บ้าน
๕) ตำบลฝักแว่น	จำนวน	๑๒	หมู่บ้าน

๖) ตำบลยางใหญ่	จำนวน	๑๐	หมู่บ้าน
๗) ตำบลม่วงลาด	จำนวน	๑๐	หมู่บ้าน
๘) ตำบลแสนชาติ	จำนวน	๕	หมู่บ้าน

อำเภอจึงหารมีประชากร ๔๗,๖๓๗ คน จำแนกเป็นชาย ๒๓,๗๑๒ คน เป็นหญิง ๒๓,๙๐๕ คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ๑๑,๘๐๓ ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ ๒๘๘.๕๓ คน/ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของบ้านต่อพื้นที่ ๗๑.๔๐ หลังคาเรือน/ตารางกิโลเมตร สมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอจึงหารจำนวน ๑ คน ได้แก่ นายอากม เฉลิมแสน และอยู่ในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด เขต ๑ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓ คน

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ยังไม่ปรากฏให้เห็นว่าผู้ใดศึกษาหัวข้อเรื่องนี้ไว้ มีเพียงผลการศึกษารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใกล้เคียงกัน ของภาวะผู้นำตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนา และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มประชากรกลุ่มอื่นๆ มีหลายเรื่องสรุปไว้ดังนี้

พระมหาสุทธิพงษ์ ธรรมพิทักษ์ กล่าวไว้ใน “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเดรวาท : ระหว่างพระเจ้าพิมพิสารกับพระเจ้าปเสนทิโกศล เกี่ยวกับหลักพุทธจริยธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ในฐานะเป็นผู้นำ และผู้บริหารพบว่า มีหลักธรรมคือ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อคติ ๔ พละ ๕ ของพระราชา อปรินิยธรรม ๗ ทศพิธราชธรรม ๑๐ และจักรวรรดิธรรม ๑๒”^{๕๓}

สรรพสิ่งเป็นคำสอนที่สำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนาและสามารถนำไปสู่ความพ้นทุกข์ได้ คำสอนดังกล่าวที่สอดคล้องกันมี ๔ เรื่อง คือ ปฏิจงสมุปบาท กฏแห่งกรรม อริยสัจ ๔ และไตรลักษณ์

จันทรา กฤตลักษณ์ ศึกษาเรื่องทัศนคติของประธานกรรมการสภาตำบลต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากร พบว่า “ประธานคณะกรรมการสภาตำบลที่มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากร อยู่ในเกณฑ์สูง และมีความเห็นด้วยมากในเรื่องต่อไปนี้คือ

๑) การเตรียมชุมชน

^{๕๓}พระสุทธิพงษ์ ธรรมพิทักษ์, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเดรวาท : ระหว่างพระเจ้าพิมพิสาร กับ พระเจ้าปเสนทิโกศล”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๕, ๑๓๖ หน้า.

- ๒) การพัฒนาคุณภาพองค์กรประชาชน
- ๓) การปฏิบัติหน้าที่ที่ปรึกษาสภาตำบล
- ๔) การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงาน
- ๕) การปฏิบัติงานในฐานะเลขานุการ คปต.

๖) ประธานกรรมการสภาตำบลต่อการปฏิบัติงานพัฒนากร การรับรู้ข่าวสารการ พัฒนาชุมชนและความสนใจของประชาชน ประธานกรรมการสภาตำบลในงานพัฒนาตำบล ส่วน บังคับด้านการศึกษาของประธานกรรมการสภาตำบลในการพัฒนาตำบล ส่วนบังคับด้านการศึกษาของ ประธานกรรมการสภาตำบล ความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการพัฒนาชุมชนของประธานกรรมการสภา ตำบลไม่มีผลต่อการกำหนดทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากร”^{๔๔}

พระมหาชูศักดิ์ คำแปง ศึกษาเรื่องทัศนคติต่อจริยธรรมของนักการเมืองไทยของประชาชน อำเภอเทิง พบว่า “นักการเมืองเป็นผู้ที่มีจริยธรรมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักความอดทน ซึ่ง ทฤษฎีกล่าวถึงการเมืองหรือนักการเมืองจะต้องมีความอดทนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนมีจิตใจที่ หนักแน่นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นใช้สติปัญญาพิจารณาโดยอุบายอันแยบคายเมื่อนักการเมืองได้ ยึดถือหลักจริยธรรมในข้อนี้เท่ากับว่ามีเจตนาดี เป็นพื้นฐานตามแนวทฤษฎีของ Kant นักการเมืองที่มี จิตใจสุขุมเยือกเย็นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบมีสติสัมปชัญญะ หลักจริยธรรมในทาง พระพุทธศาสนาถือว่า การทำงานทุกอย่างของทุกคนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีสติสัมปชัญญะ งานนั้นจึงจะสำเร็จลุล่วงไปโดยดี”^{๔๕}

พระมหาธรรมรัตน์ อริยมโม(ยศขุน) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก พบว่า

๑) ระบบการปกครองในอุดมคติทางพระพุทธศาสนานั้นคือ ระบบการปกครองที่มุ่ง ธรรม คือความถูกต้องที่ดีงาม สันติภาพ ภาวะรภาพให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนที่เรียกว่า “ระบบ ธรรมมาธิปไตย” รูปแบบการปกครอง ไม่สำคัญเท่าคุณธรรมในการปกครอง หากปฏิบัติคุณธรรมแล้ว ก็เป็นการปกครองที่ดีได้

^{๔๔} จันทรา กฤตลักษณ์, “ทัศนคติของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากร : ศึกษากรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี”, ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๒, บทคัดย่อ.

^{๔๕} พระมหาชูศักดิ์ คำแปง, “ทัศนคติต่อจริยธรรมของนักการเมืองไทยของประชาชนอำเภอเทิง”, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต”, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๓, ๑๖๘ หน้า.

๒) ในเรื่องของหลักการปกครอง และการบริหารงานนั้นหลักกรรมในทางพระพุทธศาสนา หลักปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง หรือผู้บริหาร และหลักปฏิบัติสำหรับผู้ใต้ปกครอง หรือประชาชนไว้อย่างมากมาย เพราะเห็นว่าการปกครอง หรือระบบการปกครองใดๆ ก็ตามบรรลุผลตามเป้าหมายได้ ทั้งผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองต้องมีธรรมะประจำใจต้องมีธรรมะในการปฏิบัติหน้าที่^{๕๖}

ชัชวาล ผลดีนานา ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า

๑) ทัศนคติของประชาชนตำบลคลองโยง มีทัศนคติของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อเรียงลำดับทัศนคติด้านต่าง ๆ สามารถเรียงจากระดับสูงสุด ลงมาต่ำ ตามลำดับดังนี้

- ด้านการบริหารงานโยธา
- ด้านการบริหารงานบุคคล
- ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์
- ด้านการบริหารงบประมาณ

๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้, การฝึกอบรม^{๕๗}

ปัทมา ราตรี ได้ศึกษาศึกษาสภาพของชุมชนในการพัฒนา : ศึกษากรณีตำบลหนองไผ่ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม พบว่า “พัฒนาการของกลุ่มและองค์กรตำบลหนองไผ่ แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการเป็น ๔ ระยะ คือระยะที่ ๑ ระยะก่อนการจัดตั้งกลุ่มในช่วงระหว่างปี ๒๕๒๕- ๒๕๓๐ ทั้งหมดหมู่บ้านในตำบลหนองไผ่จะได้รับการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มจากหน่วยงานของรัฐ คือ หน่วยส่งเสริมการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชนมีการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชนขึ้นมีการดำเนินกิจกรรม ขายปุ๋ย กิจกรรมทำน้ำปลา เลี้ยงปลา และออมทรัพย์

^{๕๖} พระมหาธรรมมรุต อริยธม(ชศษุณ), “หลักรัฐศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๓, ๑๕๗ หน้า.

^{๕๗} ชัชวาล ผลดีนานา, “ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๒, บทคัดย่อ.

กิจกรรมส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและล้มเลิกในที่สุด ระยะที่ ๒ จัดตั้งกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานพัฒนาเอกชนในพื้นที่ในเรื่องแนวคิดและการทำงานกลุ่ม ระยะที่ ๓ ระยะดำเนินงานคือกิจกรรมทุนว้าว กองทุนควาย กองทุนชุดสระในนา ธนาคารข้าว และกิจกรรมออมทรัพย์ ระยะที่ ๔ ระยะการจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มตำบลหนองไผ่ ได้มีการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์การเกษตรหนองไผ่พัฒนา จำกัดพัฒนาการของกลุ่มมีโครงสร้างกลุ่มระดับกิจกรรมและโครงสร้างกลุ่มระดับเครือข่าย^{๕๔}

เสด็จ หมวดนา ได้ศึกษาศักยภาพการบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบลนาหนึ่ง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนึ่งได้มีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการจัดตั้งองค์กรภายในชุมชน ได้แก่การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด ๑๔ แห่ง สหกรณ์หมู่บ้าน ๑๔ แห่ง ๔ ศูนย์มีการจัดตั้งและพัฒนาเยาวชน ตำบลมีการจัดตั้งกลุ่มสตรี จัดตั้งและพัฒนาองค์กรสตรี คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล กลุ่มทอผ้าสตรี มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน ๔ กลุ่ม กลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนึ่งมีความพร้อมในด้านบุคลากรด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบริหารจัดการและด้านสภาพแวดล้อมในการพัฒนาอย่างมาก”^{๕๕}

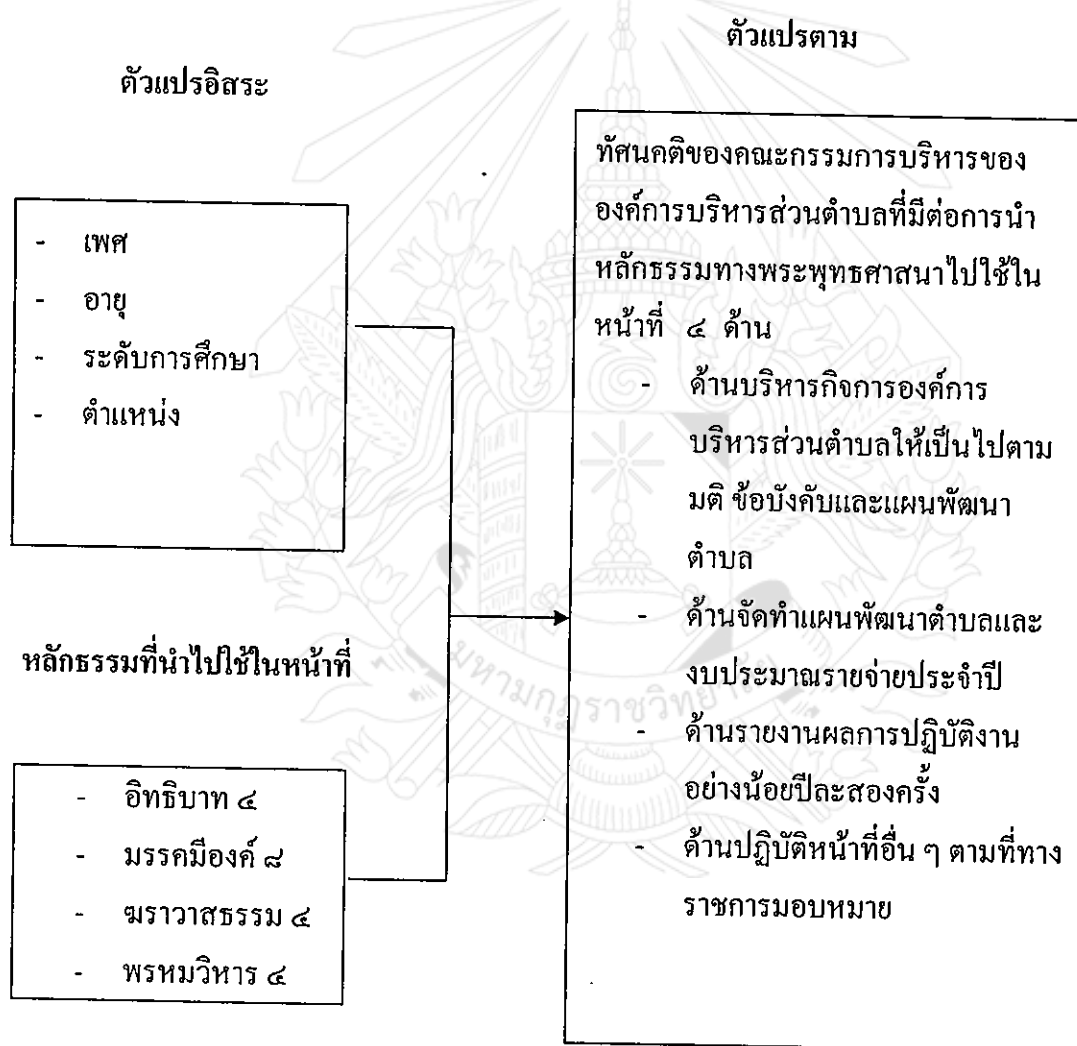
ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่นนั้น จึงเป็นกระบวนการในการบริหารท้องถิ่นที่อาศัย คณะกรรมการ การบริหารที่มาจาก การเลือกตั้งจากประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ เข้ามาบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง การปกครอง ซึ่งมีการกระจายอำนาจจากองค์การบริหารส่วนตำบลออกไปสู่หมู่บ้าน โดยมีการเลือกตั้ง อบต. อย่างน้อยหมู่บ้านละ ๒ คน เพื่อให้เข้าไปทำหน้าที่เป็นการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมในการพัฒนาชนบท

^{๕๔} ปัทมา ราตรี, “ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา ศักยภาพตำบลหนองไผ่ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๐, ๑๔๓ หน้า.

^{๕๕} เสด็จ หมวดนา, “ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบล : ศักยภาพกรณีตำบลนาหนึ่ง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๑, ๑๖๑ หน้า.

๒.๘ กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย มีกรอบแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักกรรมมาใช้ในหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นการนำหลักการบริหารเชิงพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงใช้บริหารพุทธศาสนาให้มีความเจริญจนถึงปัจจุบันที่ประกอบด้วย พระมหากรุณาคุณ พระวิสุทธิคุณและพระปัญญาคุณ ดังนั้น ในที่นี้ ผู้วิจัย จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงการนำหลักกรรมในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในอำเภอจังหวัดร้อยเอ็ดในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นทุกระดับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๒ คน โดยการเจาะจงกลุ่มตัวอย่างแบบตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling)

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๑ ลักษณะทางเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับ ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่

๓.๒.๒ วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาประเด็นสำคัญๆ ของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทรา จังหวัดร้อยเอ็ดภายใต้กรอบแนวคิดของการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำแก้ไข

๓) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องถิ่นอำเภอ และเป็นผู้อำนวยการพิเศษ สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโท ๓ ท่าน (รายชื่ออยู่ภาคผนวก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์ความคิด ๒ ใน ๓

๔) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๐ คน

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๓.๑ ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอจันทรา จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

๓.๓.๒ นำหนังสือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจันทรา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดินดำ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแสนชาติ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงสิงห์ นายอำเภอจันทรา เพื่อขอความร่วมมือไปแจกแบบสอบถามกับบุคลากรองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง

๓.๓.๓ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์ หากคำตอบเพื่ออภิปรายผลการวิจัยต่อไป

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนดังนี้

๓.๔.๑ คำนวณค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ ๑ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

๓.๔.๒ คำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนไว้ ๕ ระดับ คือ

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

จากนั้นจึงนำค่าคะแนนของผู้ตอบในแต่ละแบบสอบถามไปการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ๕ ระดับ คือ

๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นมากที่สุด
๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติพื้นฐาน ได้แก่

- ๓.๕.๑ ค่าร้อยละ (Percentage)
- ๓.๕.๒ ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
- ๓.๕.๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งทำการศึกษานำร่องท้องถิ่น ประกอบด้วยประธานกรรมการบริหาร รองประธานกรรมการบริหาร และเลขานุการบริหารบริหาร จำนวน ๓๒ คน ซึ่งได้เสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

- ๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
- ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓.๑ ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ข้อที่	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑	เพศชาย	๒๒	๖๘.๘
๒	เพศหญิง	๑๐	๓๑.๓
รวม		๓๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๘ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ข้อที่	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑	อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี	๔	๑๒.๕
๒	๒๖-๓๕ ปี	๑๒	๓๗.๕
๓	๓๖ ปีขึ้นไป	๑๖	๕๐.๐
รวม		๓๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง ๓๖ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ รองลงมาคือ มีอายุอยู่ในช่วง ๒๖-๓๕ ปี มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕ และลำดับสุดท้ายคือ มีอายุอยู่ในช่วงอายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ ที่	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๑	๖๕.๖
๒	ปริญญาตรี	๑๑	๓๔.๔
รวม		๓๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖ และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อที่	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑	ประธานกรรมการบริหาร	๘	๒๕.๐
๒	รองประธานกรรมการบริหาร	๑๖	๕๐.๐
๓	เลขานุการบริหาร	๘	๒๕.๐
รวม		๓๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นรองประธานกรรมการบริหาร มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ รองลงมาคือ ประธานกรรมการบริหารมีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ และเลขานุการบริหารมีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐

ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของคณะกรรมการบริหารของส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักกรรมทาง พระพุทธศาสนาไปใช้ในวันที่ โดยรวมด้าน จำแนกตามเพศ

ข้อที่	รวมด้าน	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	๔.๔๔	.๓๗	มาก	๔.๓๗	.๔๘	มาก	๔.๔๒	.๔๐	มาก
๒.	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	๔.๔๑	.๓๕	มาก	๔.๒๘	.๕๖	มาก	๔.๓๗	.๔๔	มาก
๓.	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การ บริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๔๗	.๔๒	มาก	๔.๔๐	.๔๐	มาก	๔.๔๕	.๔๑	มาก
๔.	ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย	๔.๕๕	.๔๒	มากที่สุด	๔.๒๘	.๕๗	มาก	๔.๕๒	.๔๕	มากที่สุด
	รวม	๔.๔๕	.๓๗	มาก	๔.๓๓	.๔๖	มาก	๔.๔๓	.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกตามเพศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๓$) พิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๒$) เรียงลำดับด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๕๒$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๔๕$) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๒$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๓๗$)

พิจารณา จำแนกตามเพศ พบว่า

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๕$) เรียงลำดับความพึงพอใจจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๕๕$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๔๗$) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๔$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๓$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๐$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาค่า คือ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๔๐$) ด้านบริหารกิจการองค์การ ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ชื้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๓๗$) ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๒๘$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่าย ประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

ตารางที่ ๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทิศนคติเชิงองค์การของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักการรวมทาง พระพุทธศาสนาไปใช้ในพื้นที่ โดยรวมด้าน จำแนกอายุ

ข้อ ที่	รวมด้าน	อายุ										รวม				
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี					๒๖-๓๕ ปี					๓๖ ปีขึ้นไป		\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้ เป็นไปตามมติ ชี้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การ บริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล	๔.๔๕	.๓๑	มาก	๔.๖๑	.๓๕	มากที่สุด	๔.๒๗	.๔๒	มาก	๔.๔๒	.๔๐	แปลผล	มาก		
๒.	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณ รายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การ บริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	๔.๓๕	.๕๐	มาก	๔.๔๑	.๔๕	มาก	๔.๓๔	.๔๒	มาก	๔.๔๒	.๔๔	มาก	มาก		
๓.	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้ จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล อย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๓๘	.๔๓	มาก	๔.๕๔	.๔๕	มากที่สุด	๔.๓๕	.๓๘	มาก	๔.๓๗	.๔๕	มาก	มาก		
๔.	ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการ มอบหมาย	๔.๔๔	.๔๗	มาก	๔.๖๕	.๔๕	มากที่สุด	๔.๓๕	.๕๒	มาก	๔.๕๒	.๔๕	มากที่สุด	มากที่สุด		
	รวม	๔.๔๑	.๔๒	มาก	๔.๕๕	.๔๐	มากที่สุด	๔.๓๕	.๔๐	มาก	๔.๔๓	.๔๐	มาก	มาก		

จากตารางที่ ๖ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๓$) พิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๒$) เรียงลำดับด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๕๒$) ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๔๒$) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๒$) และด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๓๗$)

พิจารณา จำแนกตามอายุ พบว่า

อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทักษะคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๕$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๕$) ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๔๔$) ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๓๘$)

๒๖-๓๕ ปี มีทักษะคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๖๕$) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภา

องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๖๑$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๕๔$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมา ($\bar{x} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๓๕$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๓๕$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๓๕$) ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๓๔$) และด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๒๗$)

ตารางที่ ๗ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนิยมคี่ของคณะกรรมการบริหารของส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในพื้นที่ โดยรวมด้าน จำแนกระดับการศึกษา

ข้อ ที่	รวมด้าน	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้ไม่ไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	๔.๓๑	.๓๕	มาก	๔.๖๓	.๓๔	มากที่สุด	๔.๔๒	.๔๐	มาก
๒.	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๒๘	.๓๕	มาก	๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๗	.๔๔	มาก
๓.	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๓๖	.๓๖	มาก	๔.๖๑	.๔๒	มากที่สุด	๔.๔๕	.๔๑	มากที่สุด
๔.	ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย	๔.๔๒	.๕๐	มาก	๔.๖๔	.๔๔	มากที่สุด	๔.๔๕	.๔๕	มากที่สุด
	รวม	๔.๓๔	.๓๘	มาก	๔.๖๑	.๔๐	มากที่สุด	๔.๔๓	.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่า พัฒนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) พิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.37 \leq \bar{x} \leq 4.48$) เรียงลำดับด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = 4.48$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = 4.45$) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = 4.42$) และด้านจัดทำแผนพัฒนา ตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ ($\bar{x} = 4.37$)

พิจารณา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า . . .

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.28 \leq \bar{x} \leq 4.42$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = 4.42$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภา องค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = 4.36$) ด้านบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = 4.31$) และด้านจัดทำแผนพัฒนา ตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ ($\bar{x} = 4.28$)

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.55 \leq \bar{x} \leq 4.64$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = 4.64$) ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = 4.63$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = 4.61$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = 4.55$)

ตารางที่ ๘ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารของส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในพื้นที่ โดยรวมด้าน จำแนกตำแหน่ง

ข้อ ที่	รวมด้าน	ตำแหน่ง														
		ประธาน อบต.				เลขานุการบริหาร				รองประธาน อบต.				รวม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	S.D.	แปลผล	
๑.	ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล อย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๔๕	.๕๐	มาก	๔.๔๔	.๕๐	มาก	๔.๓๗	.๓๗	มาก	๔.๔๒	.๕๐	มาก	๔.๔๑	.๕๐	มาก
๒.	ด้านบุคลากรจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล อย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๔๗	.๕๕	มาก	๔.๓๕	.๕๖	มาก	๔.๓๓	.๓๗	มาก	๔.๓๗	.๕๕	มาก	๔.๔๑	.๕๕	มาก
๓.	ด้านงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล อย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๕๓	.๓๑	มากที่สุด	๔.๔๑	.๕๗	มาก	๔.๔๒	.๔๓	มาก	๔.๔๕	.๕๑	มาก	๔.๔๕	.๕๑	มาก
๔.	ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย	๔.๔๗	.๕๖	มาก	๔.๔๑	.๕๗	มาก	๔.๕๕	.๕๗	มากที่สุด	๔.๕๕	.๕๕	มากที่สุด	๔.๕๕	.๕๕	มากที่สุด
	รวม	๔.๔๕	.๔๔	มาก	๔.๔๐	.๕๖	มาก	๔.๔๒	.๓๗	มาก	๔.๔๓	.๕๐	มาก	๔.๔๓	.๕๐	มาก

จากตารางที่ ๘ พบว่า ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมด้าน จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๓$) พิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๙$) เรียงลำดับด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๔๙$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๔๕$) ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๒$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๓๗$)

พิจารณา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๙$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๔๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๕๓$) ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๙$) ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๔๗$)

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๐$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๔$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๔๔$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๔๑$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๓๕$)

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๓ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๕$) เรียงลำดับความคิดเห็นจากสูงไปหาลำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = ๔.๕๕$) ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ($\bar{x} = ๔.๔๒$) ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = ๔.๓๗$) และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{x} = ๔.๓๓$)

๔.๓.๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับกาารนำหลักธรรมาทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมาทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล อำเภอตามเขต

ข้อที่	ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล	เพท						รวม		
		เพทชาย		เพทหญิง		\bar{x}	S.D.	แปลผล	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}					
๑.	ศันพะ คือความพอใจใครในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำหลักธรรมข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๓๖	.๔๕	มาก	๔.๓๐	.๔๘	มาก	๔.๓๔	.๔๘	มาก
๒.	หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร	๔.๕๕	.๖๔	มากที่สุด	๔.๓๐	.๔๘	มาก	๔.๔๗	.๖๗	มาก
๓.	ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนนำมาไปสู่ความสำเร็จ	๔.๗๓	.๔๖	มากที่สุด	๔.๖๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๖๕	.๔๗	มากที่สุด
๔.	ความก้าวหน้าในการงานเสมอ	๔.๕๐	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๐	.๔๘	มาก	๔.๔๔	.๕๐	มาก
๕.	หากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขาดหลักธรรมข้อนี้ทะเลาะทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๐	.๔๘	มาก	๔.๔๗	.๕๑	มาก

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ข้อที่	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๖.	การใช้หลักธรรมาภิบาลคือความเที่ยงตรงทำให้การบริหารกิจการ อบต. บรรลุวัตถุประสงค์เสมอ	๔.๔๕	.๕๑	มาก	๔.๒๐	.๖๓	มาก	๔.๓๗	.๕๕	แปลผล มาก
๗.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตทำให้กิจการงานที่บริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้	๔.๕๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๐	.๗๐	มาก	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๘.	จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ไม่ในงานที่ทำ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้ นำไปใช้มากน้อยเพียงใด	๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๐	.๘๒	มาก	๔.๔๗	.๖๒	มาก
๙.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าขาดหลักธรรมข้อ จิตตะ คือความเอาใจใส่ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๐	.๖๗	มาก	๔.๔๗	.๕๗	มาก
๑๐.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมี ความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้ว่อมทำให้งานนั้นๆ บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน	๔.๑๘	.๗๓	มาก	๔.๖๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๓๑	.๖๕	มาก

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

ข้อที่	ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนต้นคำลงให้ขึ้นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑๑.	วิมังสา คือความพิจารณาใคร่ครวญถึงผล ได้ผลเสียที่จะตามมาก่อน ตัดสินใจทำในสิ่งนั้น ๆ หลักกรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อย เพียงใด	๓.๕๕	.๗๕	แปลผล มาก	๔.๒๐	.๖๓	มาก	๔.๐๓	.๗๔	แปลผล มาก
๑๒.	ผู้ที่มิอาจหน้าที่ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ จึงจะประสบ ความสำเร็จ	๔.๓๖	.๗๓	มาก	๔.๖๐	.๗๐	มากที่สุด	๔.๔๔	.๗๒	มาก
๑๓.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการ องค์การบริหารส่วนตำบล "ไม่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหาร กิจการแล้ว ก็ตามการบริหาร อ.บ.ต. ได้	๔.๔๑	.๕๑	มาก	๔.๔๐	.๗๐	มาก	๔.๔๑	.๗๔	มาก
๑๔.	ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารควรรักษา หลักธรรมอิทธิบาทสี่ ไปใช้อย่างจริงจัง	๔.๔๕	.๕๑	มาก	๔.๔๐	.๗๐	มาก	๔.๔๔	.๕๖	มาก
รวม		๔.๔๔	.๓๗	มาก	๔.๓๗	.๔๗	มาก	๔.๔๒	.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๓๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาค่า ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนเองนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๖๕$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = ๔.๕๓$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนเองทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมีความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วยอมทำให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน ($\bar{x} = ๔.๓๑$)

พิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๔$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๓.๕๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๗๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนเองนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๗๓$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = ๔.๕๕$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนเองทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรท่านเห็นด้วยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๕๕$)

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหาร
กิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๗$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๐ \leq \bar{x} \leq$
 ๔.๖๐) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร
กิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึง
จะประสบความสำเร็จท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = ๔.๖๐$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วน
ตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการ
แล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่ดีไม่ได้ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = ๔.๔๐$) การบริหาร
กิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าขาดหลักธรรมข้อ จิตตะ คือความเอาใจใส่ความรับผิดชอบใน
หน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} =$
 ๔.๓๐) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้าขาด
หลักธรรมวิริยะคือความเพียรอาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็น
ด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = ๔.๒๐$)

ตารางที่ ๑๐ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่
ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามอายุ

ข้อที่	ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี		๒๖-๓๕ ปี		๓๖ ปีขึ้นไป		\bar{x}	S.D.	แปลผล			
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	S.D.	แปลผล	\bar{x}				S.D.	แปลผล	
๑.	ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำหลักธรรมข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากขึ้นเพียงใด	๔.๒๕	.๕๐	มาก	๔.๔๒	.๕๑	มาก	๔.๓๑	.๔๘	มาก	๔.๓๔	.๔๘	มาก
๒.	หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร	๔.๕๐	.๕๘	มากที่สุด	๔.๕๘	.๕๑	มากที่สุด	๔.๔๗	.๘๑	มาก	๔.๔๗	.๖๗	มาก

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	อายุ												รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี				๓๖-๓๕ ปี				๓๖ ปีขึ้นไป				\bar{x}	S.D.	แปลผล			
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล									
๓.	ความรักความพอใจในหน้าที่ ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เสมอ	๔.๖๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๓	.๓๕	มากที่สุด	๔.๕๖	.๕๑	มากที่สุด	๔.๖๕	.๔๖	มากที่สุด	๔.๕๑	.๕๑	มากที่สุด	๔.๕๑	.๕๑	มากที่สุด
๔.	หากคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลขาด หลักธรรมข้อฉันทะอาจทำให้ การบริหารกิจการไม่บรรลุ วัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๖๕	.๕๐	มาก	๔.๖๑	.๔๕	มาก	๔.๖๑	.๕๖	มาก	๔.๕๕	.๕๐	มาก	๔.๕๕	.๕๐	มาก	๔.๕๕	.๕๐	มาก
๕.	วิธีะ คือความเพียรพยายามปฏิบัติ หน้าที่ของตนให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ หลักธรรมข้อนี้ ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด	๔.๖๕	.๕๐	มาก	๔.๖๖	.๕๒	มาก	๔.๖๖	.๕๐	มาก	๔.๖๖	.๕๑	มาก	๔.๖๖	.๕๑	มาก	๔.๖๖	.๕๑	มาก

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	อายุ												รวม		
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี				๓๖-๓๕ ปี				๓๖ ปีขึ้นไป				\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล						
๖.	การใช้หลักกรรมวิธีระยะคือความ เพียรอย่างทำให้การบริหารกิจการ อบต.บรรลุวัตถุประสงค์	๔.๕๐	.๕๗	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๒๕	.๕๕	มากที่สุด	๔.๒๕	.๕๗	มากที่สุด	๔.๓๗	.๕๕	มาก
๗.	การบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลที่ประกอบด้วย ขั้วหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการ งานที่ทราบบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ชัดเจน คือ ความเอาใจฝักใฝ่ใน งานที่ทำ ผลักจูงร่วมมือกัน นำไปใช้มากน้อยเพียงใด	๔.๗๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๗	.๕๗	มากที่สุด	๔.๓๗	.๖๐	มากที่สุด	๔.๓๗	.๖๒	มากที่สุด	๔.๕๗	.๖๒	มาก

ด้านที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ ที่	คำบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			๓๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๕.	การบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบล ถ้าขาดหลักธรรมข้อ จิต ตะ คือความเอาใจใส่ความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำ ย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๗๕	.๕๐	มาก ที่สุด	๔.๖๗	.๔๕	มากที่สุด	๔.๒๕	.๕๘	มาก	๔.๔๗	.๕๗	มาก
๑๐.	การบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมีความ รับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วย่อมทำให้ งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างแน่นอน	๔.๒๕	.๕๘	มาก	๔.๖๗	.๔๕	มากที่สุด	๔.๐๖	.๖๘	มาก	๔.๓๑	.๖๕	มาก

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารจัดการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้ขึ้นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			๓๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑๑.	วิมังสา คือ ความพิจารณา ใคร่ครวญถึงผล ได้ผลเสียที่จะ ตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่ง นั้นๆ หลีกเลี่ยงข้อนี้ท่านได้ นำไปใช้มากน้อยเพียงใด	๓.๖๕	.๕๐	มาก	๔.๓๓	.๔๕	มาก	๓.๘๘	.๘๕	มาก	๔.๐๓	.๗๔	มาก
๑๒.	ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร กิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึงจะ ประสบความสำเร็จ	๔.๒๕	๑.๕๐	มาก	๔.๕๘	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๘	.๖๒	มาก	๔.๔๔	.๗๒	มาก

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารกิจการองค์อา รบริหารส่วนตำบลให้ เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล	อายุ												รวม		
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี				๓๖-๓๕ ปี				๓๖ ปีขึ้นไป				\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล						
๑๓.	การบริหารกิจการองค์การ บริหารส่วนตำบล ถ้า ผู้บริหารกิจการองค์การ บริหารส่วนตำบล ไม่มี ความรอบคอบรอบรู้อยู่ใน การบริหารกิจการแล้ว ก็ สามารถบริหาร อนาคต. ได้ ในการบริหารกิจการ องค์การบริหารส่วนตำบล ท่านคิดว่า คณะกรรมการ บริหารส่วนตำบลควรนำ หลักธรรมอิทธิบาทสี่ไป ใช้หรือไม่	๔.๖๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๗	.๔๕	มากที่สุด	๔.๑๓	๑.๐๒	มาก	๔.๔๑	.๘๔	แปลผล	มาก	.๔๐	มาก
๑๔.		๔.๕๐	.๕๘	มากที่สุด	๔.๖๗	.๔๕	มากที่สุด	๔.๒๕	.๕๘	มาก	๔.๔๔	.๕๖	มาก	มาก	.๔๐	มาก
	รวม	๔.๔๕	.๓๑	มาก	๔.๖๑	.๓๕	มากที่สุด	๔.๒๗	.๔๒	มาก	๔.๔๒	.๔๐	มาก	มาก	.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๑๐ พบว่าทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.01 \leq \bar{x} \leq 4.65$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำดับแรกคือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = 4.65$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = 4.53$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรท่านเห็นด้วยเพียงใด ($\bar{x} = 4.47$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.01$)

พิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า

อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.25 \leq \bar{x} \leq 4.65$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ลำดับแรก คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = 4.65$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรท่านเห็นด้วยเพียงใด ($\bar{x} = 4.50$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำหลักธรรมข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.25$)

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๑$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๓๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๘๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๘๓$) การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้าขาดหลักธรรมวิริยะคือความเพียรอาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = ๔.๖๗$) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ใฝ่ในงานที่ทำ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ หากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขาดหลักธรรมข้อนี้ท่านอาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๓๑$)

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๒๗$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๓.๘๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๖$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๕๖$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรท่านเห็นด้วยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๗$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๘๘$)

ตารางที่ ๑๑ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนิยมทศนิยมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่
 ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ ที่	ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้ขึ้นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ฉันทะเลือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่าน ได้นำหลักธรรมข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๒๕	.๕๖	มาก	๔.๔๕	.๕๒	มาก	๔.๓๔	.๔๘	แปลผล มาก
๒.	หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจ ไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งาน ไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร	๔.๔๓	.๖๕	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๗	.๖๗	มาก
๓.	ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ	๔.๖๒	.๕๐	มากที่สุด	๔.๘๑	.๔๐	มากที่สุด	๔.๖๕	.๔๗	มากที่สุด
๔.	หากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขาด หลักธรรมข้อนี้ฉันทะเลืออาจทำให้การบริหารกิจการ ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๓๘	.๕๐	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๔	.๕๐	มาก

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

ข้อ ที่	ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๕.	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	๔.๔๓	.๕๑	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๗	.๕๑	มาก
๖.	วิริยะ คือความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้าขาดหลักธรรม วิริยะคือความเพียรอาจทำให้การบริหารกิจการ ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	๔.๒๓	.๕๖	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๓๙	.๕๕	มาก
๗.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความ ขยันหมั่นเพียรยอมทำให้งานที่ตนรับผิดชอบสำเร็จ ไว้	๔.๔๘	.๖๐	มาก	๔.๖๔	.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๘.	จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ไม่ในงานที่ท่า หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้ นำไปใช้มากน้อยเพียงใด	๔.๒๓	.๖๐	มาก	๔.๕๕	.๖๕	มากที่สุด	๔.๔๗	.๖๒	มาก
๙.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าขาดหลักธรรมข้อ จิตตะ คือความเอาใจใส่ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๔๓	.๖๐	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๗	.๕๗	มาก

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

ข้อ ที่	คำบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑๐.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และ มีความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้ว่อมทำให้งานนั้นๆ บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน	๔.๑๐	.๗๐	มาก	๔.๗๓	.๔๗	มากที่สุด	๔.๓๑	.๖๕	มาก
๑๑.	วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะ ตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้ นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร กิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ รอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึงจะประสบความสำเร็จ	๓.๗๖	.๗๐	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๐๓	.๗๔	มาก
๑๒.	การบริการกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีควมรอบคอบรอบรู้ในการ บริหารกิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่ไม่ได้ ในการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ท่านคิดว่า คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลควรมีหลักธรรมข้อใดไปใช้ อย่างจริงจัง	๔.๑๕	.๗๕	มาก	๔.๕๑	.๓๐	มากที่สุด	๔.๔๔	.๗๒	มาก
๑๓.		๔.๒๔	.๕๔	มาก	๔.๗๓	.๔๗	มากที่สุด	๔.๔๑	.๕๔	มาก
๑๔.		๔.๒๕	.๕๖	มาก	๔.๗๓	.๔๗	มากที่สุด	๔.๔๔	.๕๖	มาก
	รวม	๔.๓๑	.๓๕	มาก	๔.๖๓	.๓๔	มากที่สุด	๔.๔๒	.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๐๓ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาค่า ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตบย้อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๖๕$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = ๔.๕๓$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตบย้อมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๐๓$)

พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๓.๗๖ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๒$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตบย้อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๖๒$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = ๔.๔๘$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตบย้อมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๔๓$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๗๖$)

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหาร
กิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด
($4.45 \leq \bar{x} \leq 4.81$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ การบริหาร
กิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรอบคอบ
รอบรู้ในการบริหารกิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่ดีไม่ได้ ($\bar{x} = 4.81$) ความ
รักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ
($\bar{x} = 4.81$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมีความรับผิดชอบ
อย่างจริงจังแล้วย่อมทำให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน ($\bar{x} = 4.73$) และข้อที่
มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำ
หลักธรรมข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.45$)

ตารางที่ ๑๒ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะจิตของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่
 ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ชีวบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำนวนตามตำแหน่ง

ข้อ ที่	ด้านบริหารจัดการองค์การบริหารส่วน ตำบลให้เป็นไปตามมติ ชีวบังคับและ แผนพัฒนาตำบล	ตำแหน่ง												รวม		
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร			รองประธาน อบต.			รวม					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ฉันพอใจความพอใจใครใคร่ในหน้าที่การ งานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำหลักธรรม ข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๕๓	มาก ที่สุด	๔.๒๕	.๕๖	มาก	๔.๓๑	.๕๘	มาก	๔.๓๔	.๕๘	มาก			
๒.	หากคณะกรรมการบริหารขององค์การ บริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักใน หน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบ ความสำเร็จเท่าที่ควร	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๕๐	.๕๓	มาก ที่สุด	๔.๕๐	.๘๒	มาก ที่สุด	๔.๔๗	.๖๗	มาก			
๓.	ความรักความพอใจในหน้าที่ของตน ยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้า ในหน้าที่การงานเสมอ	๔.๖๕	.๕๖	มาก ที่สุด	๔.๖๕	.๕๖	มาก ที่สุด	๔.๖๓	.๕๐	มาก ที่สุด	๔.๖๕	.๕๗	มาก ที่สุด			
๔.	หากคณะกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลขาดหลักธรรมข้อ ฉันจะอาจทำให้การบริหารกิจการไม่ บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๕๐	.๕๒	มาก ที่สุด	๔.๔๔	.๕๐	มาก			

ตารางที่ ๑๒ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วน ตำบลให้เข้มแข็งไปตามมติ ข้อบังคับและ แผนพัฒนาตำบล	ตำแหน่ง														
		ประธาน อบต.				เลขานุการบริหาร				รองประธาน อบต.				รวม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๕.	วิธีะ คือความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ ของตนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หลักกรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มาก น้อยเพียงใด	๔.๒๕	.๕๖	มาก	๔.๕๐	.๕๓	มาก ที่สุด	๔.๕๖	.๕๑	มาก ที่สุด	๔.๔๗	.๕๑	มาก	๔.๕๑	.๕๑	แปลผล
๖.	การบริหารกิจการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลถ้าขาดหลักกรรมวิธีะคือ ความเพียรอดทนทำให้การบริหารกิจการ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	๔.๓๘	.๗๔	มาก	๔.๒๕	.๕๖	มาก	๔.๔๔	.๕๑	มาก	๔.๓๘	.๕๕	มาก	๔.๕๕	.๕๕	มาก
๗.	การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วน ตำบลที่ประกอบด้วย ขันหมั้นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	๔.๗๕	.๗๑	มาก ที่สุด	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๕๐	.๕๒	มาก ที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มาก ที่สุด	๔.๕๗	.๕๗	มาก ที่สุด

ตารางที่ ๑๒ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล	ตำแหน่ง						รวม					
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร			รองประธาน อบต.					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๘.	จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ไม่เมานที่ ทำ หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ มากนักเพียงใด	๔.๕๐	.๗๖	มากที่สุด	๔.๓๘	.๗๔	มาก	๔.๕๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๗	.๖๒	มาก
๙.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วน ตำบล ถ้าขาดหลักธรรมข้อ จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ความรับผิดชอบใน หน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำ ย่อม ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร	๔.๕๐	.๗๖	มากที่สุด	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๕๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๗	.๕๗	มาก
๑๐.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วน ตำบล หากเอาใจใส่และมี รับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วย่อมทำให้ งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างแน่นอน	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๓๘	.๗๔	มาก	๔.๑๓	.๗๒	มาก	๔.๓๑	.๖๕	มาก

ตารางที่ ๑๒ (ต่อ)

ข้อ ที่	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง						รวม					
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร			รองประธาน อบต.					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑๑.	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปตามมติข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	๔.๒๕	.๓๑	มาก	๔.๒๕	.๔๖	มาก	๓.๘๑	.๘๓	มาก	๔.๐๓	.๖๔	แปลผล มาก
๑๒.	วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึงจะประสบความสำเร็จ	๔.๖๓	.๓๔	มากที่สุด	๔.๖๕	.๔๖	มากที่สุด	๔.๑๕	.๖๕	มาก	๔.๔๔	.๖๒	มาก

ตารางที่ ๑๒ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารกิจการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	ตำแหน่ง						รวม						
		ประธาน อบต.			เลขาธิการบริหาร			รองประธาน อบต.						
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล				
๑๓.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วน ตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การ บริหารส่วนตำบล ไม่มีควม รอบคอบรอบรู้ในการบริหาร กิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ ประสบผลสำเร็จที่ดี ไม่ได้	๔.๕๐	.๗๖	มากที่สุด	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๒๕	๑.๐๐	มาก	๔.๔๑	.๙๔	แปลผล	มาก
๑๔.	ในการบริหารกิจการองค์การ บริหารส่วนตำบล ท่านคิดว่า คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ควรมีหลักการหรือทฤษฎีที่นำไปใช้ อย่างจริงจัง	๔.๕๐	.๗๖	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๓๘	.๕๐	มาก	๔.๔๔	.๕๖	แปลผล	มาก
	รวม	๔.๔๕	.๕๐	มาก	๔.๔๕	.๔๐	มาก	๔.๓๗	.๓๗	มาก	๔.๔๒	.๔๐	แปลผล	มาก

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๐๓ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๘$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๖๕$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = ๔.๕๓$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๐๓$)

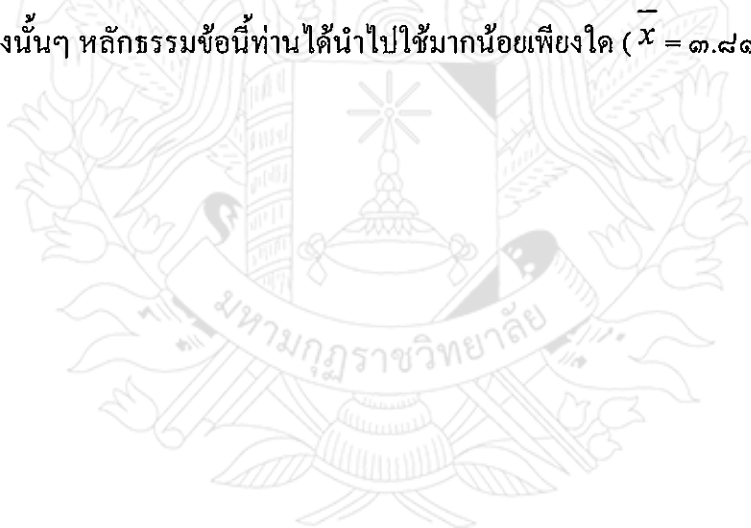
พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๗๕$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{x} = ๔.๗๕$) ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึงจะประสบความสำเร็จ ($\bar{x} = ๔.๖๓$) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ใฝ่ในงานที่ทำ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิริยะ คือความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๕$)

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๗๕$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๖๕$) การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มี

ความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่ดีไม่ได้ ($\bar{x} = ๔.๖๓$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนย่อมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำลักษณะข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๕$)

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๓$) เมื่อพิจารณาข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๓.๘๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรกคือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ($\bar{x} = ๔.๖๓$) . วิริยะ คือความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ลักษณะข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๖$) หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนย่อมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมา ก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ ลักษณะข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๘๑$)

ตารางที่ ๑๓ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่สนใจของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในพื้นที่
 ตำบลท่าแพนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามเพศ

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกต้องตามธรรมชาติของ ธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๓๖	.๔๕	มาก	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๔๑	.๕๐	มาก
๒.	สัมมาสังกัปปะ คือความดำรงชอบ หมายถึงมีบุญกุศลเป็นไป ในทางที่ชอบ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มาก น้อยเพียงใด	๔.๒๖	.๖๓	มาก	๔.๑๐	.๖๔	มาก	๔.๒๒	.๖๖	มาก
๓.	สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะ ไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยง หมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๑	.๕๕	มาก	๔.๓๐	.๖๒	มาก	๔.๓๕	.๖๖	มาก
๔.	สัมมาภิมันตะ คือการกระทำความชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดี ไม่ ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๐	.๖๐	มาก	๔.๕๓	.๕๖	มากที่สุด

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

ข้อ ที่	คำนำจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๕.	สัมมาอาชีวะ คือการเลี้ยงชีพชอบ หมายถึงการประกอบอาชีพ ที่สุจริต งวดเว้นการทุจริตทั้งปวง หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๕	.๕๑	มาก	๔.๔๐	.๕๒	มาก	๔.๔๔	.๕๐	มาก
๖.	สัมมาวาจาณะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความ พยายามในทางที่ชอบ พยายามและความซื่อ และพยายามทำแต่ ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อย เพียงใด	๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๒๐	.๗๕	มาก	๔.๔๔	.๖๒	มาก
๗.	สัมมาสติ คือความระลึกรับรู้ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่ กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ ความชั่วแทรกซ้อนงำ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด	๔.๓๖	.๕๘	มาก	๔.๓๐	.๘๒	มาก	๔.๓๔	.๖๕	มาก

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๘.	สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มี ศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากขึ้นเพียงใด	๔.๒๗	.๔๖	มาก	๓.๕๐	.๗๔	มาก	๔.๑๖	.๕๗	มาก
๙.	ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นตื่อนำมาใช้ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด	๔.๔๕	.๖๐	มาก	๔.๔๐	.๗๐	มาก	๔.๔๔	.๖๑	มาก
	รวม	๔.๔๑	.๓๕	มาก	๔.๒๗	.๕๖	มาก	๔.๓๗	.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๗$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๖ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมาสัมมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๖$)

พิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๕$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมาสัมมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๕$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสังกัปปะ คือความดีริชชอบ หมายถึงมีปัญญา รู้คิดเป็นไปในทางที่ชอบ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๗$)

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำ
 แผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 พิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๒๘$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า
 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๓.๕๐ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๐$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับ
 แรก คือ สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกต้องตามธรรมเนียมของคลองธรรม เห็นแก่ประโยชน์
 ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด
 ($\bar{x} = ๔.๕๐$) สัมมากรรมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่
 เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่
 ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๐$) สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่
 พูดหยาบคาย ไม่พูดขงหมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ใน
 หน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิต
 มั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น
 หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๕๐$)

ตารางที่ ๑๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่ต้องการนำหลักการทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่
 ดำเนินจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามอายุ

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			อายุ ๒๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกตามธรรมของ คลองธรรม เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๕๘	มาก	๔.๓๓	.๔๕	มาก	๔.๔๔	.๕๑	มาก	๔.๔๑	.๕๐	มาก
๒.	สัมมาสังกัปปะ คือความคำริขอบ หมายถึงมีปัญญาผู้คิดเป็นไปในทาง ที่ชอบ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๐๐	.๘๒	มาก	๔.๓๓	.๗๘	มาก	๔.๑๕	.๕๔	มาก	๔.๒๒	.๖๖	มาก

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ)

ข้อ ที่	อายุ												รวม		
	อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี				๒๖-๓๕ ปี				๓๖ ปีขึ้นไป						
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๓.	๔.๓๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๐	.๖๗	มากที่สุด	๔.๑๕	.๖๖	มาก	๔.๓๗	.๖๖	มาก	๔.๕๓	.๕๖	มากที่สุด
๔.	๔.๒๕	.๕๐	มาก	๔.๖๗	.๔๕	มากที่สุด	๔.๕๐	.๖๓	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๖	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๖	มากที่สุด

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณา ให้ความเห็นชอบ	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			๒๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๕.	สัมมาอาชีวะ คือการเลี้ยงชีพชอบ หมายถึงการประกอบอาชีพที่สุจริต งด เว้นการทุจริตทั้งปวง หลักธรรมข้อนี้ ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากนัก เพียงใด	๔.๕๐	.๕๘	มากที่สุด	๔.๓๓	.๔๕	มาก	๔.๕๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๔	.๕๐	มาก
๖.	สัมมาวาจา คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ ชอบ พยายามและความซื่อ และพยายาม ทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้ นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากนักเพียงใด	๔.๗๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๐	.๖๗	มากที่สุด	๔.๓๑	.๖๐	มาก	๔.๔๔	.๖๒	มาก
๗.	สัมมาสติ คือ ความระลึกชอบ การฝึกลี ให้กำหนดจดอยู่กับองค์ประกอบของ ชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจ ให้ปรกติ ไม่ให้ ความชั่วมาครอบงำ หลักธรรมข้อนี้ ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากนัก เพียงใด	๔.๕๐	๑.๐๐	มากที่สุด	๔.๕๐	.๖๗	มากที่สุด	๔.๑๕	.๕๔	มาก	๔.๓๕	.๖๕	มาก

ตำแหน่งที่ ๑๔ (ต่อ)

ข้อ ที่	ตำแหน่งที่ ดำเนินการพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอ ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			๒๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๘.	ตั้งมาตมารวิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้บริสุทธิ์กายภาพมี ความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับ ปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อย เพียงใด	๔.๐๐	.๐๐	มาก	๔.๐๘	.๖๗	มาก	๔.๒๕	.๕๘	มาก	๔.๑๖	.๕๗	มาก
๙.	ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และ งบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามี ความจำเป็นต่องานมาใช้ในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด	๔.๒๕	๘๖	มาก	๔.๔๒	.๖๗	มาก	๔.๕๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๔	.๖๒	มาก
รวม		๔.๓๕	.๕๐	มาก	๔.๔๑	.๔๕	มาก	๔.๓๔	.๔๒	มาก	๔.๓๗	.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๗$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๖ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำดับแรก คือ สัมมาสัมมัตตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมุ่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศรัทธภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๖$)

พิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า

อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๐๐ \leq \bar{x} \leq ๔.๗๕$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ลำดับแรก คือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมุ่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๗๕$) สัมมาสติ คือความระลึกรู้ชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๕$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศรัทธภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๐๐$)

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๐๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๗$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมากรรมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๗$) สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดขย่งข่มุ่กณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลมากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๒$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิต มั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๐๘$)

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๔$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๐$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมากรรมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) สัมมาทิฎฐิ คือความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกต้องตามธรรมเนียมของคลอง ธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ใน หน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) สัมมาพยายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความ พยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้ นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๑$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสังกัปปะ คือความดำริชอบ หมายถึงมีปัญญาถูกต้องเป็นไปในทางที่ชอบ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ใน หน้าที่ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๕$)

ตารางที่ ๑๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่สนใจของคณะกรรมการบริหารของสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการนำหลักสูตรมาใช้ในการศึกษา
 ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	สิ่งจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักสูตรรชช.นี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๒๖	.๔๖	มาก	๔.๖๔	.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๑	.๕๐	มาก
๒.	หมะ คือ ความดีฝึกฝนปรับปรุงตน เช่นรู้จักขมใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับกรงานและสิ่งแวดลอมให้ได้ หลักสูตรรชช.นี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๑๔	.๕๗	มาก	๔.๓๖	.๘๑	มาก	๔.๒๒	.๖๖	มาก
๓.	ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติ หน้าที่หน้าที่ มีจิตใจเข้มแข็งหลักสูตรรชช.นี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๒๔	.๖๒	มาก	๔.๖๔	.๖๗	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๔.	จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแม่ แม่บ้าน มีน้ำใจหลักสูตรรชช.นี้ ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๓	.๖๐	มาก	๔.๗๓	.๔๗	มากที่สุด	๔.๔๔	.๕๐	มาก

ตารางที่ ๑๕ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๕.	สัมมาอาชีวะ คือการเลี้ยงชีพชอบ หมายถึงการประกอบอาชีพที่ สุจริต งดเว้นการทุจริตทั้งปวง หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้ นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๓๘	.๕๐	มาก	๔.๕๕	.๕๒	มากที่สุด	๔.๔๔	.๑	แปลผล มาก
๖.	สัมมาวาจาณะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การ ใช้ความ พยายามในทางที่ชอบ พยายามและความซื่อ และพยายามทำแต่ ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อย เพียงใด	๔.๓๘	.๕๕	มาก	๔.๕๕	.๖๕	มากที่สุด	๔.๔๔	.๖๒	มาก
๗.	สัมมาสติ คือความระลึกรู้ชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับ องค์ประกอบของจิต ทั้งกาย วาจา และใจ ให้บริสุทธิ์ ไม่ให้ความ ชั่วมาครอบงำ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มาก น้อยเพียงใด	๔.๑๕	.๖๐	มาก	๔.๖๔	.๖๗	มากที่สุด	๔.๓๔	.๖๕	มาก
๘.	สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มี ศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๑๐	.๔๔	มาก	๔.๒๗	.๗๕	มาก	๔.๑๖	.๕๗	มาก

ตารางที่ ๑๕ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความ เห็นชอบ	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๕.	ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักสูตร มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต่อนำมาใช้ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด	๔.๓๘	.๕๕	มาก	๔.๕๕	.๖๕	มากที่สุด	๔.๔๔	.๖๒	มาก
	รวม	๔.๒๘	.๓๕	มาก	๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๗	.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ทิศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๗$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๖ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ชันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) สัมมาสติ คือ ความระลึกชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๔$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๖$)

พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๒๘$) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๐ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๓$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๓$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๕$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๐$)

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำ
 แผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 พิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏ
 ว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.29 \leq \bar{x} \leq 4.71$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ
 ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสี่ยสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจกิจกรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้
 ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.71$) ชั้นดี คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบ
 ในการปฏิบัติหน้าที่ มีจิตใจเข้มแข็งกิจกรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อย
 เพียงใด ($\bar{x} = 4.64$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่
 ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี กิจกรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่
 มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.55$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่น
 ชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น
 กิจกรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.29$)

ตารางที่ ๑๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่สนใจของคณะกรรมการบริหารของส่วนตำบลที่มีต่อการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ใน
 หน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	ตำแหน่ง						รวม					
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร			รองประธาน อบต.					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	สิ่งจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ ค่อนหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้ นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากนัก เพียงใด	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๒๕	.๔๕	มาก	๔.๔๑	.๕๐	มาก
๒.	ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่นรู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการ งานและสิ่งแวดล้อมให้ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้ นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากนัก เพียงใด	๔.๓๙	.๙๓	มาก	๔.๑๓	.๙๓	มาก	๔.๑๙	.๖๖	มาก	๔.๒๒	.๖๖	มาก

ตารางที่ ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	ตำแหน่ง										รวม				
		ประธาน อบต.					เลขานุการบริหาร					รองประธาน อบต.				
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๓.	ขั้นดี คือ ความอดทน มีความ อดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติ หน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้ นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากมาย เพียงใด	๔.๖๓	.๗๔	มากที่สุด	๔.๒๕	.๗๑	มาก	๔.๓๑	.๖๐	มาก	๔.๓๘	.๖๖	มาก			
๔.	จากจะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในการ ปฏิบัติหน้าที่ที่มากมายเพียงใด	๔.๓๘	.๗๔	มาก	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๕๖	.๕๑	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด			
๕.	สัมมาอาชีพะ คือการเลี้ยงชีพ ชอบ หมายถึงการประกอบอาชีพ ที่สุจริต งดเว้นการทุจริตทั้งปวง หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้ นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากมาย เพียงใด	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๓๘	.๕๐	มาก	๔.๔๔	.๕๐	มาก			

ตารางที่ ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอ ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	ตำแหน่ง								รวม			
		ประธาน อบต.				เลขานุการบริหาร				รองประธาน อบต.			
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๖.	สัมมาวาจาณะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การให้ความพยายาม ในทางที่ ชอบ พยายามและความซื่อ และพยายาม ทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๓๖	มากที่สุด	๔.๓๘	.๓๕	มาก	๔.๔๔	.๕๑	มาก	๔.๔๔	.๖๒	มาก
๗.	สัมมาสติ คือความระลึกชอบ การฝึกสติ ให้กำหนดจดจำอยู่กับองค์ประกอบของ ชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้บริสุทธิ์ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ หลักธรรมข้อ นี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อย เพียงใด	๔.๕๐	.๓๖	มากที่สุด	๔.๓๘	.๓๕	มาก	๔.๒๕	.๕๘	มาก	๔.๓๔	.๖๕	มาก

ด้านที่ ๑๖ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและ งบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ	ตำแหน่ง						รวม					
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร :			รองประธาน อบต.					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๘.	สัมมนาวิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการที่คิดให้มีศักยภาพ ความมั่นคง และสงบไม่หวัดไหวกับ ปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ ผู้บริหาร ได้นำไปใช้ในหน้าที่มาก น้อยเพียงใด	๔.๑๓	.๖๔	มาก	๔.๐๐	.๗๖	มาก	๔.๒๕	.๔๕	มาก	๔.๑๗	.๕๗	มาก
๙.	ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และ งบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคข้อที่ ๘ ท่านคิดว่ามี ความจำเป็นต่องนำมาใช้ในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๕๐	.๗๖	มากที่สุด	๔.๓๗	.๖๒	มาก	๔.๔๔	.๕๒	มาก
รวม		๔.๔๗	.๔๕	มาก	๔.๓๕	.๕๖	มาก	๔.๓๓	.๓๗	มาก	๔.๓๗	.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า ทิศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.16 \leq \bar{x} \leq 4.57$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.57$) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.44$) สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.41$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคงและสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.17$)

พิจารณาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.17 \leq \bar{x} \leq 4.67$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ลำดับแรก คือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.67$) สัมมาวาจาเม คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.50$) ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.37$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.17$)

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.00 \leq \bar{x} \leq 4.63$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.63$) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.50$) สัมมาสติ คือความระลึกรู้ชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.38$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.00$)

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.05 \leq \bar{x} \leq 4.56$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.56$) สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดีหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.44$) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.38$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.05$)

ตารางที่ ๑๒ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่คุณลักษณะของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการนำหลักธรรมาทาง
พระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง
จำแนกตามเพศ

ข้อ ที่	เพศ	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ด้านจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภา องค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง	๔.๗๓	.๔๖	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๖๖	.๔๘	มากที่สุด
๒.	สิ่งจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในงานที่มากน้อยเพียงใด ขณะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่นรู้จักขมใจ ความบุญอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับภาระงานและสิ่งแวดล้อมให้ หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในงานที่มากน้อยเพียงใด ขั้นดี คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้า ที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในงานที่ มากน้อยเพียงใด จาละ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๒๗	.๖๓	มาก	๔.๓๐	.๔๘	มาก	๔.๒๘	.๕๘	มาก
๓.		๔.๕๕	.๕๑	มากที่สุด	๔.๓๐	.๖๗	มาก	๔.๔๗	.๕๗	มาก
๔.		๔.๓๒	.๖๕	มาก	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๓๘	.๖๑	มาก
	รวม	๔.๔๗	.๔๒	มาก	๔.๔๐	.๓๕	มาก	๔.๔๔	.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภามงคลการบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๔$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๖$) เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๖$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๗$) ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

พิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๗$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๗ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๓$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) ลำดับที่สาม คือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๒$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๐๕$)

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($4.30 \leq \bar{x} \leq 4.50$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.50$) และจากะ คือความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.50$) ลำดับที่สองคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.30$) และขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.30$)

ตารางที่ ๑๘ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่สนใจของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักกรรมทาง พระพุทธศาสนาไปใช้ในพื้นที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง
จำแนกตามอายุ

ข้อ ที่	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และ การใช้จ่ายเงินให้สภาพองค์การ บริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปี ละสองครั้ง	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			๒๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ดีที่จะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ใน หน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๗๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๗๕	.๕๕	มากที่สุด	๔.๕๖	.๕๑	มากที่สุด	๔.๖๖	.๔๘	มากที่สุด
๒.	ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงาน และสิ่งแวดล้อมให้ได้ หลักธรรม ข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในหน้าที่มาก น้อยเพียงใด	๓.๗๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๒	.๕๑	มาก	๔.๓๑	.๖๐	มาก	๔.๒๘	.๕๘	มาก

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาพองค์การ บริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อย ปีละสองครั้ง	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี		๒๖-๓๕ ปี		๓๖ ปีขึ้นไป		\bar{x}	S.D.	แปลผล			
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล				\bar{x}	S.D.	แปลผล
๓.	จินดี คือ ความอดทน มีความ อดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติ หน้าที่หน้าที่มีจิตใจเข้มแข็ง หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด จากะ คือความเสียดสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ ท่าน ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติ หน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๕๘	แปลผล มากที่สุด	๔.๕๐	.๖๗	มากที่สุด	๔.๔๔	.๕๑	มาก	๔.๔๗	.๕๗	มาก
๔.		๔.๕๐	.๕๘	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๒	มากที่สุด	๔.๒๕	.๖๘	มาก	๔.๓๘	.๖๑	มาก
	รวม	๔.๓๘	.๔๓	มาก	๔.๕๔	.๔๕	มากที่สุด	๔.๓๖	.๓๘	มาก	๔.๔๕	.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภามอบการบริการส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๖$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๖$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๗$) ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกลดกิเลสปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

พิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า

ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทักษะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๘$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๓.๗๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๕$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และจาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ลำดับที่สาม คือ ทมะ คือ ความฝึกลดกิเลสปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๓.๗๕$)

ผู้ที่มีอายุ ๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๔$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๒ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๕$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และจาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึคนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๒$)

ผู้ที่มีอายุ ๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๘$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๖$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๖$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๗$) ลำดับที่สาม คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึคนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

ตารางที่ ๑๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทิศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สหภาพอย่างน้อยปีละสองครั้ง
 จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ ที่	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สหภาพองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สหภาพอย่างน้อยปีละสองครั้ง	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	ดีจริง คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๗	.๕๑	มากที่สุด	๔.๗๒	.๔๐	มากที่สุด	๔.๕๗	.๔๐	มากที่สุด
๒.	หมาะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่นรู้จักข่มใจ ความอดุรรมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๑๕	.๖๐	มาก	๔.๔๕	.๕๒	มาก	๔.๒๗	.๕๗	มาก
๓.	ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่ท่าน มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๓	.๕๑	มาก	๔.๕๕	.๖๕	มากที่สุด	๔.๔๗	.๕๗	มาก
๔.	จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๒๔	.๖๒	มาก	๔.๖๔	.๕๐	มากที่สุด	๔.๓๗	.๖๑	มาก
	รวม	๔.๓๖	.๓๗	มาก	๔.๖๑	.๔๒	มากที่สุด	๔.๔๕	.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า พัฒนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๗$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๗$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๗$) ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๖$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๕$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๓$) ลำดับที่สาม คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๔$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๘$)

ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทักษะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.45 \leq \bar{x} \leq 4.82$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากที่สุดน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.82$) ลำดับที่สองคือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แแบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุดน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.64$) ลำดับที่สามคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากที่สุดน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.55$) และข้อที่มีความเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกลด ละเลิกสิ่งผิดปรกติ เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากที่สุดน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.45$)

ตารางที่ ๒๐ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดเชิงบริหารของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมาทาง พระพุทธศาสนาไปใช้ในพื้นที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาพองค์กรบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อ ที่	ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาพองค์กร บริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อย ปีละสองครั้ง	ตำแหน่ง												รวม		
		ประธาน อบต.				เลขานุการบริหาร				รองประธาน อบต.						
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑.	ดีที่จะคือ ความจริง ความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๖๕	.๕๕	มากที่สุด	๔.๖๕	.๕๕	มากที่สุด	๔.๖๖	.๕๕	มากที่สุด
๒.	ทมะ คือ ความศึคนปรับปรุงตน เช่นรู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองรับตัวเข้ากับกร งานและถึงแวงดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๑๕	.๖๖	มาก	๔.๑๕	.๖๖	มาก	๔.๒๘	.๕๕	มาก

ตารางที่ ๒๐ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านบริหารจัดการองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้ขึ้นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล	ตำแหน่ง															
		ประธาน อบต.				เลขานุการบริหาร				รองประธาน อบต.				รวม			
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	มากที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล	มากที่สุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล	มากที่สุด				
๓.	ข้อคิดคือ ความอดทน มีความ อดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติ หน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด จากะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติ หน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๕๓	แปลผล มากที่สุด	มากที่สุด	๔.๓๘	.๓๔	แปลผล มาก	มาก	๔.๕๐	.๕๒	แปลผล มากที่สุด	มากที่สุด	๔.๔๗	.๕๗	แปลผล มาก	มาก
๔.	ข้อคิดคือ ความอดทน มีความ อดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติ หน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด จากะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติ หน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๖๓	.๕๒	แปลผล มาก	มาก	๔.๒๕	.๓๑	แปลผล มาก	มาก	๔.๓๑	.๖๐	แปลผล มาก	มาก	๔.๓๘	.๖๑	แปลผล มาก	มาก
	รวม	๔.๕๓	.๓๑	มากที่สุด	มากที่สุด	๔.๔๑	.๔๘	มาก	มาก	๔.๔๒	.๔๓	มาก	มาก	๔.๔๕	.๔๑	มาก	มาก

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า ทักษะคิดของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๖$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๖$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๗$) ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

พิจารณาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า

ประธานกรรมการบริหาร มีทักษะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๓๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๓$) และ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๓$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$)

เลขาธิการบริหาร มีทักษะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๕๔$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อย

เพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๓$) ลำดับที่สองคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุม อารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับภาระงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๕$)

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๕$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๕$) ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็งหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ลำดับที่สาม คือ จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๑$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับภาระงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๕$)

ตารางที่ ๒๑ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทิศนคติของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำวิถีธรรมทาง พระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามเพศ

ข้อ ที่	คำข้อมติปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย	เพศ						รวม		
		เพศชาย			เพศหญิง			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรี และเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๖๔	.๔๕	มากที่สุด	๔.๓๐	.๖๗	มาก	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๒.	กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ไฟใจินจะปลดปล่อยบัพถศความทุกข์ยาก เตือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๓๐	.๖๗	มาก	๔.๕๐	.๕๗	มากที่สุด
๓.	มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๕	.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๐	.๗๐	มาก	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๔.	อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงตัวรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๕	.๖๐	มากที่สุด	๔.๑๐	.๗๔	มาก	๔.๔๑	.๖๗	มาก
๕.	ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก	๔.๕๑	.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๐	.๗๐	มาก	๔.๕๗	.๕๗	มาก
รวม		๔.๕๕	.๔๒	มากที่สุด	๔.๒๗	.๕๗	มาก	๔.๔๕	.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๒๑ พบว่า ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าคุณ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

พิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๔$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๔$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าคุณหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) ลำดับที่สาม คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๒๘$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๑๐ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๐$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๖๐$) ลำดับที่สองคือ มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๐$) ลำดับที่สามคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๐$) และกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ อูเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๑๐$)

ตารางที่ ๒๒ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนิยมของคัมภีร์การบริหารของส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามอายุ

ข้อ ที่	คำปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทาง ราชการมอบหมาย	อายุ												รวม		
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี				๒๖-๓๕ ปี				๓๖ ปีขึ้นไป				\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่เมตตาและ เป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและ บุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๗๕	.๕๐	มาก ที่สุด	๔.๖๗	.๔๕	มาก ที่สุด	๔.๓๘	.๖๒	มาก	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๒.	กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วย ให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ไม่ใจอันจะปลด เปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน หลักธรรม ข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มาก น้อยเพียงใด	๔.๖๕	.๕๐	มาก	๔.๖๗	.๔๕	มาก ที่สุด	๔.๔๔	.๖๓	มาก	๔.๕๐	.๕๗	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๗	มากที่สุด
๓.	มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็น สุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๖๕	.๕๐	มาก ที่สุด	๔.๖๕	.๔๕	มาก ที่สุด	๔.๓๑	.๖๐	มาก	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด

ตารางที่ ๒๒ (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทาง ราชการมอบหมาย	อายุ						รวม					
		อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี			๒๖-๓๕ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๔.	อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วย รักหรือชิง หลักรรรมงอนี้ท่านได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อย เพียงใด	๔.๐๐	.๘๒	มาก	๔.๕๐	.๖๗	มากที่สุด	๔.๔๔	.๖๓	มาก	๔.๔๑	.๖๗	มาก
๕.	ในการพิจารณาได้ความดี ความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำ หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้ น้อยมาก	๔.๒๕	.๕๐	มาก	๔.๖๕	.๔๕	มากที่สุด	๔.๓๑	.๖๐	มาก	๔.๔๗	.๕๗	มาก
	รวม	๔.๔๔	.๔๗	มาก	๔.๖๕	.๔๕	มากที่สุด	๔.๓๕	.๕๒	มาก	๔.๔๕	.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๒๒ พบว่า ทศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการ มอบหมาย จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

พิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า

ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๕๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๐๐ \leq \bar{x} \leq ๔.๗๕$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๗๕$) และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๗๕$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๕$) และ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๖๕$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๐๐$)

ผู้ที่มีอายุ ๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๕๐ \leq \bar{x} \leq ๔.๗๕$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๗๕$) และในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๗๕$) ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๗$) และกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๗$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$)

ผู้ที่มีอายุ ๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๖$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๓๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๔$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) และอุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๑$) และในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๓๑$)

ตารางที่ ๒๓ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมาทาง
พระพุทธรูปไปใช้ในพื้นที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ ที่	ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย	ระดับการศึกษา						รวม		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			\bar{x}	S.D.	แปลผล
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๑.	เมตตา คือความรักปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรี และเป็นประโยชน์เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในพื้นที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๓	.๖๐	มาก	๔.๖๓	.๔๗	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๒.	กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในพื้นที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๓	.๖๐	มาก	๔.๖๔	.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๗	มากที่สุด
๓.	มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในพื้นที่มากน้อยเพียงใด	๔.๔๓	.๖๐	มาก	๔.๖๓	.๔๗	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๗	มากที่สุด
๔.	อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในพื้นที่มากน้อยเพียงใด	๔.๓๘	.๖๗	มาก	๔.๔๕	.๖๕	มากที่สุด	๔.๔๑	.๖๗	มาก
๕.	ในการพิจารณาให้ความคิดความชอบประจำผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้อย่าง	๔.๒๕	.๕๖	มาก	๔.๘๒	.๔๐	มากที่สุด	๔.๔๗	.๕๗	มาก
	รวม	๔.๔๒	.๕๐	มาก	๔.๖๔	.๔๔	มากที่สุด	๔.๔๕	.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๒๓ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๘$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๔๗$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีทักษะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($๔.๒๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๔๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๓$) และกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๓$) และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๓$) ลำดับที่สองคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๒๘$)

ผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทัศนคติการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.45 \leq \bar{x} \leq 4.82$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรกคือในการพิจารณาได้ความคิดความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = 4.82$) ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.73$) และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.73$) ลำดับที่สามคือกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.64$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 4.45$)

ตารางที่ ๒๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนิยมทศนิยมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาล
พระพุทธรูปมาไว้ในหน้าที่ใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อ ที่	คำปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทาง ราชการมอบหมาย	ตำแหน่ง											
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร			รองประธาน อบต.			รวม		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑.	เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็น ประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและ บุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วย ให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใจเย็นจะปลด เปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เตือนร้อน ของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็น สุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่าน ได้ นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๓๖	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๕๖	.๕๑	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๖	มากที่สุด
๒.		๔.๓๘	.๖๔	มาก	๔.๓๘	.๕๒	มาก	๔.๖๓	.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๖	มากที่สุด
๓.		๔.๕๐	.๓๖	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๕๖	.๕๑	มากที่สุด	๔.๕๓	.๕๖	มากที่สุด

ตารางที่ ๒๔ (ต่อ)

ข้อ ที่	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง						รวม					
		ประธาน อบต.			เลขานุการบริหาร			รองประธาน อบต.					
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล			
๔.	ดูบทบาทคือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วย รักหรือชิง หลักรรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๒๕	.๗๑	มาก	๔.๔๔	.๗๓	มาก	๔.๔๑	.๖๗	มาก
๕.	ในการพิจารณาได้ความดี ความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำ หลักรรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก	๔.๖๓	.๕๒	มากที่สุด	๔.๕๐	.๕๓	มากที่สุด	๔.๓๗	.๖๒	มาก	๔.๔๗	.๕๗	มาก
รวม		๔.๔๗	.๕๖	มาก	๔.๔๑	.๔๗	มาก	๔.๕๕	.๔๗	มากที่สุด	๔.๔๕	.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๒๔ พบว่า ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการ มอบหมาย จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๔๑ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์ กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๓$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของ ประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๔๓$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๑$)

พิจารณาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า

ประธานกรรมการบริหาร มีทักษะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๗$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๓๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ ในการพิจารณา ได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๖๓$) ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์ กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และอุเบกขา คือ การวางใจ เป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มาก น้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ กรุณา คือ มีความสงสาร และคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$)

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๒๕ \leq \bar{x} \leq ๔.๕๐$) เรียงข้อที่มีความพึงพอใจจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และมุทิตา คือมีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๔๐$) ลำดับที่สองคือ กรุณา คือมีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๒๕$)

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) พิจารณารายข้อปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($๔.๓๘ \leq \bar{x} \leq ๔.๖๓$) เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๖๓$) ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๖$) และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตนหลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๕๖$) ลำดับที่สามคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = ๔.๔๔$) และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ($\bar{x} = ๔.๓๘$)

ตอนที่ ๓ ไม่มีข้อมูลตอบกลับ เนื่องจากไม่มีปัญหาในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จากผลที่ได้รับโดยรวมทุกด้านในตอนที่ ๒ อยู่ในระดับมาก

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา “ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ ๓๖ ปีขึ้นไป มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการบริหาร

๕.๑.๒ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมด้าน สรุปได้ดังนี้ คือ

๑) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาคำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

๒) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง อยู่ในระดับมาก

อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ และด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง อยู่ในระดับมาก

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ และด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก

๓) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

๔) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามตำแหน่ง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ อยู่ในระดับมาก

๕.๑.๓ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วน ตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล สรุปได้ดังนี้ คือ

๑) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายชื่อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาลำดับแรก คือ ความรักความพอใจ ในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ การ บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ลำดับที่สาม คือ หากคณะกรรมการบริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอา ใจใส่และมีความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วยอมทำให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่าง แน่นนอน

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ลำดับ แรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การ งานเสมอ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความ ขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สาม คือ หาก คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งาน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณา ใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึงจะประสบความสำเร็จ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่ดีไม่ได้ ลำดับที่สาม คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าขาดหลักธรรมข้อ จิตตะ คือความเอาใจใส่ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้าขาดหลักธรรมวิริยะ คือความเพียรอาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามอายุ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สาม คือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สอง คือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่

การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลถ้าขาดหลักธรรมวิ
 ริยะคือความเพียรอาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สาม คือ จิตตะ
 คือ ความเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ หากคณะกรรมการบริหาร
 องค์การบริหารส่วนตำบลขาดหลักธรรมข้อนี้ท้ออาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุ
 วัตถุประสงค์เท่าที่ควร

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่
 พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓
 ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่
 การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่
 รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ลำดับที่สาม คือ การบริหาร
 กิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้งานที่ทำ
 บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญ
 ถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

๓) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำ
 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก
 เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความ
 รักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับ
 ที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำ
 ให้งานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สาม คือ หากคณะกรรมการบริหารของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จ
 เท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่
 จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ใน
 หน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไป
 ต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนยอมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าใน
 หน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วย
 ความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้งานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สาม คือ หาก
 คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนยอมทำให้งาน

ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่ดีไม่ได้ ลำดับที่สอง คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สาม คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมีความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วย่อมทำให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างแน่นอน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ

๔) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สาม คือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนย่อมนำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมา ก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรยอมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สอง คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ ถึงจะประสบความสำเร็จ ลำดับที่สาม คือ จิตตะ คือ ความเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิริยะ คือ ความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไป

ต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการแล้ว ย่อมเป็นผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จที่มิได้ ลำดับที่สาม คือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนย่อมนำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สอง คือ วิริยะ คือ ความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ลำดับที่สาม คือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนย่อมนำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ วิมังสา คือ ความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้นๆ

๕.๑.๔ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบสรุปได้ดังนี้ คือ

๑) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมากรรมันตะ คือ การกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน ลำดับที่สอง คือ สัมมาวาจา คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมุ่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึง การฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมากรรมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร

ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน ลำดับที่สอง คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ มีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ หมายถึง มีปัญญารู้คิดเป็นไปในทางที่ชอบ

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมาทิฎฐิ คือ ความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกต้องตามธรรมเนียมคลองธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ลำดับที่สอง คือ สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน ลำดับที่สาม คือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึง การใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยง หมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึง การฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

๒) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามอายุ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน ลำดับที่สอง คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึง การใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึง การฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึง การใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน ลำดับที่สอง คือ สัมมาสติ คือ ความระลึกชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ ลำดับที่สาม คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ จำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ

สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมาสัมมัตตะ คือ การกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน ลำดับที่สอง คือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมุ่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน ลำดับที่สาม คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ มีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ สัมมาสัมมัตตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน ลำดับที่สอง คือ มมาทฎฐิ คือความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกต้องตามธรรมนองคลองธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ลำดับที่สาม คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสังกัปปะ คือความดำริชอบ หมายถึงมีปัญญารู้คิดเป็นไปในทางที่ชอบ

๓) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สอง คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ สัมมาสติ คือ ความระลึกชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไป

ต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือ ความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจหลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ลำดับที่สอง คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึง การฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สอง ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สาม คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

๔) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สอง คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ มีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ลำดับที่สาม คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สอง คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ ทมะ คือ ความฝึกฝน ปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

เลขานุการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่าเรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สอง คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ มีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ลำดับที่สาม คือ สัมมาสติ คือความระลึกรู้ชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีความสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏว่า เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำ ๓ ลำดับแรก คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สอง คือ สัมมาวาจา คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สาม คือ ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ มีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

๕.๑.๕ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง สรุปได้ดังนี้ คือ

๑) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สาม คือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

เพศชาย มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่าเรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน

มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สาม คือจาละ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

เทศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ และจาละ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สองคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงาน และสิ่งแวดล้อมให้ได้ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง

๒) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามอายุ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สามคือ จาละ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

น้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง และจาละ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สาม คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง และจาละ คือความเสียดสี เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

๑๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ แรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สาม คือ จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี

๓) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สามคือ จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี

ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สามคือ จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี

ระดับปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ จาคะ คือ ความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สามคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง และข้อที่มีความเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี

๔) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ

ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ชันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ และ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ลำดับที่สองคือ ชันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

เลขาธิการบริหาร มีทัศนคติการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมได้ดี และชันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจ

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ชันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแม่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมได้ดี

๕.๑.๖ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย สรุปได้ดังนี้ คือ

๑) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือ

ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก และข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุดคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

เพศชาย มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สาม คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก

เพศหญิง มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ลำดับที่สองคือ มูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สามคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

๒) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามอายุ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำ

หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก และข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

น้อยกว่า ๒๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน และในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

๒๖-๓๕ ปี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน และในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

๓๖ ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน และอุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก

๓) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา

คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมากและข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และกรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก

ปริญญาตรี มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมากลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สามคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

๔) ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบ

ประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมากและข้อที่มีคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

ประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ลำดับที่สองคือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารณาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน และอุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน

เลขาธิการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความพึงพอใจจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารณาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน และในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง

รองประธานกรรมการบริหาร มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อปรากฏว่า เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ๓ ลำดับแรก คือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของประชาชน ลำดับที่สอง คือ เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารณาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมูทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สามคือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ทักษะคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ จากผลการศึกษาพบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาคำ คือ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ด้านรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ เนื่องจากในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ได้นำหลักธรรมต่างๆ มาใช้ในการบริหารในแต่ละด้านเป็นอย่างดี

๕.๒.๒ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล พบว่าคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาคำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ ลำดับที่สองคือการบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรย่อมนำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับที่สามคือ หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ของตนย่อมนำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมีความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วย่อมนำให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน เนื่องจากถ้าคณะผู้นำหรือผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียร มีความพอใจและมีความรับผิดชอบ อยู่เป็นนิสัยแล้วนั้นจะทำให้ประสบความสำเร็จแล้วก็จะได้รับยกย่องให้เป็นผู้เป็นที่ดี

๕.๒.๓ ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ พบว่า คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปหาคำได้ดังนี้ลำดับแรก คือ สัมมากรรมันตะ คือ การกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมย ไม่ทุจริตต่อ

หน้าที่ของตน ลำดับที่สอง คือ สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบ หมายถึง การใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี ลำดับที่สามคือ สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึงการใช้วาจาไพเราะไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยงหมุ่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ สัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น จากข้อความข้างบนชี้ให้เห็นว่าคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นคณะผู้บริหารที่มีหลักธรรมในจิตใจอยู่เป็นนิจ

๕.๒.๔ ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละสองครั้ง พบว่า คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่และต่อหมู่คณะ ลำดับที่สองคือ ขันติ คือ ความอดทน มีความอดทนทุกรูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่หน้า มีจิตใจเข้มแข็ง ลำดับที่สามคือ จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ทมะ คือ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการทำงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี จากข้อความข้างบนชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้นำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตและในการบริหารงานอย่างดีบ่งบอกถึงภาวะการณ์เป็นผู้นำที่ดี ๕.๒.๕ ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย พบว่าคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงข้อที่มีความคิดเห็นจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และมุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน ลำดับที่สองคือ กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน ลำดับที่สามคือ ในการพิจารณาได้ความดีความชอบประจำปีผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง จากข้อความข้างต้นพบว่าคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเอาหลักพรหมวิหาร ๔ มาใช้เป็นประจำ นั้นหมายถึงคณะกรรมการบริหารได้นำหลักธรรมที่เหมาะสมกับงานและกับตนเป็นอย่างดี จากการวิเคราะห์ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติในการนำหลักธรรมไปใช้ในหน้าที่อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชูศักดิ์ คำแบ่ง ศึกษาเรื่องทัศนคติต่อจริยธรรมของนักการเมืองไทยของประชาชน อำเภอเทิง พบว่านักการเมืองเป็นผู้ที่มีจริยธรรมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

หลักความอดทนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนมีจิตใจที่หนักแน่นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นใช้สติปัญญาพินิจพิจารณาโดยอุบายอันแนบคายนักการเมืองได้ยึดถือหลักจริยธรรมในข้อนี้เท่ากับว่ามีเจตนาดีเป็นพื้นฐานตามแนวทฤษฎีของ Kant นักการเมืองที่มีจิตใจสุขุมเยือกเย็นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบมีสติสัมปชัญญะจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนาถือว่าการทำงานทุกอย่างของทุกคนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีสติสัมปชัญญะงานนั้นจึงจะสำเร็จลุล่วงไปโดยดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ผลดีนิานา ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง อำเภอ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ทัศนคติของประชาชนตำบลคลองโยง มีทัศนคติของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้งานบรรลุตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สรุปจากการศึกษาเรื่อง ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. รัฐบาลควรให้การสนับสนุน จัดกิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรปฏิบัติหน้าที่ โดยชอบธรรม ให้ความเป็นธรรมกับประชาชนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมความสามัคคีในหน่วยงาน
๓. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงาน อันจะส่งผลให้การทำงานและการบริการประชาชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๔. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนา วางแผนกิจกรรม โครงการต่างๆ ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติทางคุณธรรมจริยธรรมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจะได้ทราบและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโอกาสต่อไป

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติทางคุณธรรมจริยธรรมของสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจะได้ทราบและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโอกาสต่อไป

๓. ควรมีการศึกษาทัศนคติทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่นๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่างและความสอดคล้องกัน

๔. ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นปฐมภูมิ

๑) พระไตรปิฎก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. พระไตรปิฎกฉบับพร้อมอรรถกถา เล่มที่.

๑๑,๒๐,๒๑,๒๒,๒๕,๒๘,๓๔,๓๕. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

เอกสารชั้นทุติยภูมิ

๒) หนังสือทั่วไป

กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ๒๕๓๖.

กิติมา ปริดีคิดก. การบริหารและเทคนิคการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อัยราพิพัฒน์, ๒๕๒๕.

ส่วนตำบล, กองราชการ. กฎหมายระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง, ๒๕๓๕.

จ. เปรียบ. พุทธพิธีเทศนาสอนประชาชน 3 เดือน. กรุงเทพฯ : ธรรมบรรณาการ, ๒๕๑๕.

ฉลอง มาปริดา. คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์, ๒๕๓๗.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. หลักการดำรงชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ชำระเรื่อง วุฒิจันทร์. พระพุทธศาสนากับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๖.

ฐะปะนีย์ นาคทรพรพ. สัมปรัศธรรม. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท, ๒๕๒๕.

ณรงค์ จันทร์นวล. จิตวิทยาทั่วไป. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๗.

ทองย้อย แสงสินชัย. สัมปรัศธรรม ๗ ประการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐.

ทิตยา สุวรรณชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. พระพุทธศาสนากับสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๓๗.

_____. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๒.

นิพนธ์ คันทเสวี. สรุปรายงานการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มต่อทหารอเมริกัน
ที่ประจำประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สังเสริม, ๒๕๑๑.

นวม สงวนทรัพย์. สารัตถจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ โอ เอส พรินติ้ง เฮ้า, ๒๕๓๕.

นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : เอกมัยการพิมพ์, ๒๕๒๕.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์, ๒๕๔๓.

ประธาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๗.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระพัชรา,
๒๕๒๖.

ประยูร กาญจนดล. กฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ประสาท อิศรปริดา. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ : กราฟิกอาร์ต, ๒๕๒๓.

ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๒๖.

ปิ่น มุกกันต์. แนวสอนหลักสูตรหลักสูตรมัธยมศึกษาชั้นตรี. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, ๒๕๑๔.

ปรีดี โชติช่วง. การวิเคราะห์สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : กองฝึกอบรม
กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย, ๑๕๓๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). ภาวะผู้นำ. ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖.

พชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและการปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๘.

ภารดี มหาจันทร์. พื้นฐานอารยธรรมไทย พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, ๒๕๓๒.

เมธีธรรมาภรณ์. ทางเลือกใหม่สำหรับนักบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สภา, ๒๕๓๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

ถัดดา กิตติวิภาค. ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๒๕.

ลิขิต ชีรเวคิน. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

วศิน อินทสระ. หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สำนักพิมพ์ธรรมดา,
๒๕๔๔.

วุฒิชัย จำนง. พฤติกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒.

_____ . ทฤษฎีและการปฏิบัติทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๘.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. มัชฌิมปฏิปทา : สายกลางสองมิติ สัปปริสธรรม ๗ นัยที่ สอง. กรุงเทพฯ : พี อาร์ คัลเลอร์ พรินท์, ๒๕๔๗.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). การสำรวจการรับรู้ทัศนคติต่อโครงการปฏิรูประบบข้าราชการและระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติราชการของข้าราชการ. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๖.

ส. วาสนา ประมวลพฤษก. ทศคติในแง่ของจิตวิทยาในการวัดผล. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา, ๒๕๒๔.

สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. คุณลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เฟื่องอักษร, ๒๕๑๑.

สุบรรณ พันธุ์วิลาศ และชัชวรัตน์ ปัญญพงษ์. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเคียนสโตร์, ๒๕๒๒.

สุพัตรา สุภาพ. เทคนิคการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยุคใหม่ : เน้นพฤติกรรมมนุษย์. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ, ๒๕๓๖.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

สุรินทร์ การะนนท์. ปรัชญาเบื้องต้น. อุบลราชธานี : วิทยาการพิมพ์ออฟเซต, ๒๕๔๑.

สมเด็จพระญาณสังวร. ความเข้าใจเรื่องพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๓๑.

_____. หลักธรรมคำสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก, ๒๕๒๕.

สมภพ ชีวรัฐพัฒน์. มงคลธรรมกับคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นานาสถิตพิมพ์, ๒๕๔๒.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, ๒๕๓๖.

โสภณ ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

หลวงกณิน อัดตะโยทิน. อธิบายธรรมวิภาค น.ธ. ตี. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง, ๒๕๐๒.

อมร โสภณวิเศษฐ์วงศ์ และคณะ. พระพุทธศาสนาสมบูรณ์แบบ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๗.

_____. การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

อุทัย ญาณโร. พุทธวิธีแห่งสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสาร, ๒๕๓๘.

อุทัย หิรัญโต. ศิลปะศาสตร์ของนักบริหาร. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, ๒๕๒๐.

๓) นิตยสาร/วารสาร

ไพบูลย์ ช่างเรียน. การคลังท้องถิ่น : ปัจจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาชนบท. นิตยสารการทำเรือ. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ (มีนาคม ๒๕๓๐) : ๒๘.

๔) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

คำเพชร จันทร์ธานี. “ปัจจัยที่มีผลต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ๒๕๓๖.

จันทร์ธา กฤตลักษณ์. ทักษะคติของคณะกรรมการบริหาร อบต. ต่อการปฏิบัติงานของพัฒนากร : ศึกษา

กรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย

: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒.

ปีทมา ราตรี. “ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา ศักยภาพด้านบรณองไฟ อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม”.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐.

พระสุทธิพงศ์ ธรรมพิทักษ์. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏ

ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท : ระหว่างพระเจ้าพิมพิสาร กับ พระเจ้าปเสนทิโกศล”.

วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔.

พิมาน วงศ์อภัย. “ปัจจัยที่ส่งเสริมให้องค์กรประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ศึกษาศูนย์บริหารสมาชิกนิคม

สร้างตนเองโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.

พูนศักดิ์ วาณิชวิศกุล. “การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย กรณีศึกษาศาตบาล

บ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๒.

เสด็จ หมวดนา. “ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบล

นาหนึ่ง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.

๕. รายงานการวิจัย

สุรสิทธิ์ ไกรสิน. “การนำหลักอริยสัจ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัวบ้านหนองเป็ด อำเภอ

เมืองยโสธร จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๔๗”, รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

๖. เอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ปภาวดี กุลยจินดา. “พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร”, ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ ๘-๑๕. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๐ : ๕๐๕. (อัดสำเนา).

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. “ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น”. เอกสารการศึกษาสาขารัฐศาสตรศาสตร.

กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๕. (อัดสำเนา).

วิญญู อังคนารักษ์. “แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น”. ใน เอกสารประกอบการบรรยาย.

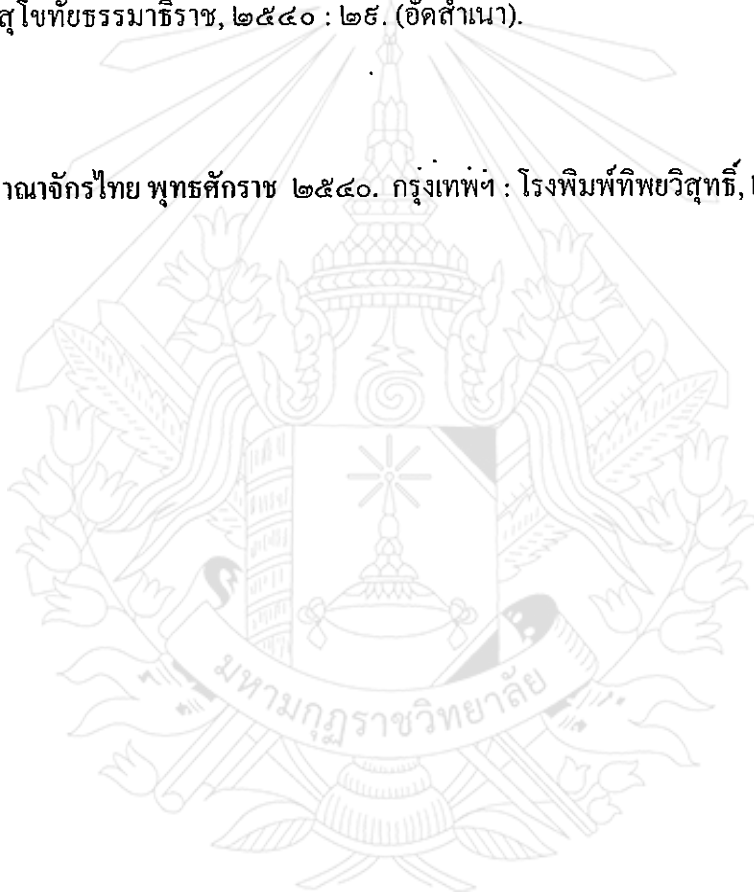
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๑๘ : ๒๕๔. (ฉบับพิมพ์โรเนียว).

อรุณ รักธรรม. “พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร”, ใน เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ ๑-๗. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๐ : ๒๕. (อัดสำเนา).

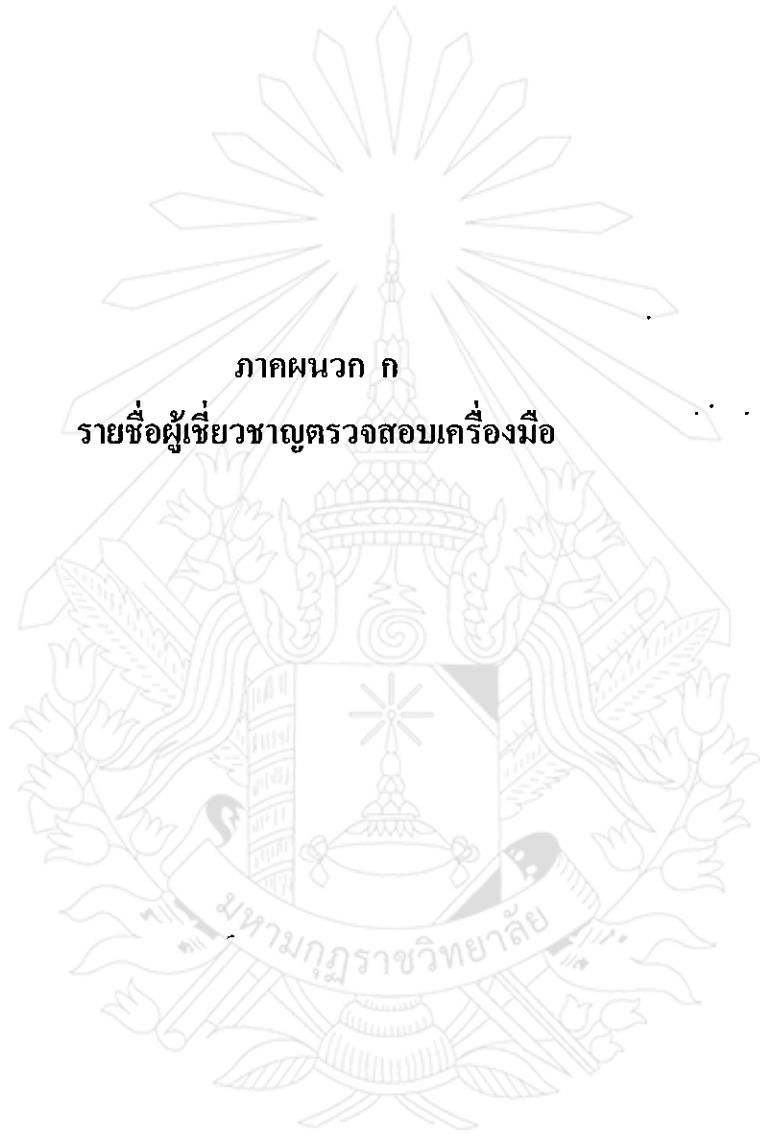
๗. กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๓.

ภาคผนวก

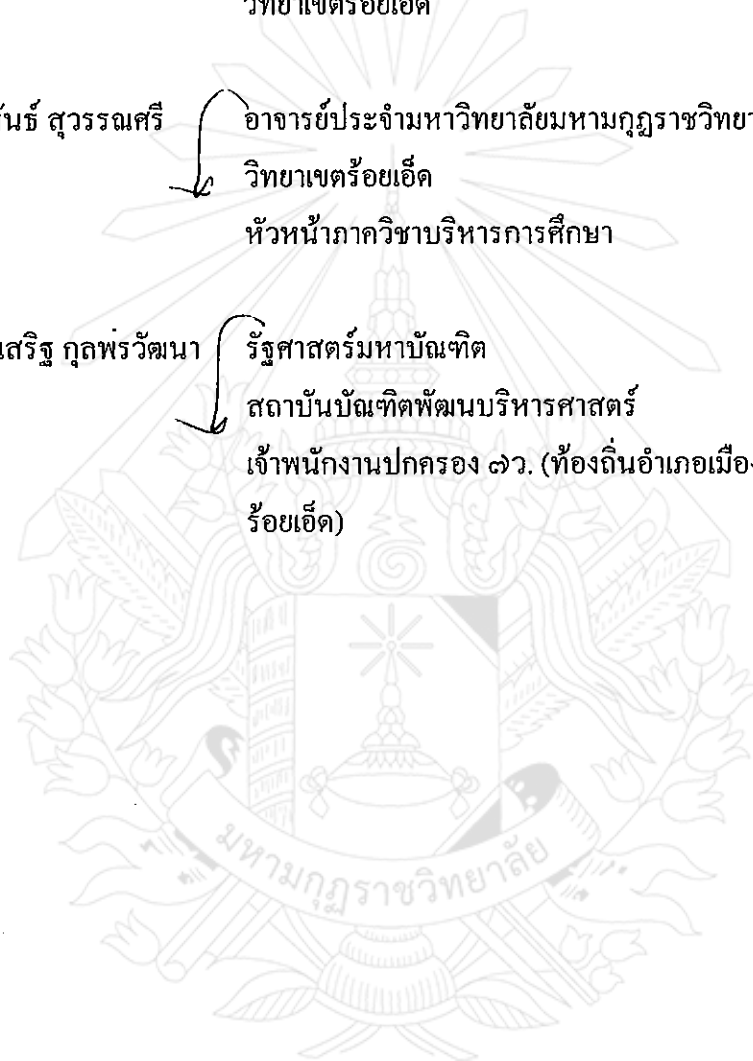

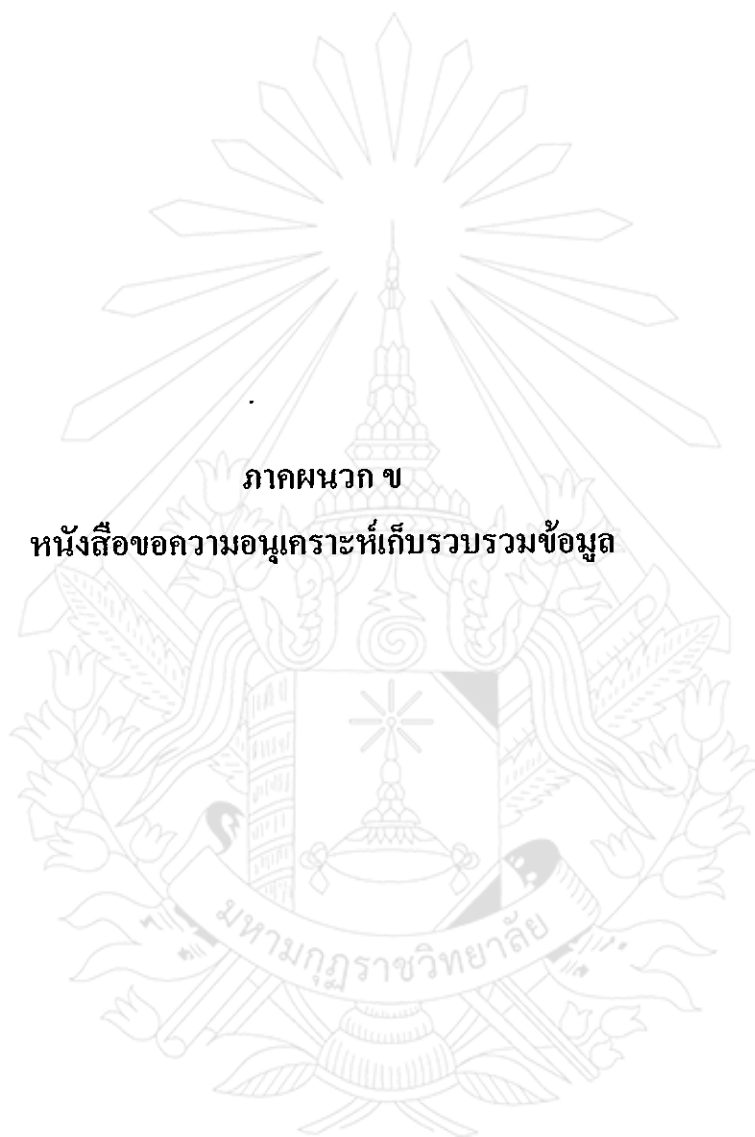
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

๑. รศ.อุดม พิริยสิงห์
อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
๒. ผศ. สุรพันธ์ สุวรรณศรี
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา
๓. นายประเสริฐ กุลพร้อมวัฒนา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เจ้าพนักงานปกครอง ๗ว. (ท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัด
ร้อยเอ็ด)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6015/ว 216.6

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายอำเภอจังหาร

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอบความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษา
ดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับ
ท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.lh](http://www.rec.mbu.ac.lh)

ที่ ศธ 6015/ว 46.4

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๒๕ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกองคํการบรหารส่วนตำบลจังหว

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหว จังหวร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษา
ดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับ
ท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร ไสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศษ 6015/ว ๕๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเชียงใหม่
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนตำบลดงสิงห์

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนาสาตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร ไสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานันตนิสิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๕๐ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

จริญพร นายกองจัดการบริหารสวนตำบวมวงสาบ

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษา
ดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับ
ท่าน โดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศธ 6015/ว ๘๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๘๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกองกลางการบริหารส่วนตำบลหินคำ

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษา
ดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับ
ท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร ไสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

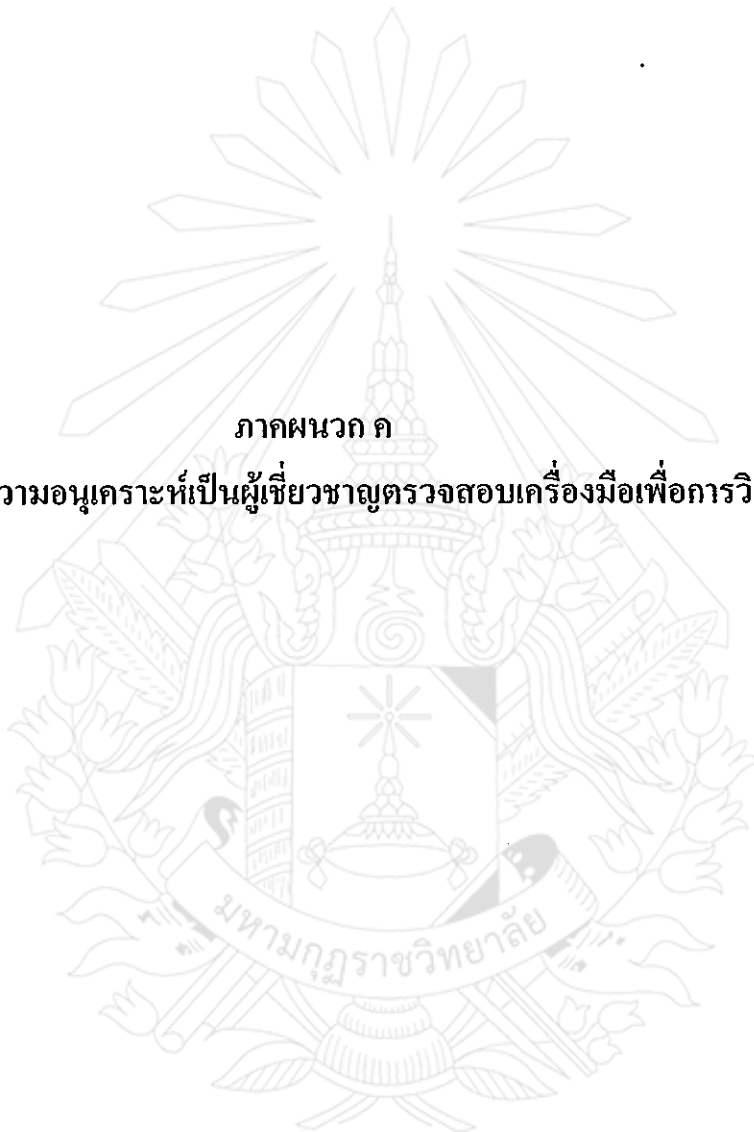
ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 6015/ว 266

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๒๕ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบรืหารส่วนตำบลผักแว่น

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

นางสาวสุจิตรา อภัยวงศ์

นางสาวสุจิตรา อภัยวงศ์

นางสาวสุจิตรา อภัยวงศ์

นางสาวสุจิตรา อภัยวงศ์

ที่ ศธ 6015/ว ๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๒ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร รศ.อุคม ธีรยสิงห์

ด้วย นางสาวสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็น
ผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศธ 6015/ว ๕๕๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๖ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ.สุรพันธ์ สุวรรณศรี

ด้วย นางสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็น
ผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศธ 6015/ว ๕๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๒ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายประเสริฐ กุลพรวัฒนา

ด้วย นางสาวสุจิตรา อภัยวงศ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็น
ผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

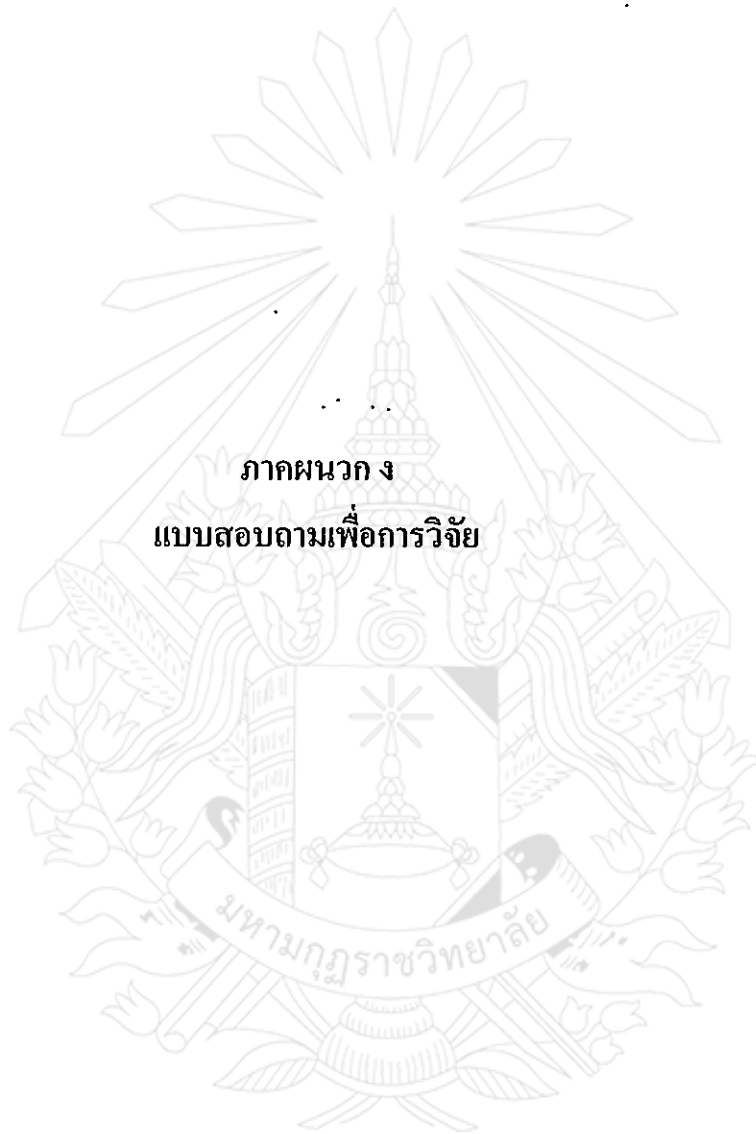
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการ
นำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจังหาร
จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

๑ แบบสอบถามชุดนี้ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่องทัศนคติของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่

๒ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้วิเคราะห์ภาพรวมจึงไม่กระทบกระเทือนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการส่วนตัวแต่อย่างใด

๓ ขอความกรุณาได้อ่านและตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

๔ แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคในการนำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในหน้าที่

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

(สุจิตรา อภัยวงศ์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการบริหารของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง : โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมายถูกต้องในช่องว่าง
หน้าข้อความ

๑. เพศ	(.....) ชาย	(.....) หญิง
๒. อายุ	(.....) อายุน้อยกว่า ๒๕ ปี	(.....) ๒๖-๓๕ ปี
	(.....) ๓๖ ปี ขึ้นไป	
๓. ระดับการศึกษา	(.....) ต่ำกว่าปริญญาตรี	
	(.....) ปริญญาตรี	
	(.....) สูงกว่าปริญญาตรี	
๔. ตำแหน่ง	(.....) ประธานกรรมการบริหาร	
	(.....) เลขานุการบริหาร	
	(.....) รองประธานกรรมการบริหาร	

คำชี้แจงและตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

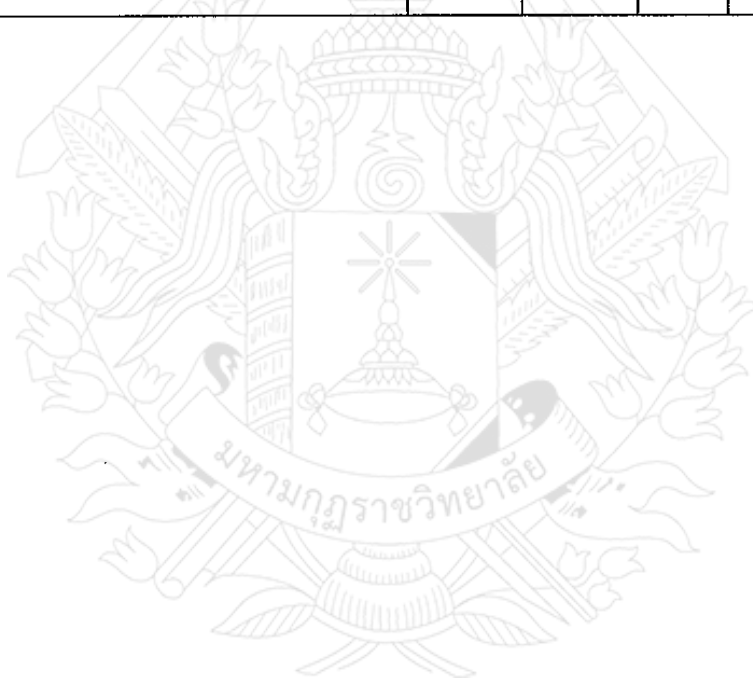
คำชี้แจงโปรดอ่านข้อความในช่องคำถามและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางตาม
ความคิดเห็นจากแบบสอบถามดังต่อไปนี้ (ให้เลือกตอบเพียงข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว)

ความหมายของตัวเลขในช่องตาราง ดังนี้

- (๕) หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- (๔) หมายถึง เห็นด้วยมาก
- (๓) หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- (๒) หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- (๑) หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ดังตารางตัวอย่าง ดังนี้

ข้อ	การนำหลักธรรมไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ท่านมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร ดีหรือไม่	√				
๒	ถ้านำหลักธรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นหลักธรรมของอริยมรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่าน่าจะดีมากน้อยเพียงใด	√				

ตอนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจันทรา จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วย การปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ๔ ด้านดังนี้

๑ ด้านบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ท่านได้นำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ไปใช้หรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ , วิริยะ , จิตตะ และ วิมังสา

ข้อ	คำถาม หัวข้อธรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑.	ฉันทะ คือความพอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ ท่านได้นำหลักธรรมข้อนี้ไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๒.	หากคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอใจไม่รักในหน้าที่ไม่รักในหน้าที่ของตน ย่อมทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร					
๓.	ความรักความพอใจในหน้าที่ของตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเสมอ					
๔.	หากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขาดหลักธรรมข้อฉันทะอาจทำให้การบริหารกิจการไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร					
๕.	วิริยะ คือความเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารนำไปใช้มากน้อยเพียงใด					
๖.	การใช้หลักธรรมวิริยะคือความเพียรอาจทำให้การบริหารกิจการ อ.บ.ต บรรลุวัตถุประสงค์เสมอ					
๗.	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรย่อมทำให้กิจการงานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					

๘	จิตตะ คือความเอาใจใส่ใฝ่ในงานที่ทำ หลักรรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด					
๙	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าขาด หลักรรรมข้อ จิตตะ คือความเอาใจใส่ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแล้ว กิจการงานที่ทำย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร					
๑๐	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล หากเอาใจใส่และมีความรับผิดชอบอย่างจริงจังแล้วย่อมทำให้งานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน					
๑๑	วิมังสา คือความพิจารณาใคร่ครวญถึงผลได้ ผลเสียที่จะตามมาก่อนตัดสินใจทำในสิ่งนั้น ๆ หลักรรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้มากน้อยเพียงใด					
๑๒	ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการต่างๆ จึงจะประสบความสำเร็จ					
๑๓	การบริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าผู้บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรอบคอบรอบรู้ในการบริหารกิจการแล้ว ก็สามารถบริหาร อ.บ.ต. ได้					
๑๔	ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารควรนำ หลักรรรมอิทธิบาทสี่ไปใช้อย่างจริงจัง					

๒. ด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ ท่านได้นำหลักการ

มรรคมีองค์ ๘ ไปใช้หรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย สัมมาทิฐิ, สัมมาสังกัปปะ, สัมมาวาจา, สัมมากัมมันตะ, สัมมาอาชีวะ, สัมมาวายามะ, สัมมาสติ, และสัมมาสมาธิ

ข้อ	คำถาม หัวข้อธรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๖	สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ หมายถึง เห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๑๗	สัมมาสังกัปปะ คือความดำริชอบ หมายถึงมีปัญญา รู้คิดเป็นไปในทางที่ชอบ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๑๘	สัมมาวาจา คือเจรจาชอบ หมายถึงการไม่พูดเท็จ ไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดยุยง หมู่คณะให้เกิดความแตกแยกกัน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๑๙	สัมมากัมมันตะ คือการกระทำชอบ ไม่ประกอบกิจกรรมที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ลักขโมยไม่ทุจริตต่อหน้าที่ของตน หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๒๐	สัมมาอาชีวะ คือการเลี้ยงชีพชอบ หมายถึงการประกอบอาชีพที่สุจริต งดเว้นการการทุจริตทั้งปวง หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					

๒๑	<p>สัมมาวายามะ คือความพยายามชอบ หมายถึงการใช้ความพยายามในทางที่ชอบ พยายามละความชั่ว และพยายามทำแต่ความดี แต่เมื่อมีประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ผู้บริหารละเลยธรรมข้อนี้เสมอ</p>				
๒๒	<p>สัมมาสติ คือความระลึกชอบ การฝึกสติให้กำหนดจดจ่ออยู่กับองค์ประกอบของชีวิต ทั้งทางกาย วาจา และใจให้ปรกติ ไม่ให้ความชั่วมาครอบงำ หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากนักน้อยเพียงใด</p>				
๒๓	<p>สัมมาสมาธิ คือการตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึงการฝึกจิตให้มีศักยภาพมีความมั่นคง และสงบไม่หวั่นไหวกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักธรรมข้อนี้ผู้บริหารได้นำไปใช้ในหน้าที่มากนักน้อยเพียงใด</p>				
๒๔	<p>ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี หลักธรรม มรรคมีองค์ ๘ ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากนักน้อยเพียงใด</p>				

๓. ด้านรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง ท่านได้นำหลักธรรมทวารวาสธรรม ๔ ไปใช้หรือไม่ ซึ่ง
ประกอบด้วย สัจจะ, ทมะ, ขันติ, และ จาคะ

ข้อ	คำถาม หัวข้อธรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๒๕	สัจจะ คือความจริง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และ ต่อหมู่คณะ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ใน หน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๒๖	ทมะ คือความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่นรู้จักข่ม ใจ ควบคุมอารมณ์บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับ งานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี หลักธรรมข้อนี้ ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๒๗	ขันติ คือความอดทน มีความอดทนทุก รูปแบบในการปฏิบัติหน้าที่ มีจิตใจเข้มแข็ง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่ มากน้อยเพียงใด					
๒๘	จาคะ คือความเสียสละ เพื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในการปฏิบัติ หน้าที่มากน้อยเพียงใด					

๔. ด้านปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย ท่าน ได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ไปใช้มากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วย เมตตา, กรุณา, มุทิตา, และอุเบกขา

ข้อ	คำถาม หัวข้อธรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒๙	เมตตา คือความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและเป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๓๐	กรุณา คือ มีความสงสารและคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๓๑	มุทิตา คือ มีความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นเมื่อเห็นเขาได้ดีกว่าตน หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๓๒	อุเบกขา คือการวางใจเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชัง หลักธรรมข้อนี้ท่านได้นำไปใช้ในหน้าที่มากน้อยเพียงใด					
๓๓	ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ผู้บริหารได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ มาใช้น้อยมาก					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาไปมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานส่วนตำบลในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

.....

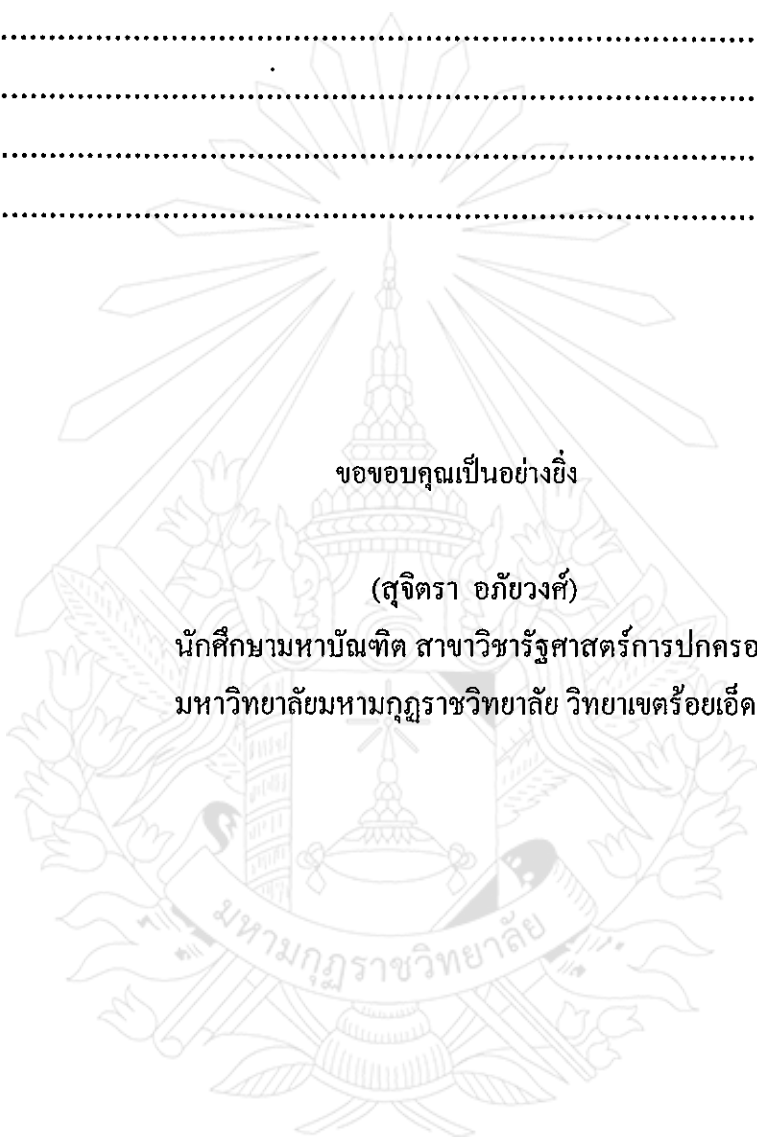
.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

(สุจิตรา อภัยวงศ์)

นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตารางที่ ๒๕ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
๑	.๕๕	๑๗	.๕๕
๒	.๕๕	๑๘	.๕๕
๓	.๕๕	๑๙	.๕๕
๔	.๕๖	๒๐	.๕๕
๕	.๕๕	๒๑	.๕๕
๖	.๕๕	๒๒	.๕๕
๗	.๕๕	๒๓	.๕๕
๘	.๕๕	๒๔	.๕๕
๙	.๕๕	๒๕	.๕๕
๑๐	.๕๖	๒๖	.๕๕
๑๑	.๕๕	๒๗	.๕๖
๑๒	.๕๖	๒๘	.๕๕
๑๓	.๕๕	๒๙	.๕๕
๑๔	.๕๕	๓๐	.๕๕
๑๕	.๕๕	๓๑	.๕๕
๑๖	.๕๕	๓๒	.๕๕
		๓๓	.๕๕

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = ๐.๘๖

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุจิตรา อภัยวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	๑๑ มีนาคม ๒๕๑๖
สถานที่เกิด	๖ หมู่ ๘ ตำบลแสนชาติ อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น คณะบริหารธุรกิจ สาขาบัญชี
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ตำแหน่งงาน	นักวิชาการเงินบัญชี
พ.ศ. ๒๕๓๖	
พ.ศ. ๒๕๓๗	

